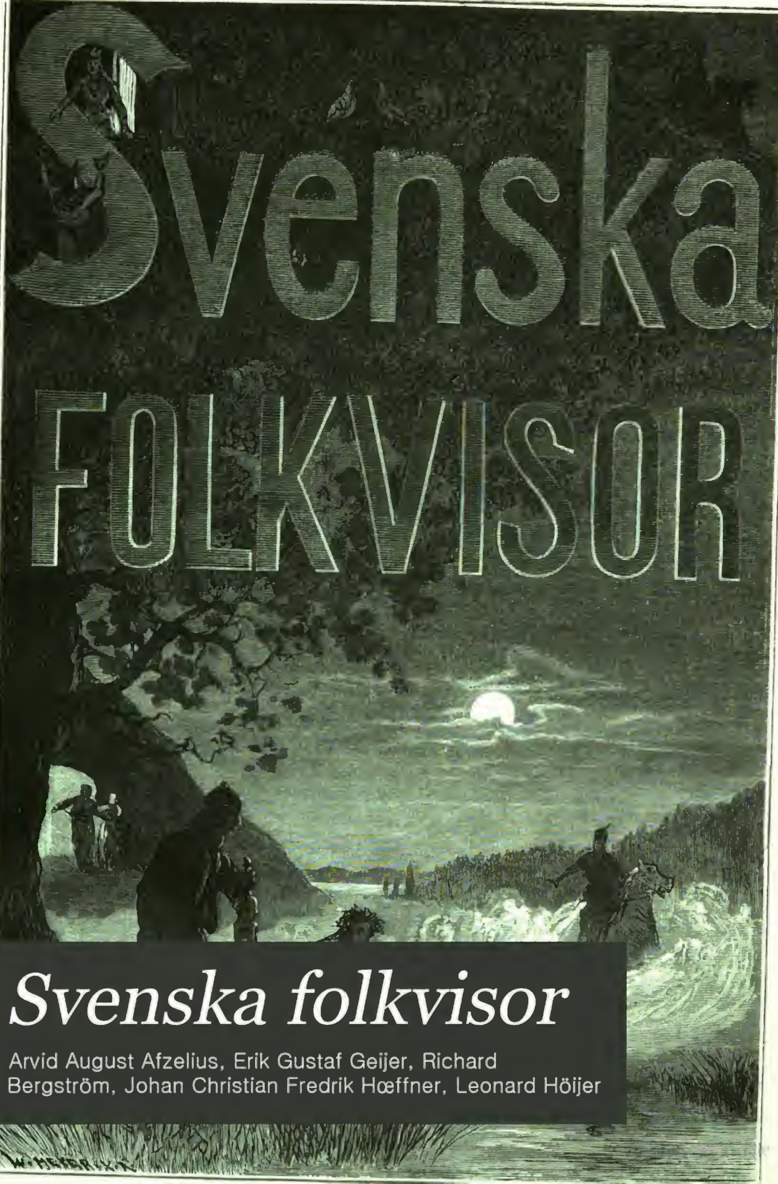
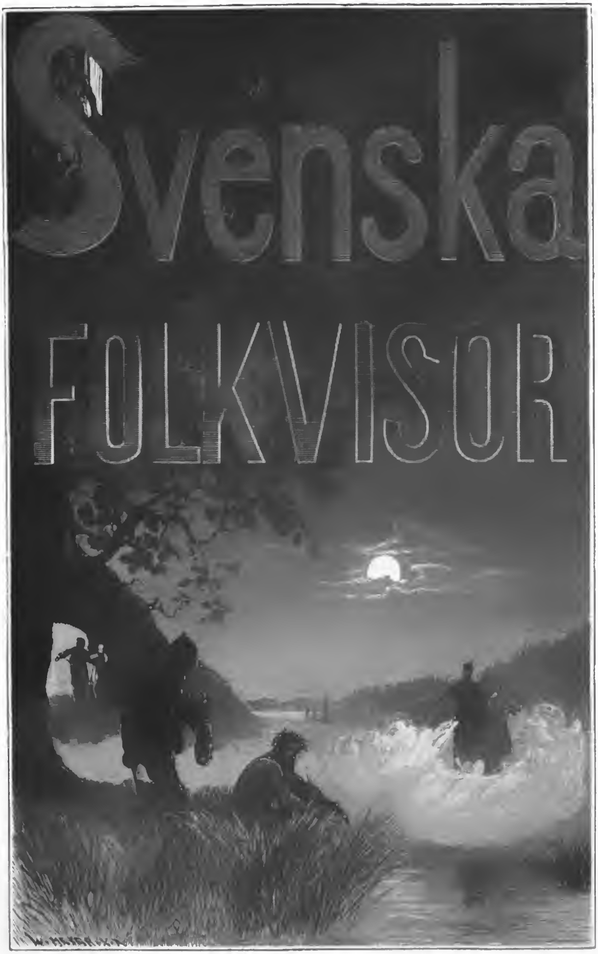

Svenska folkvisor

Arvid August Afzelius, Erik Gustaf Geijer, Richard Bergström, Johan Christian Fredrik Hœffner, Leonard Höijer

Svenska
FOLKVISOR

SVENSKA
FOLKVISOR

UTGIFNA AF

E. G. GEIJER OCH A. A. AFZELIUS.

NY, BETYDLIGT TILLÖKAD UPPLAGA,

UTGIFVEN AF

R. BERGSTRÖM OCH L. HÖIJER.

STOCKHOLM
Z. HÆGGSTRÖMS FÖRLAGSEXPEDITION.

IVAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI
1880.

III.

MUSIK.

Anmärkningar öfver gamla nordiska sången.*

Uti inledningen till första delen af de svenska folkvisorna, utgifna af Geijer och Afzelius, har jag låtit yttra: 1) att de gamla nordiska visorna hade en egen skala, skild så väl från kyrkotonernas, som de moderna tonarternas, — 2) samt att denna skala vore gemensam för den skandinaviska, tyska, engelska och skotska folksången. Jag vill nu genom några anmärkningar upplysa och berigtiga dessa yttranden. Den gamla nordiska skalan är: *d, e, f, g, a, b, c, d, upp-* och *nedåt;* — så vidt den nämligen på klaveret kan uttryckas; ty äkta sångare och sångerskor bland allmogen, på hvilkas öron den moderna musiken ej haft någon inflytelse, taga i denna skala, efter hvad man kunnat iakttaga, tonerna *b* och *e* högre än vi. Huru de öfriga tonerna sväfva, kan jag ej ännu med säkerhet säga. Man borde, för att fullkomligt bestämma skalan, hafva hört och jemfört folksången i de flesta af rikets provinser. Undersökningen vore intressant. Men till att anställa den är jag för fattig, och hvem vill väl bestå kostnaden?

Jag förutser en invändning. Man skall säga: denna så kallade egna nordiska skala är ju ej annat än en transposition af kyrkoskalan i *a*, eller, såsom den vanligen kallas, den æoliska tonen? Genom hvad jag anmärkt om tonernas sväfning i den nordiska skalan, är redan detta inkast i sjelfva verket vederlagdt. Jag anmärker dock vidare: att man i de gamla äkta folksångerna aldrig skall finna en enda *öfverskridande* eller *förminskande* följd, t. ex. *f—giss; h—f; c—giss,* o. s. v. — svårligen ett 6 toners språng. Kan allt det samma sägas om kyrkoskalan i *a* och äro dessa skilnader blott tillfälliga? — Hela gången af modulationen visar dessutom en olikhet, som bättre låter sig kännas än beskrifvas. Slutfallen hafva många egenheter, hvilkas alla förändringar jag ej ens ännu, efter så lång tids sysselsättning med den nordiska folksången, tilltror mig att uppgifva. För våra dur- och moll-öron låta många af dessa besynnerligt. Ej så för allmogen, som vid dem är van och ännu för den moderna musiken mest förblifvit främmande. Vill man i de gamla visorna införa några af dessa förmenta förbättringar i melodien, som ett modernt öra skulle fordra, svaras ofta af den sjungande: herrn vill att vi skola sjunga på det nya viset. Jag har sjelf fått detta svar, så i Tyskland som i Sverige.

* Ur *Svea: Tidskrift for vetenskap och konst.* 1:a häftet. Upsala 1818. Sid. 78 o. f. (2:a upplagan, Upsala 1824. Sid. 100 o. f.).

Jag har haft tillfälle att jemföra en stor mängd af dessa melodier. Jag har i synnerhet fäst mig vid dem, som, derigenom att de i modulationer afveko från våra vanliga tonarter, uttryckte en originel karakter. Resultatet af denna jemförelse har varit, att deras grundskala är den, som jag här uppgifvit. Jag medgifver, att man i den minsta delen vanligtvis träffar den fullkomligt ren och utan främmande och senare tillsatser. Dessa tillsatser äro ofta af en sådan beskaffenhet, att jag ej alltid kunnat återställa sången till hvad jag ansett dess ursprungliga renhet fordra. Det har ej alltid varit möjligt att afgöra, om afvikelserna skolat sättas på en okunnig upptecknares eller sångares räkning, och jag befinner mig sjelf för nära hufvudstaden, för att ofta hafva tillfälle att höra den äkta sången ur folkets mun. Jag är öfvertygad att, om detta tillfälle gåfves, skulle de mesta af dessa störande afvikelser i melodierna af sig sjelfva försvinna, och visa sig såsom främmande tillsatser.

En djupare gripande anomali måste jag dock nämna. Det finnes för de gamla visorna ännu en skala, som jag i början höll för den rätta nordiska. Den är sålunda sammansatt: *d, e, f, g, a, b, a, h, c, d;* deremot nedåt alltid: *d, c, h, a, g, f, e, d.* Det vill säga, att om en melodi ej går öfver 6 toner, tages alltid lilla sexten; men går melodien öfver 6 toner, tages alltid stora sexten. Inledningstoner inblandas öfverallt, såsom i tonen *a*, t. ex. *a, giss, a;* men faller melodien, t. ex. *e, d, c, h, a, g,* så tages alltid bestämdt *g*, aldrig *giss*, och det till och med i de minsta figurer, såsom:

$\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{4}$
a, giss, a, g,

om nämligen perioden slutar. Dissonanser förekomma aldrig, om ej såsom genomgående: och man skall härvid ej låta förvilla sig af sångarens förslagsnoter, hvilka göres med den största hvasshet. Många anse dessa orätt för stamnoter.

Denna nu nämda skalas egenheter återfinner man verkligen i de flesta gamla nordiska visor. Jag har likväl kommit från den tanken, att anse den för den ursprungliga. Den är dertill för mycket sammansatt, hvarföre jag vill kalla den för den *sammansatta skalan*. *När* och *huru* denna uppkommit af den förra enklare, vill jag ej åtaga mig att säkert bestämma. Jag tror dock att den uppkommit under medeltiden genom presterna.

Ju längre man kommer från hufvudstaden och in i landet, ju renare är i allmänhet folksången. — Man kan säga att koralsångens renhet efter dess *egna* skalor tilltager i samma förhållande. Allmogen sjunger ofta sina koraler förundransvärdt rigtigt, i synnerhet der intet orgelverk finnes. Det är merendels organisterna, som misshandla dessa koraler, hvilka dock äro det största, som den tyska musiken har att uppvisa; ty Luthers koral är vida skild från latinska sången. Sjelfva visorna sjungas alltid enstämmigt. Jag känner intet enda undantag från denna regel. *Ringlekar* äro de enda jag hört sjungas flerstämmigt af allmogen. Deremot sjungas visorna ej sällan med ackompagnement af en viol (eller nyckelharpa), men med en annan stämning än den vanliga. Den ackompagnerande rättar sig deri efter sångaren, att tonerna *b* och *c* i skalan blifva högre än i vår vanliga. Näst viol och nyckelharpa
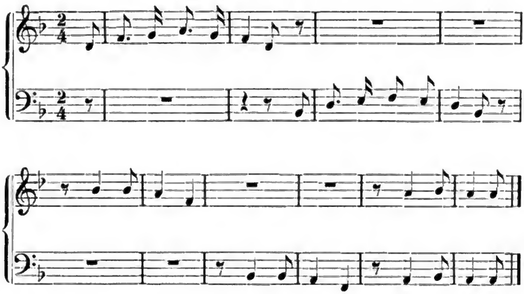
är vallhornet det enda instrument, som jag vet varit i bruk bland svenska allmogen. Det brukas äfven att ackompagnera, och har högst 9 toner, ej andra än de, som tillhöra den omnämda skalan; *b* och *h* tagas med half betäckning på det hål, som tillhör denna ton. Andra vallhorn äro utan hål och brukas till rop och signaler. — Efter hvad här anfördt är om sättet att föredraga folkvisor, kunde det ej falla mig in att sätta dem flerstämmigt * eller någon del af dem, t. ex. det så kallade *omqvädet,* i kör, hvartill detta väl aldrig varit ämnadt. Deremot tillåta de gamla visorna, både genom sin natur och ett redan gällande bruk, instrumental-ackompagnement, och jag har gifvit ett sådant, i den tanke att ett ackompagnement, rätt behandladt, skulle kraftigare utveckla den originella karakteren af sången. Dertill fordras åter att strängt hålla sig vid den grundsats, att ingen ton må i ackompagnement förekomma, som ej hör till sångens egna, naturliga skala — samma grundsats, som gäller om den harmoniska behandlingen af kyrkotonerna. — Jag har i de nyligen utkomna begge häften af folkvisorna följt denna grundsats vid alla de melodier, hvilkas ålder och äkthet synas mig satta utom tvifvel. Någon gång har jag för jemförelsens skull lemnat både en modern och antik behandling af samma melodi. De rent moderna melodierna har jag naturligtvis ej gjort mig samvete af att handtera såsom sådana; men de flesta dock med hänseende till deras karakter, t. ex. *Ack hör du, liten Karin!* — I den första delen skall man i allmänhet, i dessa afseenden, finna mig mindre konseqvent. Det kommer deraf att jag, ehuru gammal, lärt något, sedan det skrefs.

Den här uppgifna skalan anser jag ligga till grund ej blott för den svenska, utan äfven för hela den skandinaviska folksången, som således i sina gamla lemningar enligt denna bör behandlas. Att det samma äfven skulle gälla om den engelska och skotska, är ett yttrande, som jag vid närmare betänkande hellre vill återtaga än bevisa. Deremot leda mig flere spår på den tanken, att denna slägtskap eger rum emellan den skandinaviska och gamla tyska folksången.
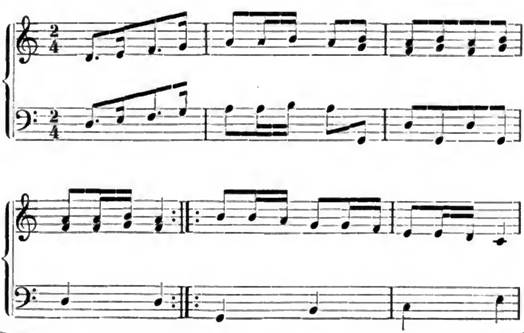
Jag är född i Thüringen, hölls tidigt till musik, spelte från 9 års ålder orgorna till den kyrkomusik, som om söndagarne uppfördes af skolgossar, handtverkare och bönder, hvarvid skolmästaren gjorde kapellmästaretjenst. Om hösten var fogeljagten ett af mina käraste tidsfördrif. Jag uppehöll mig då i skogen flere dagar, stundom 2 mil från mitt hem, ibland kolare. Några bland dessa voro mina bästa vänner; de kunde många sagor och en otalig mängd så kallade *Snapperlieder* — så benämnas folkvisor i min hemort. Att sitta hos dem i deras hyttor och höra på äfventyr om förtrollade prinsar och prinsessor, under det den nattliga vinden susade i de uråldriga träden — trakten var mellan Oberschönau och Sturtzhausen — gaf mig ett nöje, som jag ännu påminner mig med en vällustig rysning. I synnerhet kommer jag
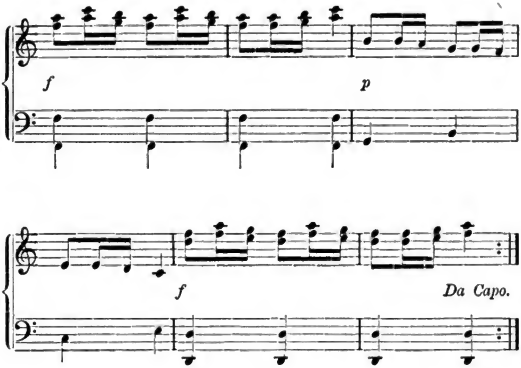
* En fyrstämmigt satt melodi finnes likväl af mig under n. 7 i första delen af folkvisorna. Jag behandlade den så för ros skull, emedan den på detta sätt liknade en gammal, hvad man kallar, Rundgesang; och emedan sjelfva melodien, enligt min öfvertygelse, är ej en af de rätta och äkta, och behöfver ännu, efter flere undersökningar, rättelser, innan den med säkerhet kan bestämmas.

i hog en dialogiserad saga om en prinsessa, som förvandlades i en fogel och fängslades i bur. Detta tillstånd skulle vara, till dess hennes älskare, hvilken naturligtvis var en prins, skulle under hvad skepnad som helst åtnjuta hennes högsta gunst. En medlidsam trollqvinna förvandlar älskaren i en domherre, på det han måtte kunna uppsöka den sköna. De älskande träffas efter många äfventyr, vilkoret uppfylles, förtrollningen upphör och i detta ögonblick instämma begge ömsesidigt i en kort sång, hvars melodi outplånligt fäst sig i mitt minne, ehuru jag alldeles förgätit orden. Melodien var sådan som den här finnes anförd:
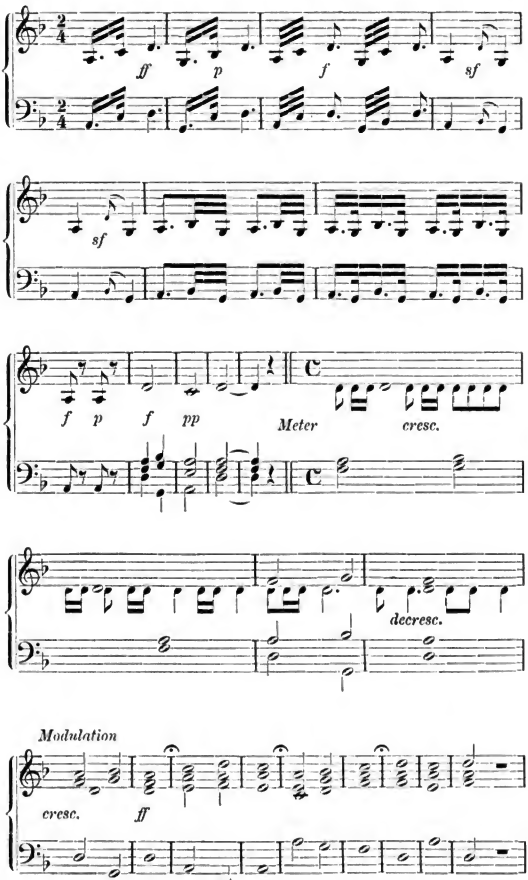

Jag påminner mig äfven melodien till en dans från Thüringen. Jag hörde den der ofta bland folket vid deras bröllop, då man efter gammal plägsed dansade kronan af bruden. Jag bifogar den äfven:
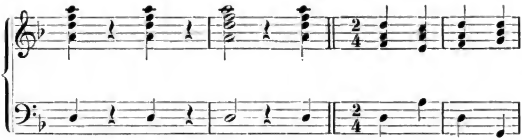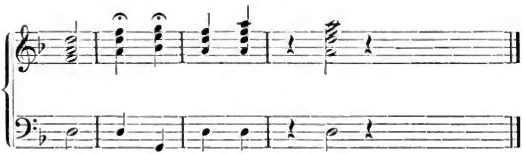

Vid de takter, som äro betecknade med *forte*, instämde hela menigheten med skri. Begge dessa melodier äro i samma skala, som den jag angifvit ligga till grund för den nordiska folksången.

Att den lappska sången, ehuru till karakteren helt olika, dock — enligt allt, hvad jag af den känner — rör sig inom samma grund-tonart, som den nationella svenska, är äfven en underrättelse, som ej skall sakna intresse. På 1780-talet kommo några lappar med renar till Stockholm. De befattade sig med att spå, hade trummor, pipor och ett slags viol, samt äfven ett instrument, som liknade trumpet-marin. Dessa lappar besökte mig under sitt vistande i staden ofta, nästan hvar eftermiddag, trakterades med kaffe, bränvin och tobak, hvaremot de regalerade mig med spådom och musik efter deras sätt. Fingo de intet eller för litet till bästa, så bekom jag straffsånger. En af dem talade väl svenska. De voro tvenne mans- och trenne qvinspersoner. All deras sång föreföll mig som improvisation, hvilken de beledsagade med olika åtbörder. Deras melodi var mer deklamation, än långsam, än hastig; än deklamerade en alldeles ensam, än alla tillsammans. Stundom gränsade denna mimiska deklamation till det mest sublima. Den deklamerande tycktes rasa, hans tal flög som ljungelden. I synnerhet var detta fallet, då han föll i en spådom om det tillkommande. Introduktionen, som alltid rättade sig efter ämnet, var vid dessa tillfällen högst imponerande. En enda sjöng långsamt med ackompagnement af deras instrument, men stundom blef sången flerstämmig. — Efter mycket besvär och upprepadt åhörande fann jag, att den harmoniska följden af deras modulationer var ungefär sådan, som följande bilaga utvisar:

ff
p
f
sf
sf
f
p
f
pp
Meter
cresc.
decresc.
Modulation
cresc.
ff

Här har jag äfven börjat med en af dessa intrader. Vid det sista *fortissimo* upphäfde de alla med höjda armar ett skri. Åtskilliga takter förlängdes till 4 och 8 takters tid. Tvenne särskilda finalkadenser kunde jag bestämdt urskilja. Dessa stå upptagna vid slutet. Dock tyckte jag mig märka att de nyttjade den sista i en högtidligare mening. För öfrigt gälde om deras sång, hvad jag redan anmärkt om den nationella svenska. Man hörde aldrig någon *öfverskridande* eller *förminskande* följd. Ännu en egenhet var att modulationen från *d* till *f* aldrig förekom. — Kapellmästaren *Naumann* var den tiden i Stockholm och hörde dessa lappar flere gånger. Sedan vi åhört dem och jag upptecknat egenheterna i deras modulation, sade han en gång med ifver: *Sonderbar! — Rohe Nationen, die keinen Begriff von Musik haben, beschämen Musiker von Profession.* Om jag ej haft för mycken aktning för *Naumann,* skulle jag svarat med *Reichardt's* ord (*Musik. Kunst-Magazin* 1. B. s. 6.) *Halbes Studium der Kunst entfernt von der Natur. Nur ganzes Studium bringt erst wieder der Natur nahe.* Men här må dessa ord stå på sitt ställe.

Man kan för öfrigt ej nog förundra sig öfver den stora okunnighet, som öfverallt röjer sig hos dem, hvilka skrifvit öfven den nordiska nationalmusiken. — Så finner man uti *Deutsche Monatsschrift,* 2:ter B., Berlin 1792. en afhandling: *Ueber die National-Musik einiger Nordischen Völker,* hvarest det sid. 126 säges: *Der Schwede hat ganz und gar keine National-Musik, sein Loos ist andern nachzuahmen. Der Däne hat einige vortreffliche Melodien, man muss aber nicht vergessen, dass die meisten ursprünglich Isländisch sind.* I allt detta har förf., som signerat sig D. M.. fullkomligen orätt, ty att svenskarne hafva en både alldeles egen och förträfflig nationalmusik, är redan tillräckligt bevisadt; danskarnes deremot anser jag vara ursprungligen svensk, och hvad isländska musiken angår, har jag icke haft tillfälle att om den samma inhemta någon kännedom; dock tror jag, att äfven den till sitt ur-

sprung är svensk eller norsk, emedan, som man vet, svenskar och normän i 9:de seklet först befolkat denna ö.

Samma okunnighet och skefhet i omdömet om nordens nationalmusik finnes i *C. F. D. Schubart's Ideen zu einer Ästestik der Tonkunst*, Wien 1806, s. 240, hvarest, då förf:n omtalar Sveriges och Danmarks musik, han yttrar sig: *Diese beyden Königreiche haben nie Epoche in der Tonkunst gemacht: der Geschmack anderer Nationen hat sie in der Musik geleitet;* samt då han särskildt talar om Sveriges, så förnämt säger: *Schweden hat indess doch einen Nationalgesang; doch dieser Nationalgesang ist so unbedeutend, dissonirt so sehr mit dem Stimmeisen der Natur, dass es den Leser langweilen würde, wenn ich ihm nur ein einziges Schwedisches Beyspiel vorlegte.* — Denna okunnighet hos utländingen om vår nationalmusik torde dock kunna förlåtas; men att vi sjelfva till den grad förakta våra gamla och härliga nordiska sånger, att vi icke en gång bemöda oss att lära känna deras originella skönhet och natur, utan hellre med största begärlighet lära oss, att efterngnola franska vaudevilles, airs, chansons, och mera dylikt, det kan aldrig förlåtas! — Ej under då om utländingen påstår, att vår musik blott består i efterhärmning!

Hæffner.

För att sluta denna första samling af vår forntids sånger återstår blott — sedan herr *Geijer* uti inledningen och den senare afhandlingen om omqvädet tecknat folkpoesiens karakter och historia, — att här lemna några upplysningar om dess senaste öden; angifva källorna och på det förbindligaste nämna dem, hvilkas bidrag riktat våra samlingar för dessa sista tvenne fortsättningar derutaf.

Det var först under sista delens tryckning, som utgifvarne blefvo närmare bekanta med Englands och Skotlands dyrbara förråd af samlade forntidssånger. Jemförelsen af *Percys, Jamiesons, W. Scotts* samlingar och i synnerhet den senares upplysningar till hvar sång, med våra traditioner och sagor, romanser och folkmyter, är så mycket vigtigare, som den tydligen bestämmer deras ålder längst fram i medeltiden, till hedendomens och kristendomens första strid, — en tid, då nordmannaspråket och nordens vikingsfarare hade ett hem på hvar och en af Nordsjöns och Östersjöns öar och stränder. Då denna gemenskap upphörde och småningom, med kristendomens stadgande, folken blefvo roligare sittande, hvar på sin strand, förgingos dock ännu icke de gemensamma sångerna och sagorna, men utbildades hvar och en, tillika med landets språk, och antogo småningom, under traditionernas fortgång, något af det folks karakter, hos hvilket de fortplantades. Härutaf kan förklaras, hvarföre så många sånger äro gemensamma för alla dessa folk. — Härutaf den mängd af lika ord, som finnas i de engelska, skotska och skandinaviska visorna; ja, ofta förekomma i de skotska romanserna hela strofer så lika vissa af vårt språks dialekter, att en bonde, i synnerhet från Jemtland, Vestergötland och Vermland, skulle förstå dem. Vi hafva trott oss

göra allmänheten ett nöje, då vi för jemförelsens skull infört i 3:e delen några verbala öfversättningar af skotska sånger.

Huru folkvisan blifvit det, och dess öde ifrån den tid hon i den bildade verlden, blott någon gång som en kuriositet, blef ihogkommen, eller af fornforskare en och annan strof, med samma sinne som en gammal stenristning, läsen och förvarad; samt hvad Europas öfriga nationer gjort att rädda från glömskan sin forntids minnen, kan inhemtas af herr *Geijers* inledning, — men hvad våra landsmän gjort för detta ändamål, var oss då icke ännu bekant. De handskrifna samlingar, som legat undangömda på Kongl. Biblioteket i skåpen n. 32, 33 och 34, öfver hvilka kataloger ännu ej hunnit blifva upprättade, af hvilka en först finnes nämd af herr bibliotekarien *Hammarsköld* i Upsala Litteratur-tidning 1813 n. 12, vittna, att äfven Sverige i alla tider egt vänner af litteraturen, som insett vigten af ett sådant företag. De märkligaste af dessa samlingar äro följande trenne:

1. Ett manuskript på papper uti aflång oktav. Hvart ark är utmärkt med en bokstaf i nedra kanten, hvilket fortsättes med samma stil till något mer än halfva boken och har på F-arket namnet *Harald Olofsson.* Vid slutet af följande visan, som är skrifven med en annan hand, står årtalet 1572 och vid sista visan af samma hand 1573.

2. En pappershandskrift i oktav, har till permar ett grönmåladt pergamentsmanuskript och derå skrifven titel *Wijse Book.* Stilen oredig och synes vara från samma tid som den förra.

3. En samling i qvart, med redig piktur skrifven, synes vara från 1600-talet. Utanpå permen står följande titel: *Någre gamble Wijser aff allehande Slagh, midh sin eigen gamble* och *Enfaldige Composition, aldeles förvtan någor ändring eller Emendation, såsom dhe öffver kombne och vthi hastigheet afskrefne äre.* Af denna samling äro varianterna sid. 215, 224 i 2:a delen, samt till n. 94, 95 och 98 i 3:e delen anförda.

Af dessa förråd, bland hvilka äfven finnas åtskilliga större metriska stycken af sagor och eddiska myter, tillika med det, som herr *Rääf* under fleråriga forskningar i södra orterna samlat, kunna vi hoppas ett vigtigt bidrag till medeltidens historia och litteratur.

Flere af Tysklands och Danmarks berömda litteratörer hafva, så väl i enskilda bref till utgifvarne, som i allmänna journaler, lemnat första delen af denna samling sitt bifall och en granskande uppmärksamhet. I synnerhet må nämnas herr professor *Nyerups* i Köpenhamn 1815 särskildt tryckta afhandling, kallad: *Kort Udsigt over de af A. A. Afzelius og E. G. Geijer udgivne Svenske Viser fra Middelalderen med Henvisning til de til dem modsvarende Danske.* *

* Sid. 11 af denna afhandling rättas den uppgift, som af missförstånd blifvit gjord uti inledningen till visan n. 17, att den färöiska traditionen skall hafva blifvit upptecknad på Färöarna: den är deremot tagen ur den samling af färöiska visor, som en infödd färöbo, *Svabo*, gjort och hvilken finnas på Kongl. Biblioteket i Köpenhamn. Men vid anmärkningen, sid. 13, om visan n. 20, Konungabarnen: *Da Visens Original er tydsk og fra det 16de Aarhundredet kunde tvivles om den hører med i en skandinavisk Visesamling* — få vi åter anmärka, att uppteckningar af denna visa, såsom en allmän folkvisa, finnas i våra samlingar på Kongl. Biblioteket från 1500-talet, och att således herr *Pr. Nyerup* äfven här

Såsom de gamla kumbel och bautastenar mest äro att finna på hedar och vildmarker, så måste ock dessa forntidens minnen sökas på aflägsna orter; och de så kallade obildades minnen äro de stenar, i hvilka de äro inristade, och hvarur de ej utan svårighet kunna läsas och samlas. Då största delen af denna samling på detta sätt uppkommit, är lätt att inse, det sådant ej kunnat ske utan möda och flere personers biträde, som för samma sak varit intresserade. Af dessa må i synnerhet med erkänsla nämnas: bröderna *Wallman* *, som från Östergötland meddelat de flesta från denna landsort införda visor, upptecknade efter tvenne i hela bygden ryktbara sångerskor: *Maria Hansdotter* och soldatshustrun *Natterberg* i Slaka socken: de melodier, som äro meddelade efter den förras sång, äro upptecknade af den berömde musikkännaren dr. *Strufve* i Norrköping; och den senares af herr *Grevilli* med omsorg och noggrannhet samlade. För uppteckningarna ifrån Småland hafva vi att tacka herr brukspatron *Ehrenpreutz:* från Vestergötland, herr pastor *Selander;* och från Norrland, k. hofpr. pastor *Dillner,* af hvars kännedom och nit vi ännu hafva mycket att hoppas för fortsättningen af våra efterforskningar. De med sina sköna melodier i Nerike upptecknade traditioner äro meddelade af vår för allt godt nitälskande *Franzén,* och oss så mycket kärare, som de försäkrat oss om dess bifall och deltagande i framgången af detta företag.**

För harmonien äfven till de här upptagna melodier hafva vi att tacka herr hofkapellmästaren *Hæffner,* med undantag af n. 66, 75 och 99, hvilka äro af en annan hand. Att ej för mycket öka kostnaden, hafva vi för dessa tvenne, såsom för de kommande delar beslutat att med harmoni lemna ett inskränktare antal af melodier, men de öfriga utan, öfvertygade att de, som det förtjena, ej skola af musikälskare blifva förgätna.

Som tiden, då en ny fortsättning af denna samling kan gifvas, är obestämd, ock ovisst om samma plan dervid kommer att följas, så öfverlemna vi härmed dessa trenne delar, såsom för sig ett fulländadt helt, i den vördade allmänhetens händer, — och då vårt ändamål varit befrämjandet i fosterländska litteraturens kännedom, kunna vi ej tvifla om dess fortfarande bevågenhet.

Stockholm den 8. November 1817.

A. A. Afzelius.

måste låta gälla sin goda anmärkning sid. 3: *Neppe skal denne mærkelige Identitet forklares deraf, som vare de Oversättelser fra det ene Sprog i det andet. Deres Hjem maa icke søges i nogen enkelt Provinds, men hele Skandinavien er deres Vugge . . .*
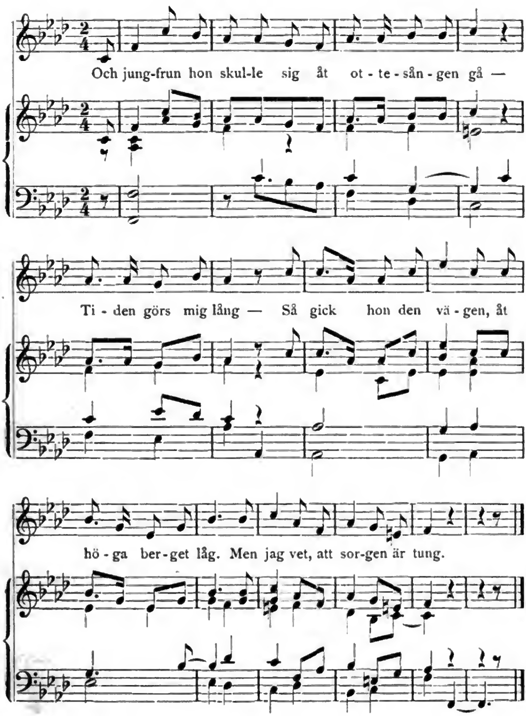
* Med dem lär allmänheten framdeles få göra en närmare bekantskap, då snart deras betydliga samlingar af svenska folklekarne äro färdiga att läggas under pressen.

** »Utgifvarne af Sv. Folkvisor 1814—16 hafva glömt omnämna att jag till deras arbete bidrog med 70 romanser, de flesta med melodier», har Rääf anmärkt. *Jfr L. F. Rääf af Småland,* utg. af Ahnfelt, sid. 18. (Not af B.)

I.

Den bergtagna.

I.
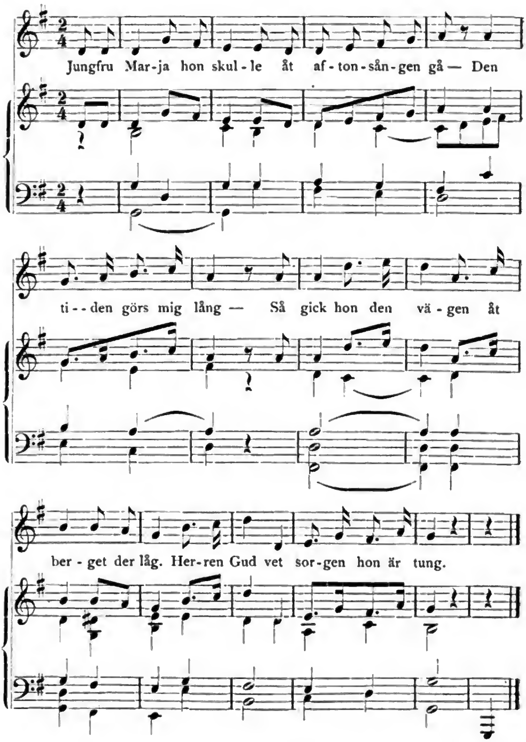

Hæffner.

I.
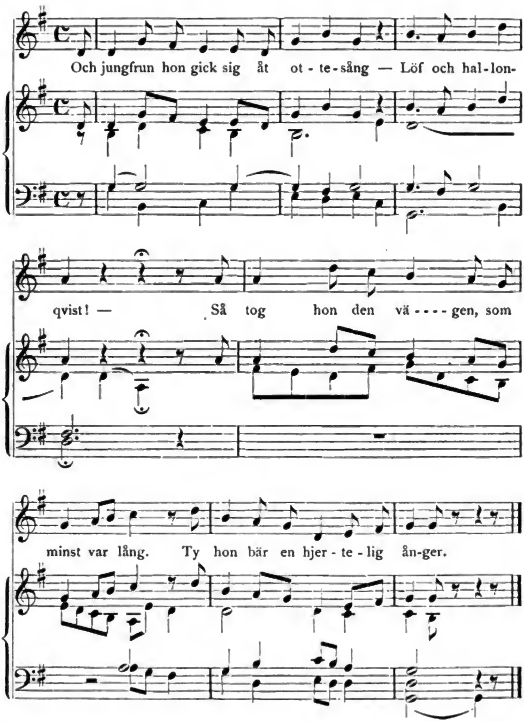
Den bergtagna.

2.

L. H.
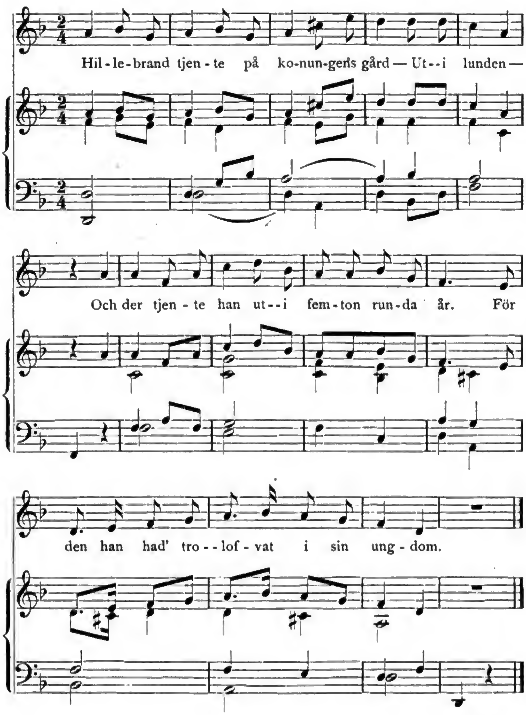
I. *

Och jungfrun hon gick sig åt otte-sång — Löf och hal-lon-
qvist! — Så tog hon den vä----gen, som
minst var lång. Ty hon bär en hjer-te-lig ån-ger.

L. H.

2: I.
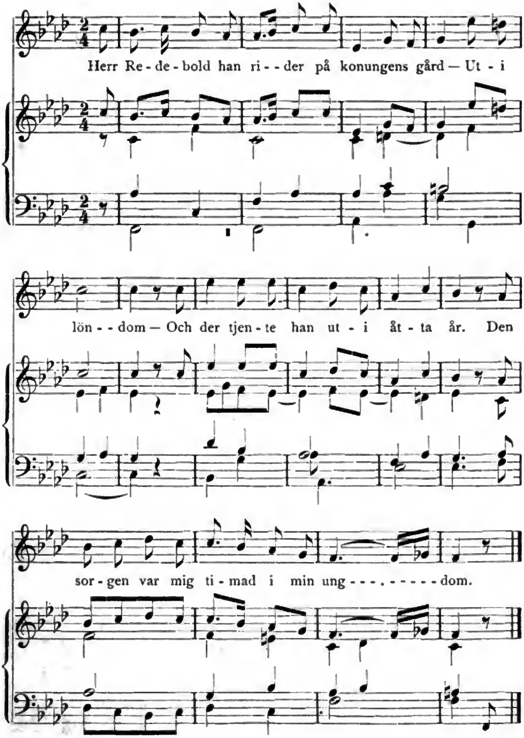
Herr Hillebrand.

L. H.

2: 2.

Herr Redebold.
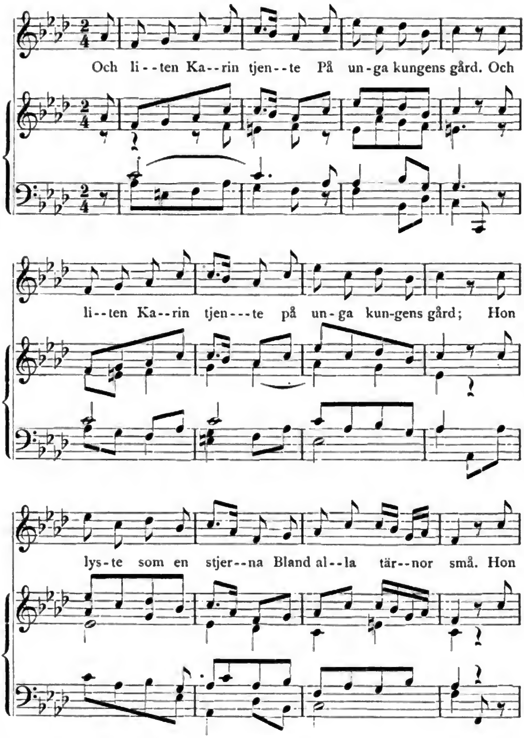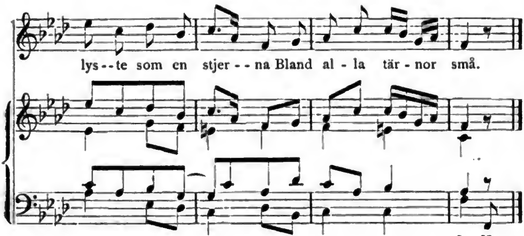

L. H.

3.

Liten Karin.
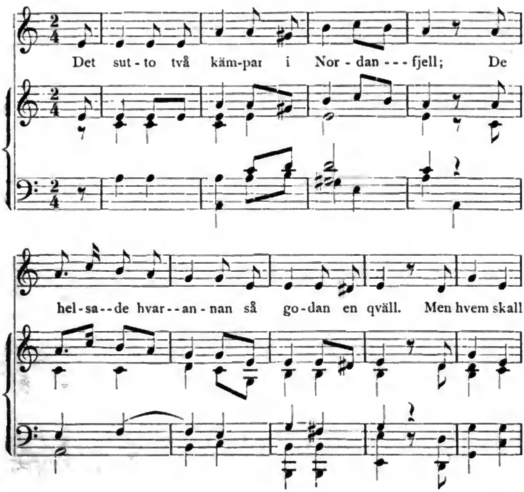
I.
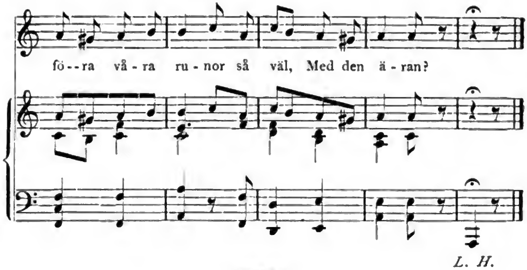

L. H.

4.
Kämpen Grimborg.
a.
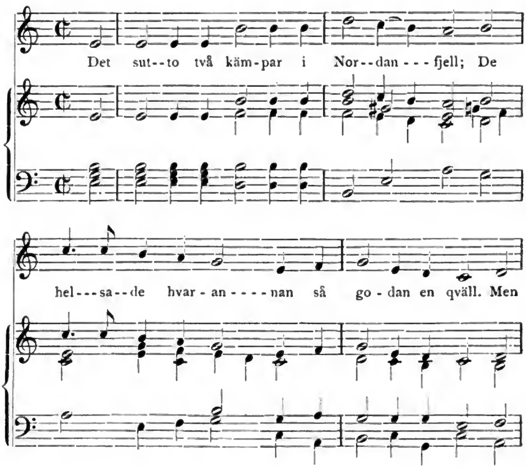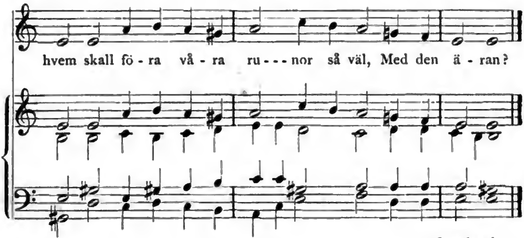

4.

Kämpen Grimborg.

b.
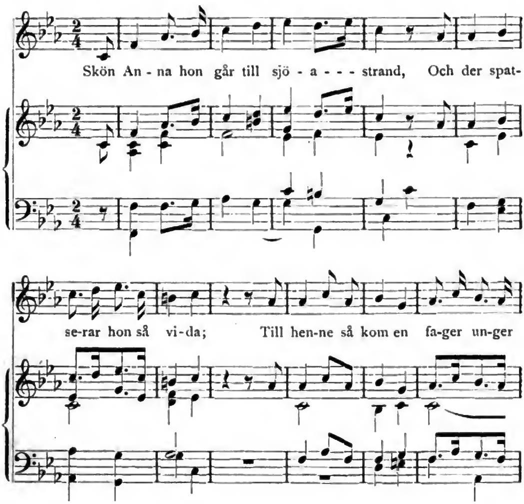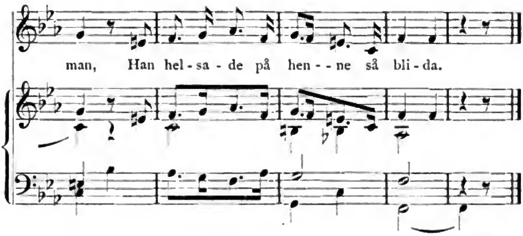

Grönland.

5.
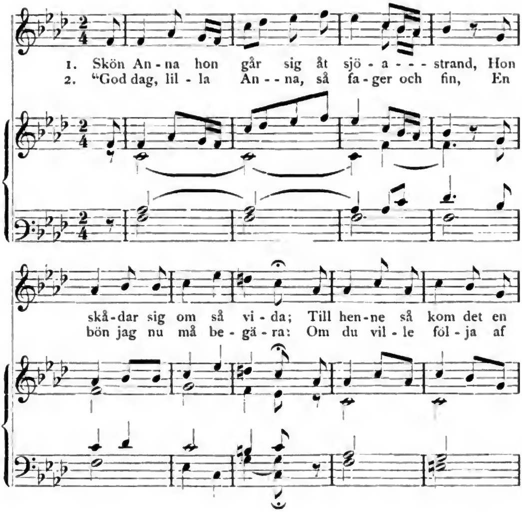
Skön Anna.
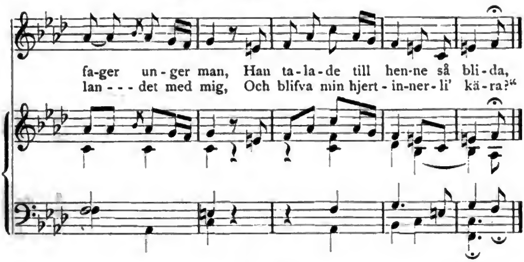

man, Han hel - sa - de på hen - - ne så bli - da.

L. H.

5.*

1. Skön An - na hon går sig åt sjö - a - - - strand, Hon
2. "God dag, lil - la An - - na, så fa - ger och fin, En
skå - dar sig om så vi - da; Till hen - ne så kom det en
bön jag nu må be - gä - ra: Om du vil - le föl - ja af
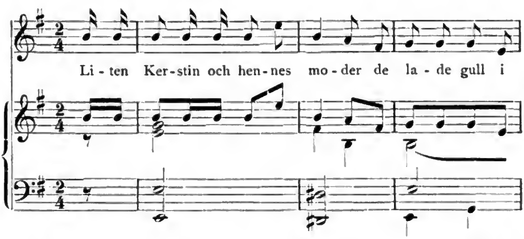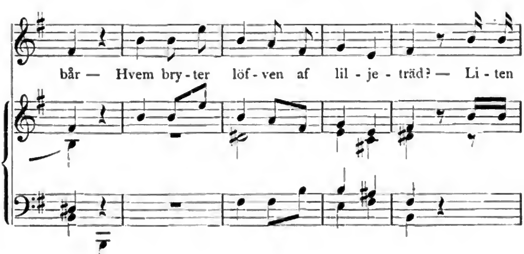

L. H.
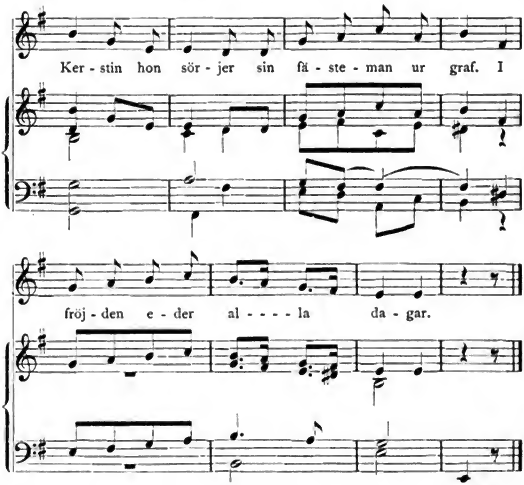
6.

Sorgens magt.

I.

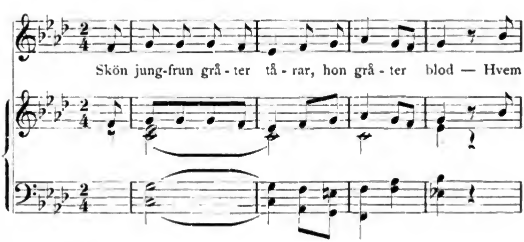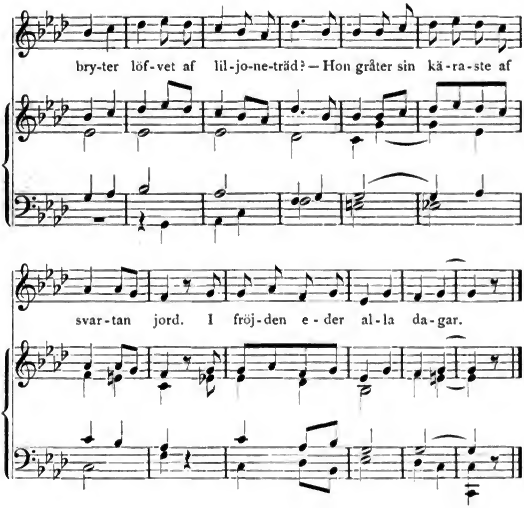

L. H.

6.

Sorgens magt.

2.
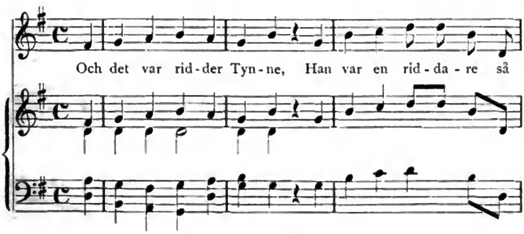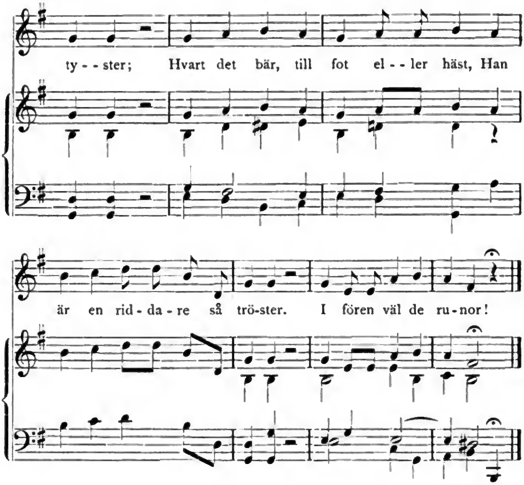

L. H.

7.

Riddaren Tynne.

I.
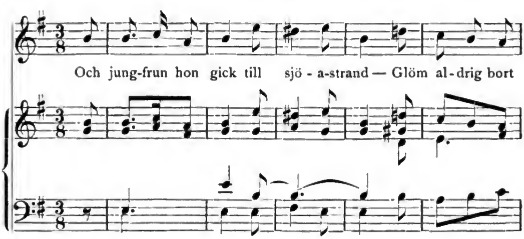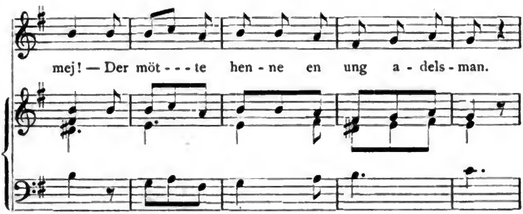

L. H.
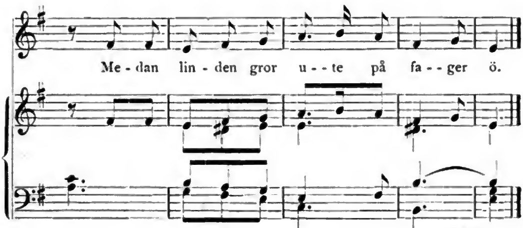
8.

Pröfningen.

1.
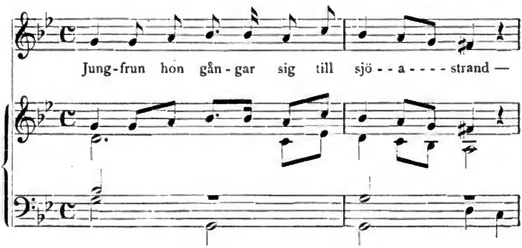

Hæffner.
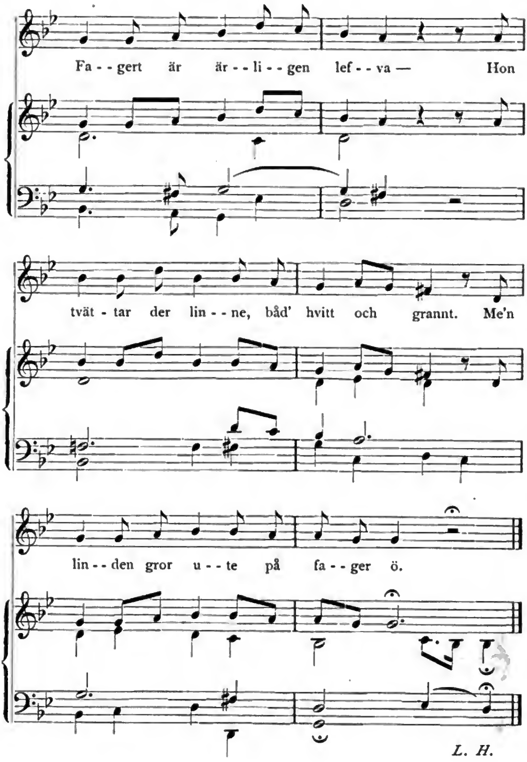
8.

Pröfningen.

3.
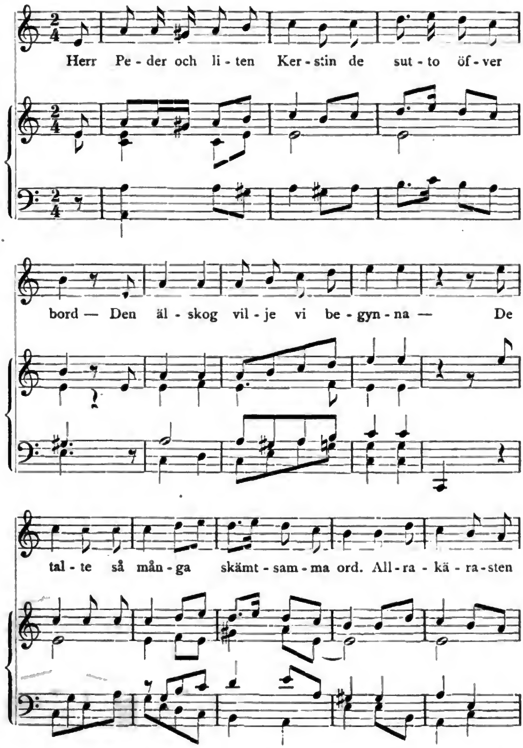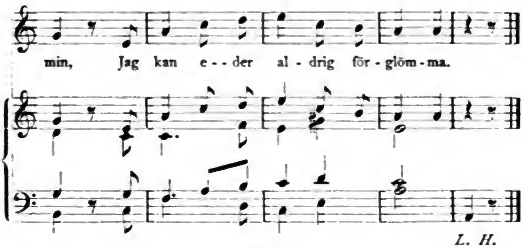

8: 3. PRÖFNINGEN.

9.

Herr Peder och liten Kerstin.
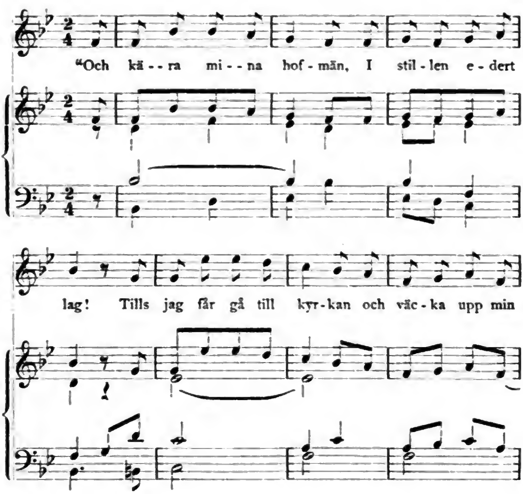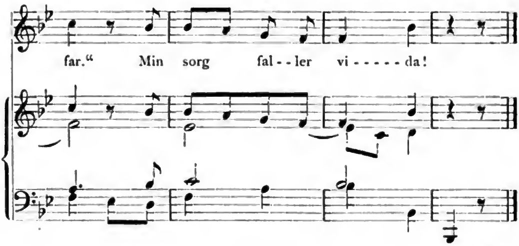

L. H.

10.

Hertig Silfverdal.
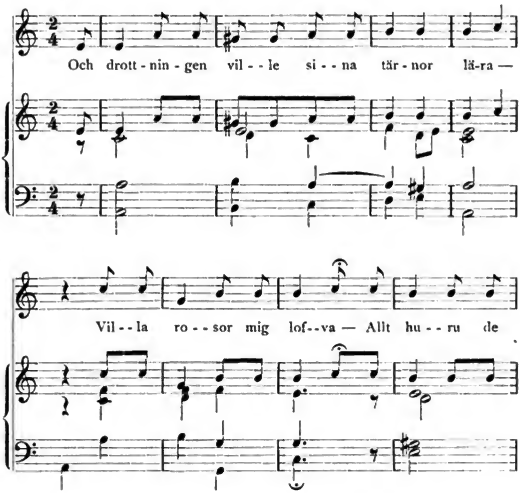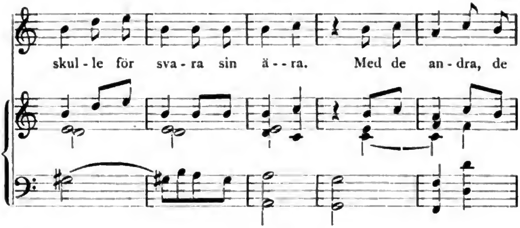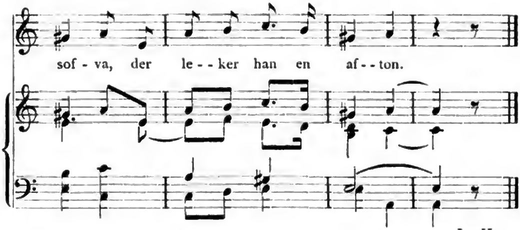

L. H.

II.

Herr Hollkin och liten Kerstin.
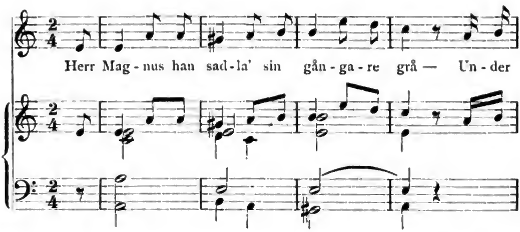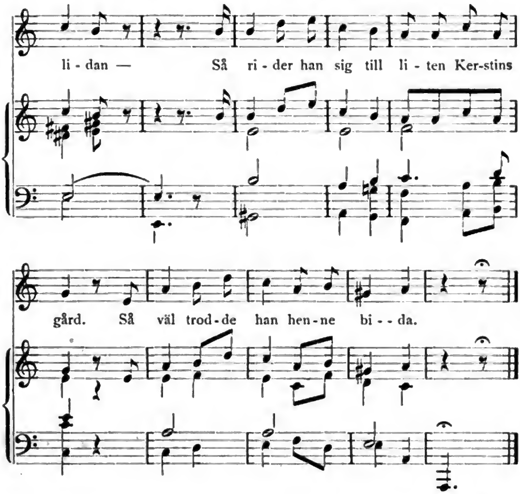

L. H.

12.

Herr Magnus.
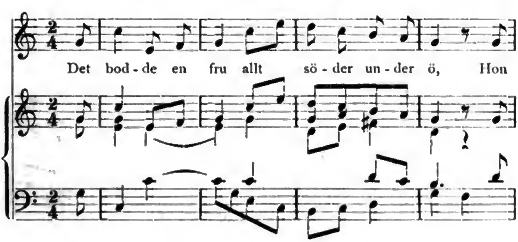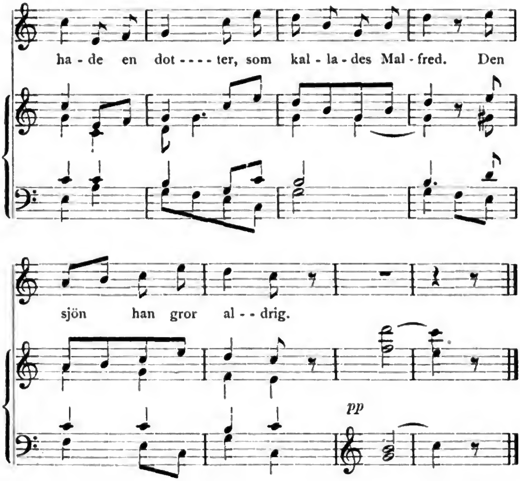

L. H.

13.

Herr Peder och Malfred.
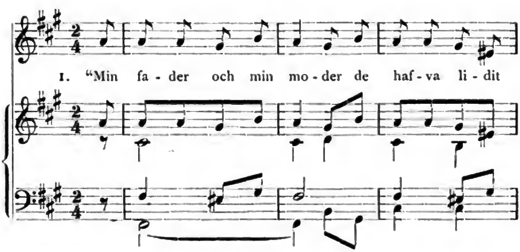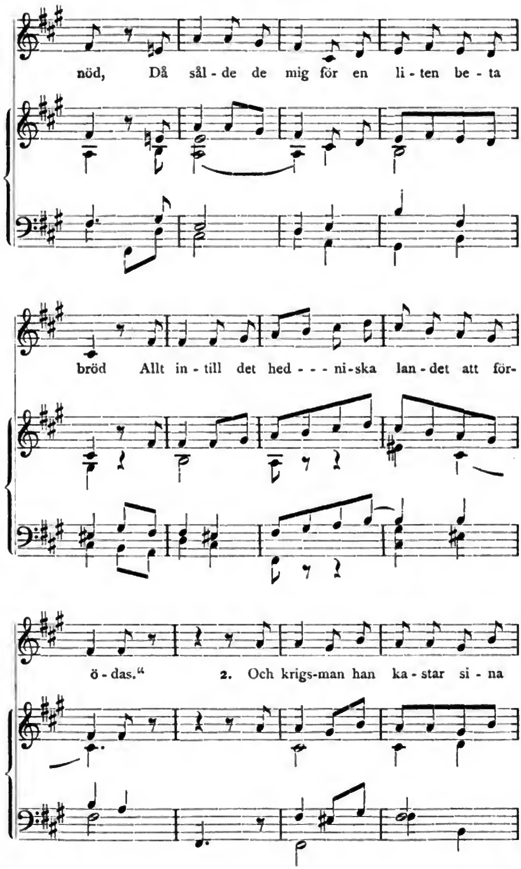

L. H.
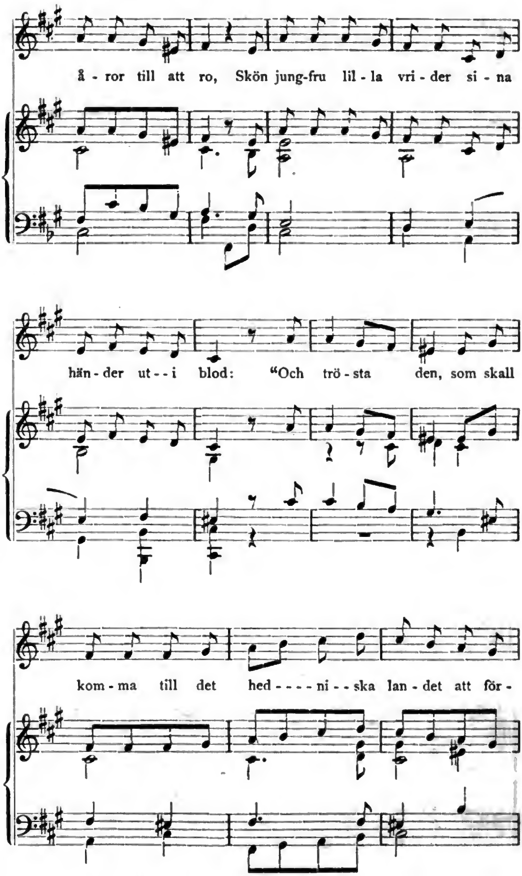
14.
Den bortsålda.
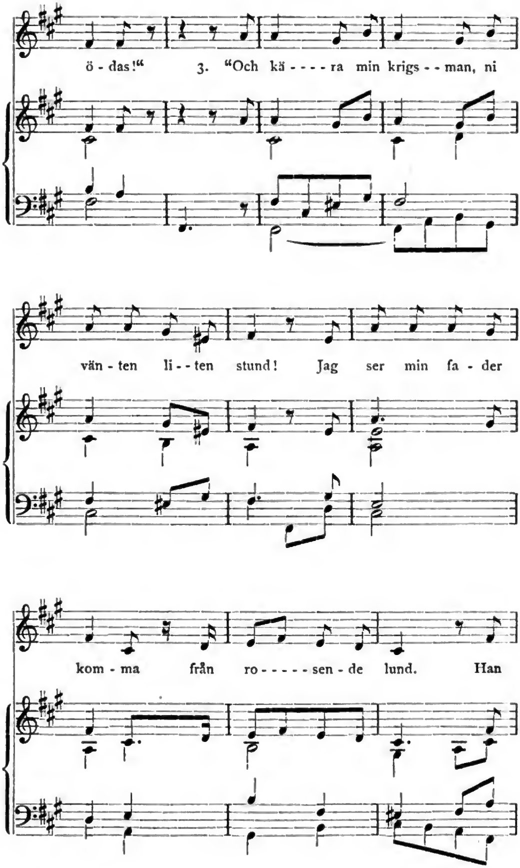
I.
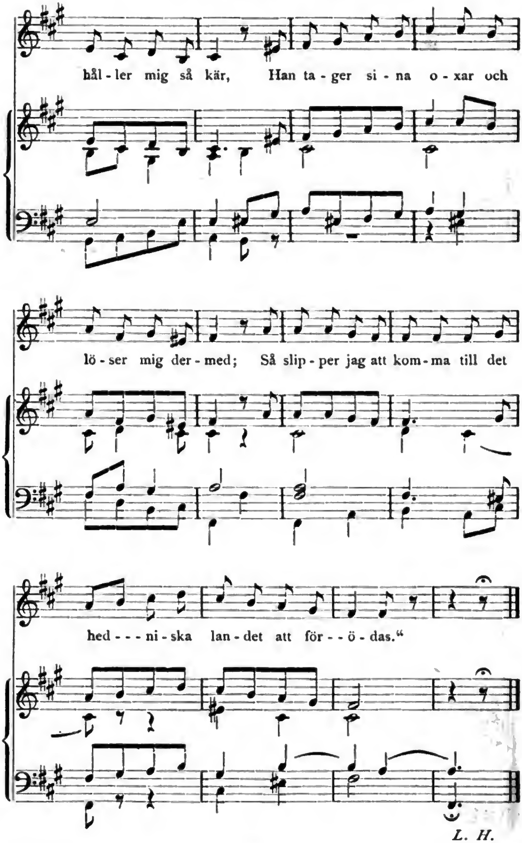

14: 1. DEN BORTSÅLDA.
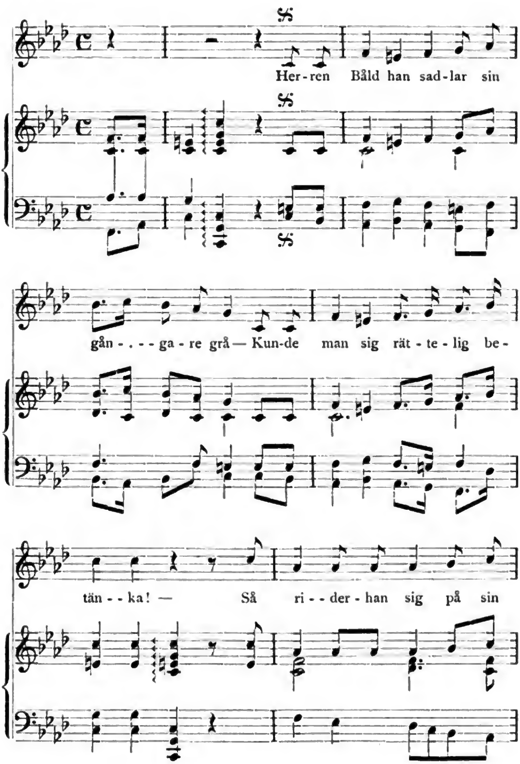

å - ror till att ro, Skön jung-fru lil - la vri - der si - na
hän - der ut - - i blod: "Och trö - sta den, som skall
kom - ma till det hed - - - - ni - - ska lan - det att för -
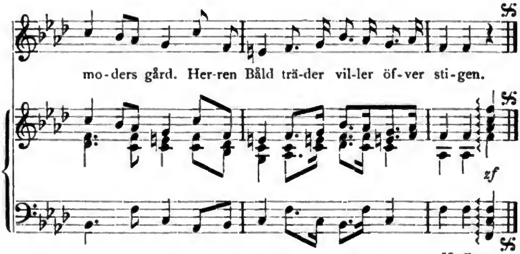

ö - das!“ 3. “Och kä - - - - ra min krigs - - man, ni
vän - ten li - - ten stund! Jag ser min fa - der
kom - ma från ro - - - - - sen - de lund. Han

hål - ler mig så kär, Han ta - ger si - na o - xar och
lö - ser mig der - med; Så slip - per jag att kom - ma till det
hed - - - ni - ska lan - det att för - - ö - das.“
L. H.

15.

Herren Båld.
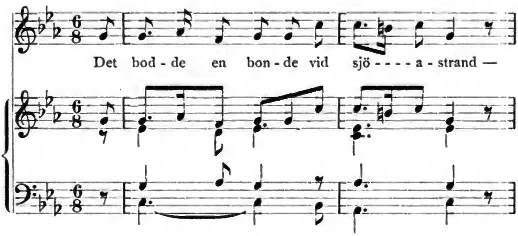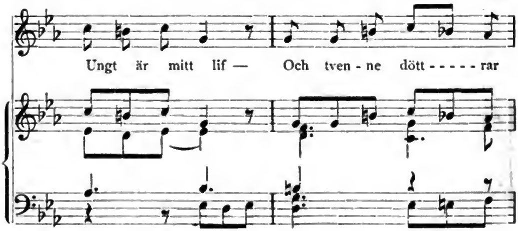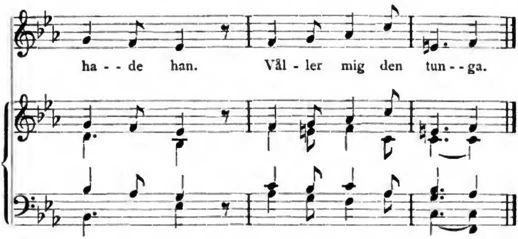

Hæffner.

16: 1.

Den underbara harpan.
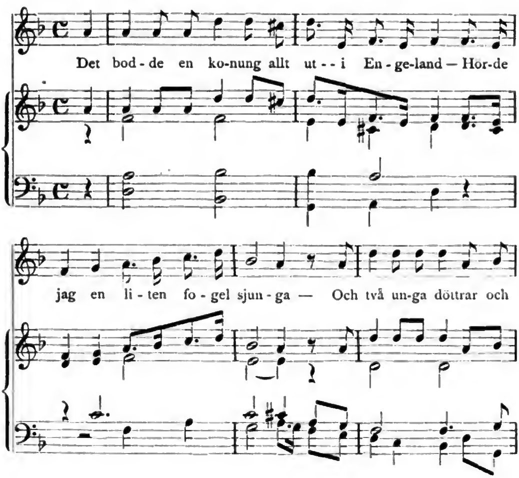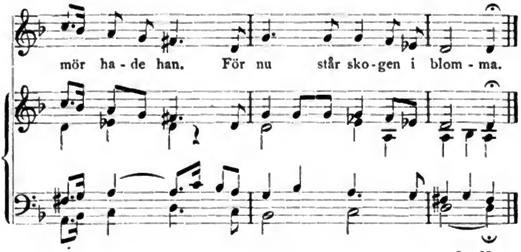

L. H.

16: 2.

De två systrarna.
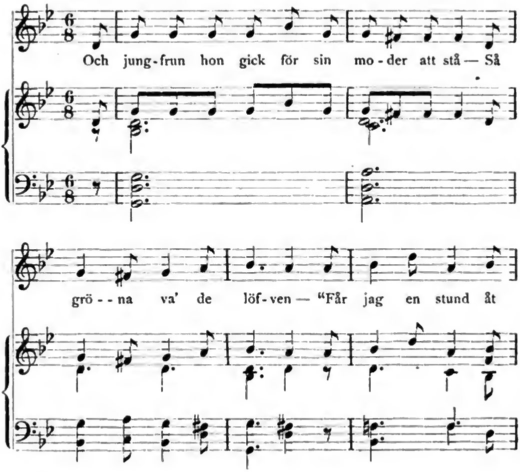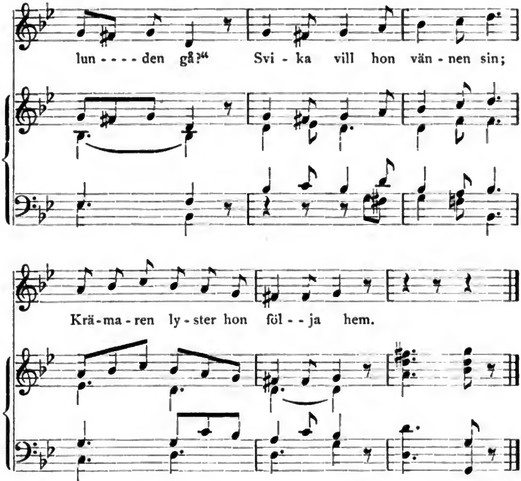

L. H.

17: I.

Jungfruköp.
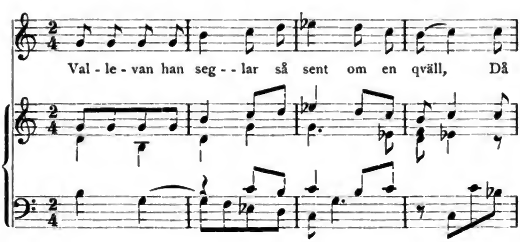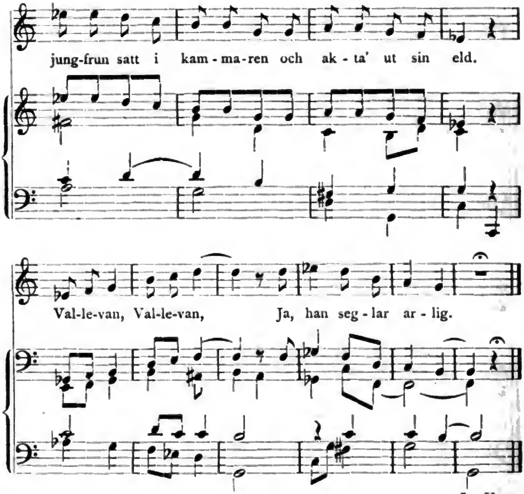

L. H.

17: 2.

Vallevans förklädning.
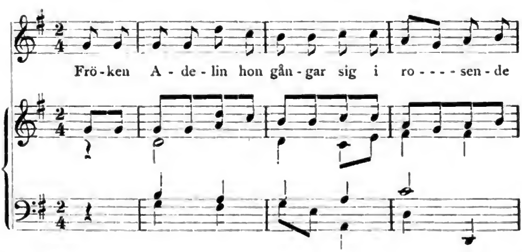

L. H.
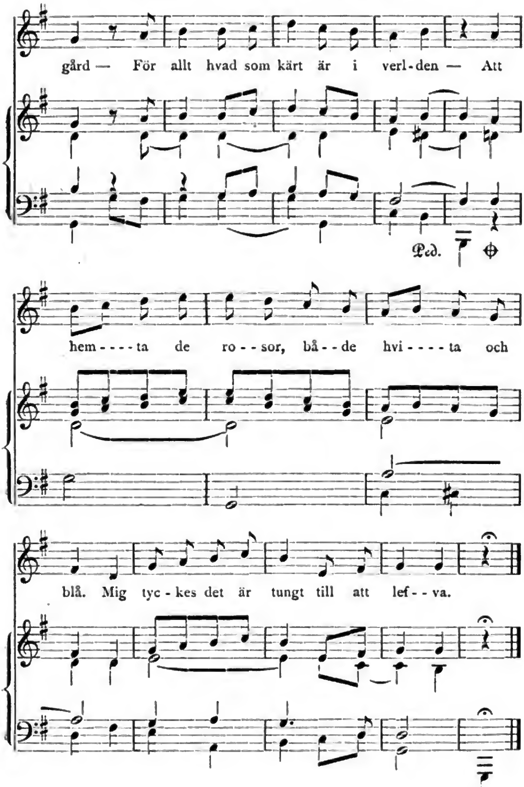
18.

Hertig Fröjdenborg och fröken Adelin.

a.

18: a. HERTIG FRÖJDENBORG OCH FRÖKEN ADELIN.
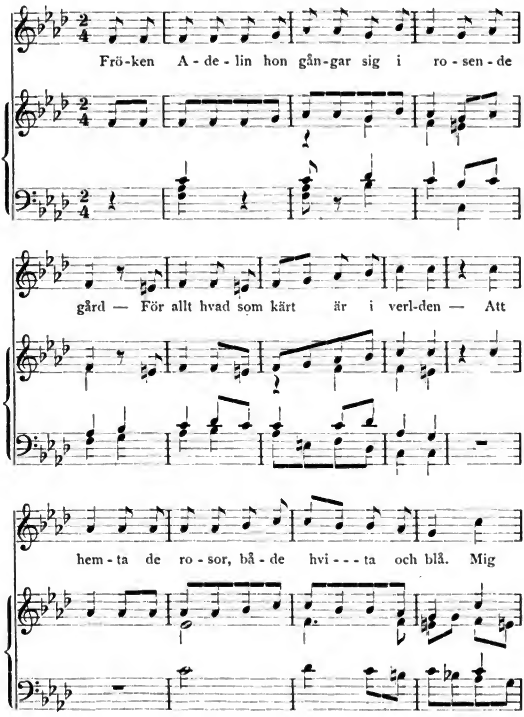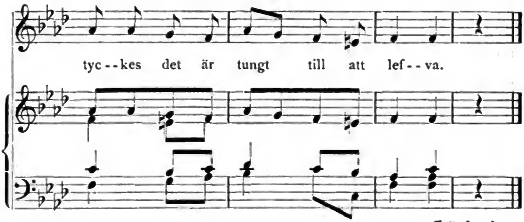

L. H.

18.

Hertig Fröjdenborg och fröken Adelin.

b.
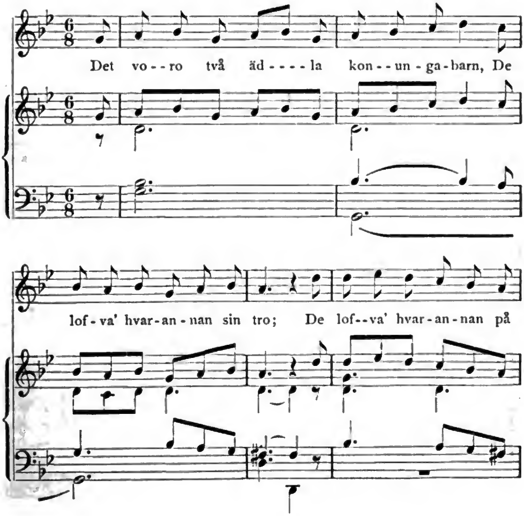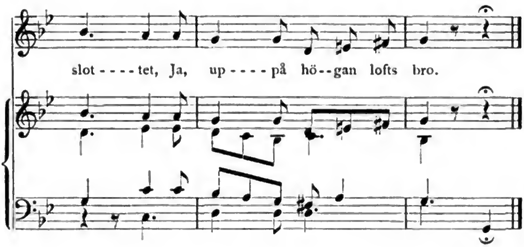

Grönland.

19.

Konungabarnen.
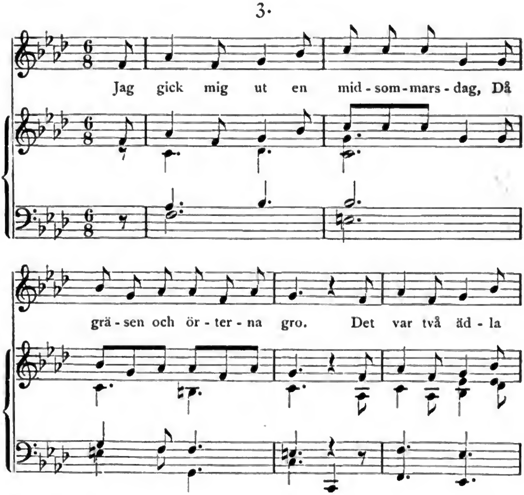
I.
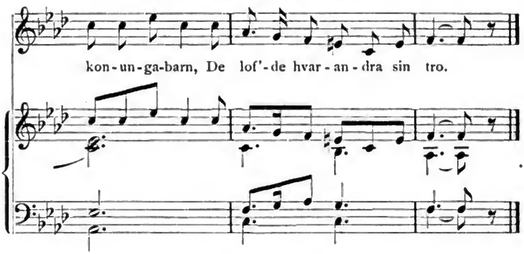

L. H.

19.
Konungabarnen.
3.
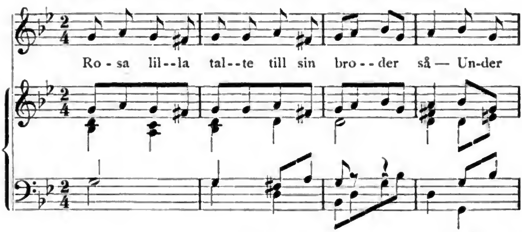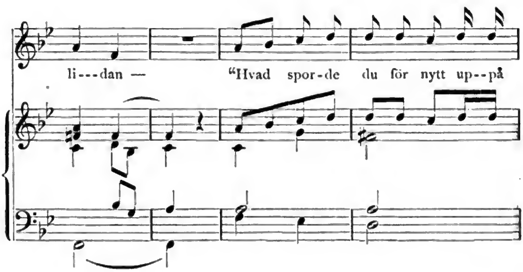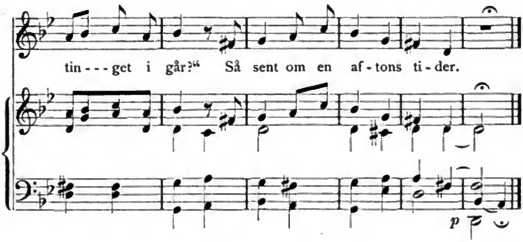

L. H.

20.

Herr Tideman och lilla Rosa.
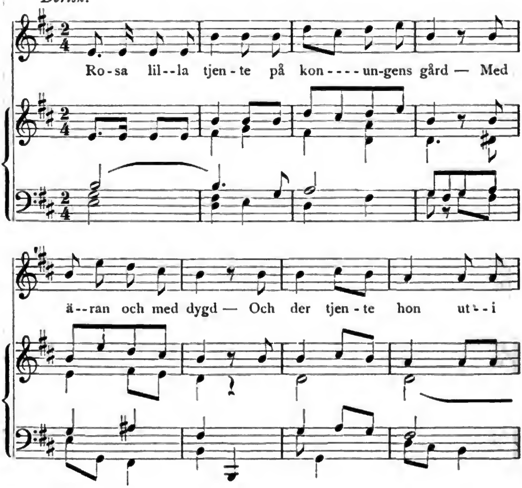

L. H.
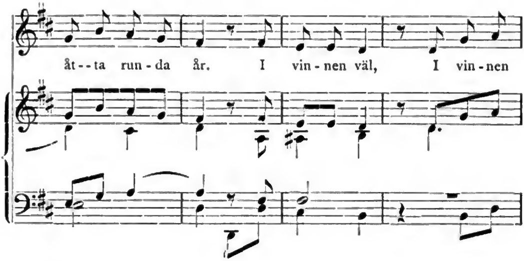
21.
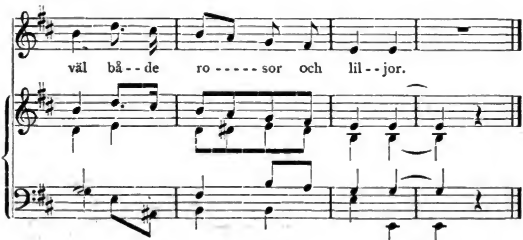
Lilla Rosa.

I.

Dorisk.
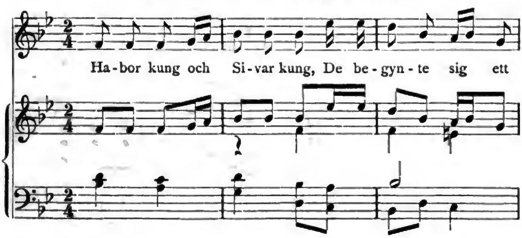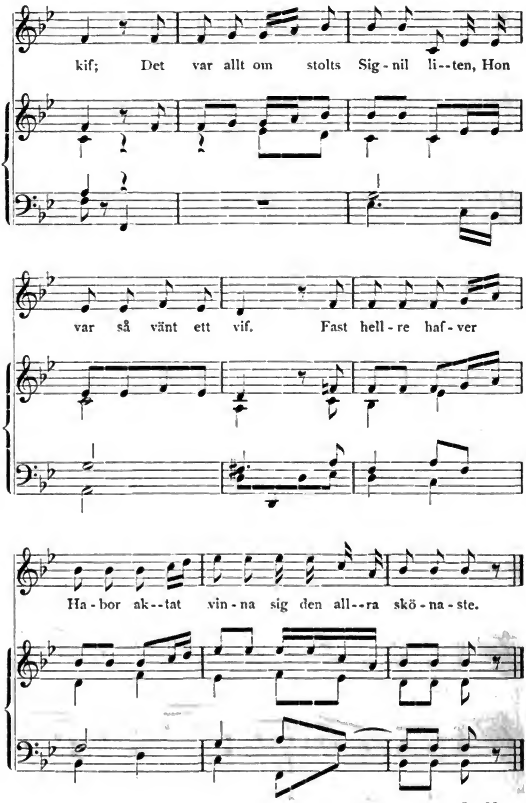

L. H.

22.

Habor och Signild.

22. HABOR OCH SIGNILD.
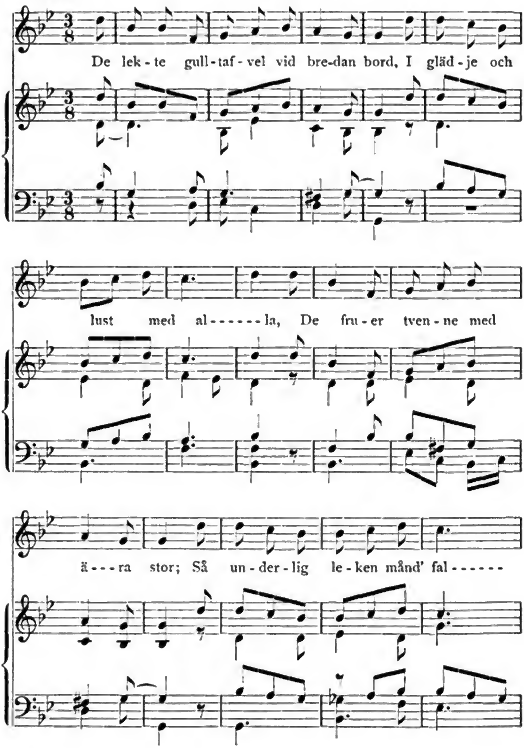

L. H.
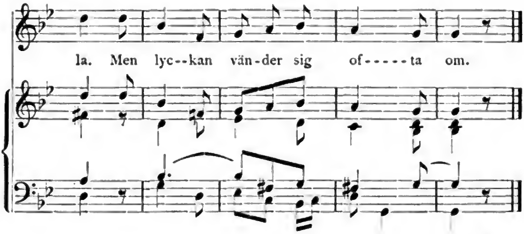
23.

Axel Tordsson och skön Valborg.

a.
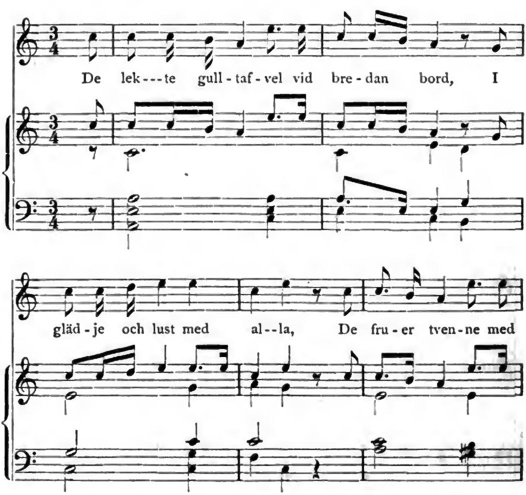
Aeolisk.
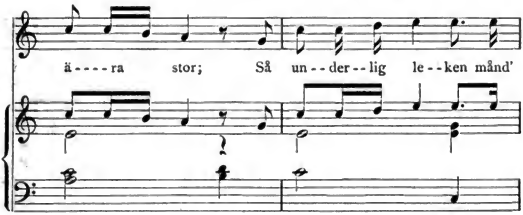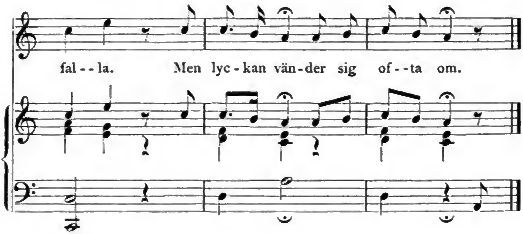

L. H.

23.
Axel Tordsson och skön Valborg.
b.
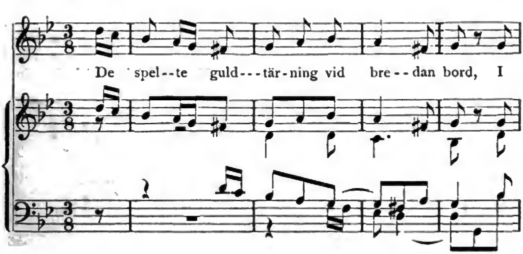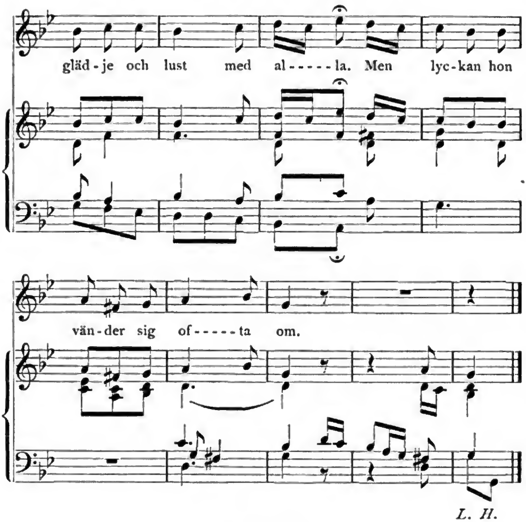

23.
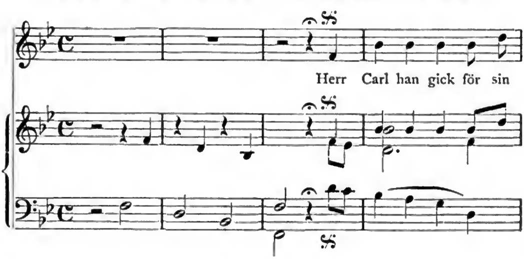
Axel Tordsson och skön Valborg.

c.
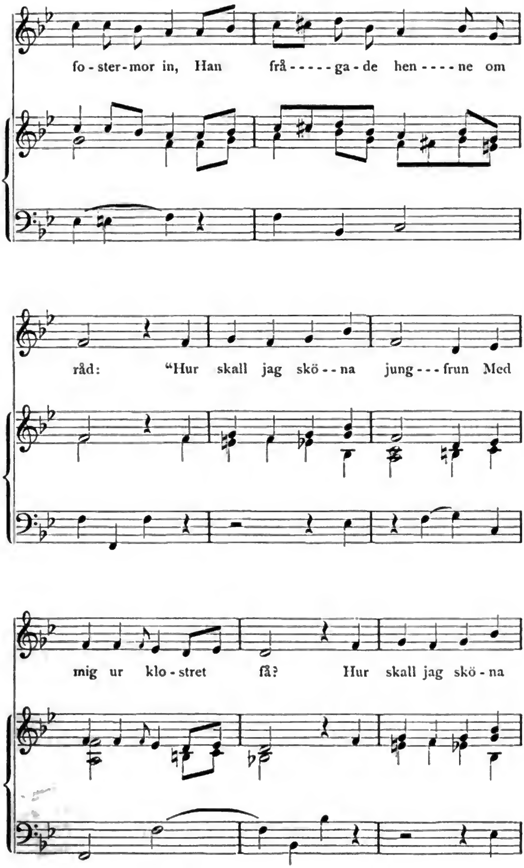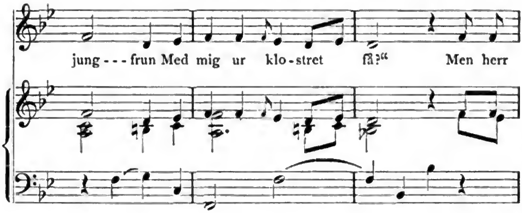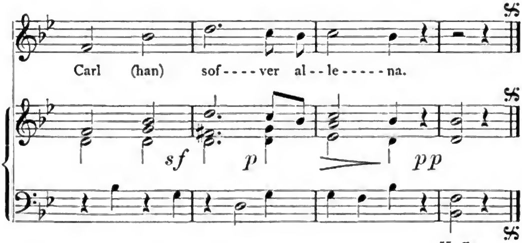

24.
Herr Carl eller klosterrofvet.

24. HERR CARL ELLER KLOSTERROFVET.
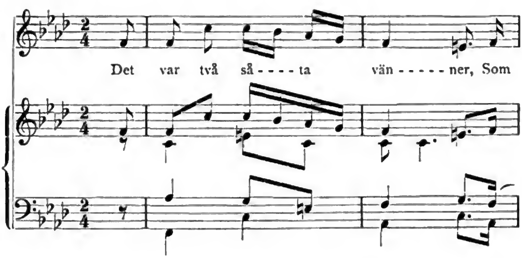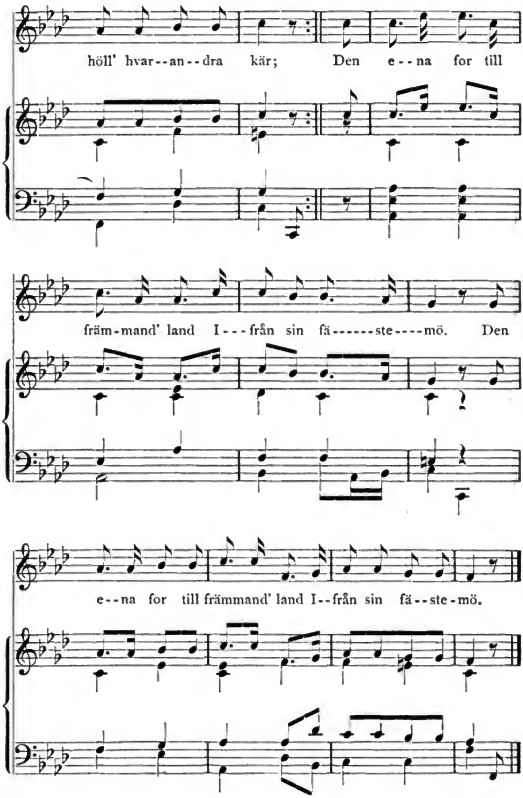

Hæffner.

25.
Oväntad bröllopsgäst.
I.

25: I. OVÄNTAD BRÖLLOPSGÄST.
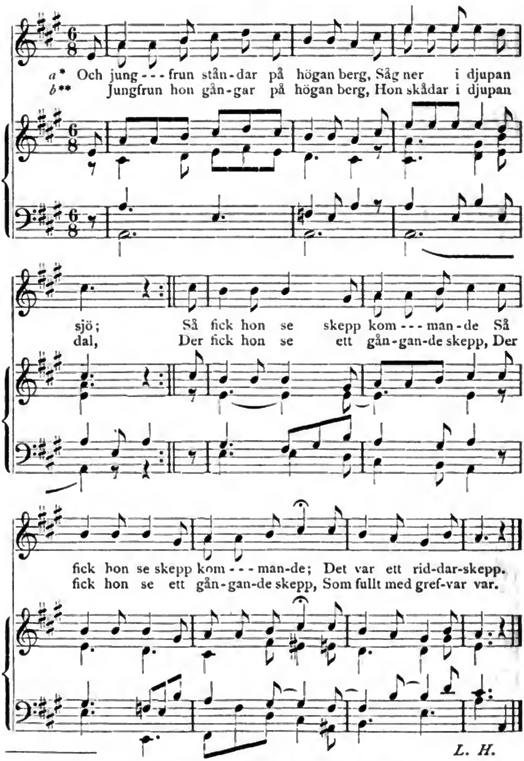

L. H.

25.

Oväntad bröllopsgäst.

2.
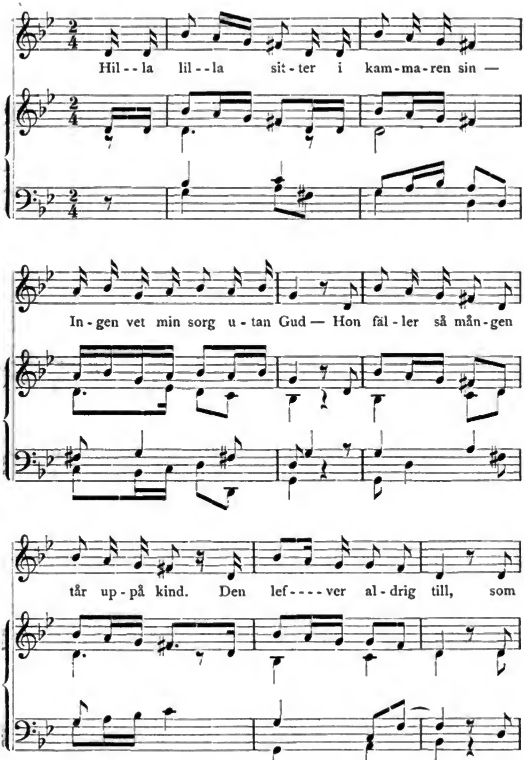

L. H.
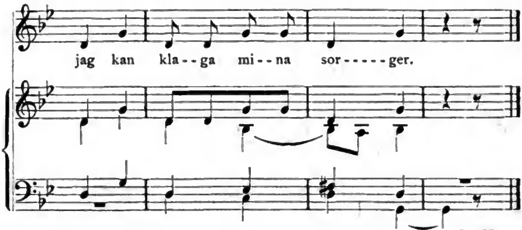
a* Orden hos Dybeck. b** Orden hos Geijer och Afzelius.

26.

Stolts Hilla.
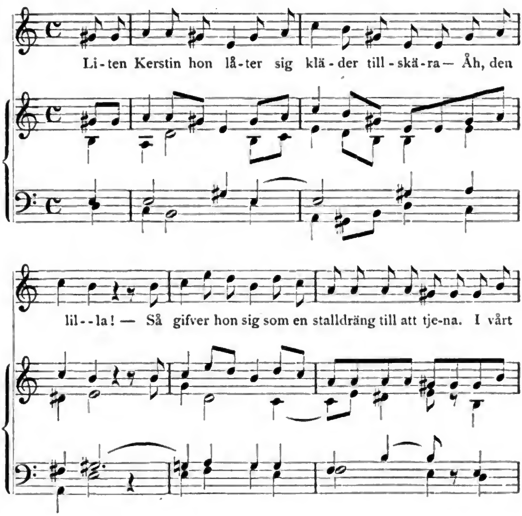

4
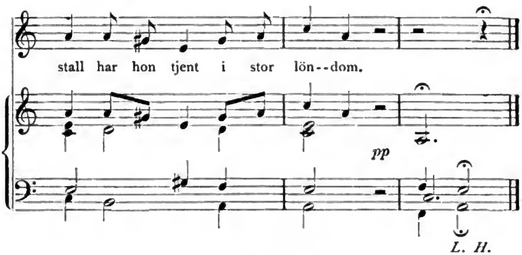

L. H.

27.
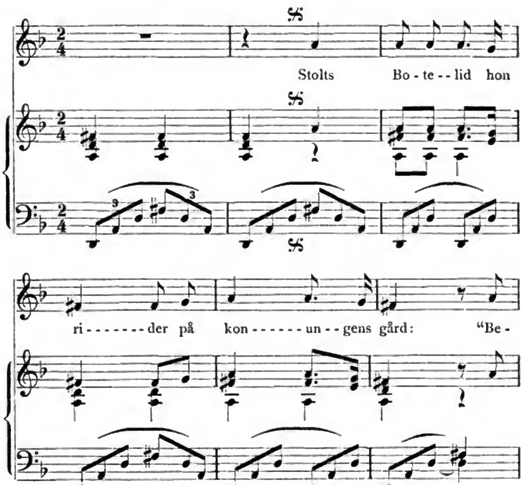
Liten Kerstin stalldräng.
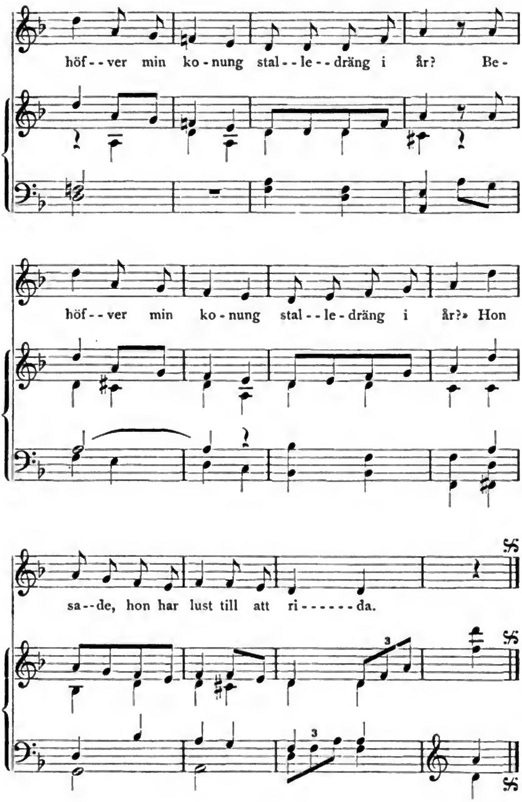

28.

Stolts Botelid stalldräng.
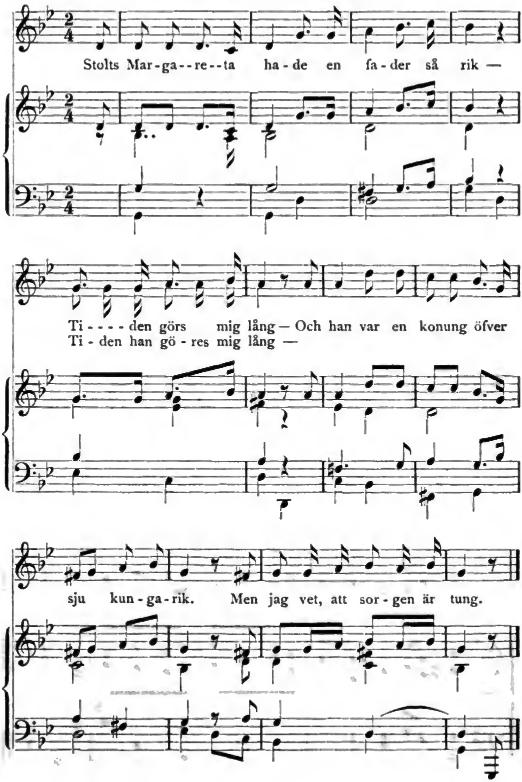

28. STOLTS BOTELID STALLDRÄNG.

L. H.

29.
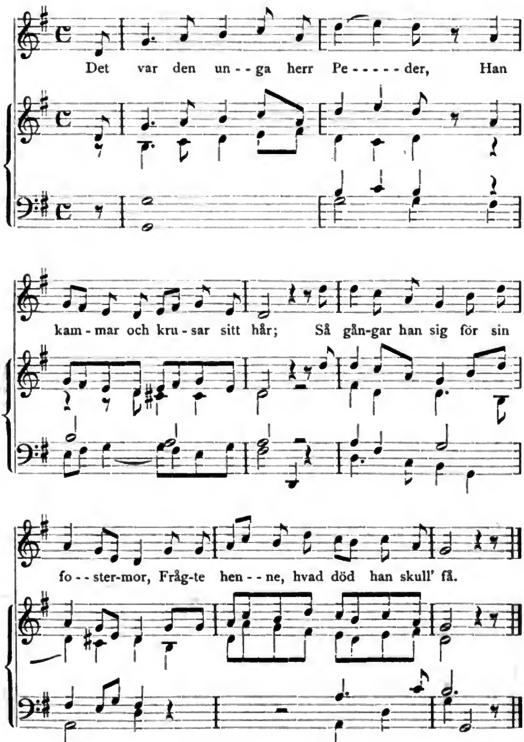
Bergkonungen.

L. H.
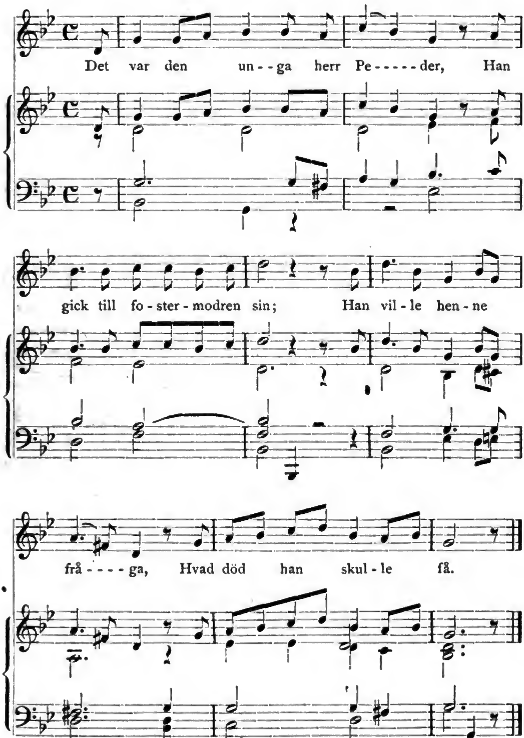
30.
Herr Peders sjöresa.

I.
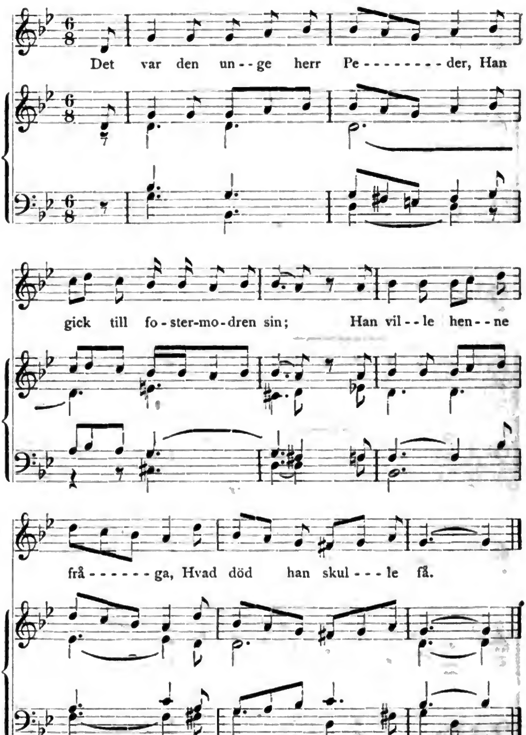

L. H.

30.*

Det var den un - - ga herr Pe - - - - - der, Han
gick till fo - ster - modren sin; Han vil - le hen - ne
frå - - - - ga, Hvad död han skul - le få.

L. H.

30.**
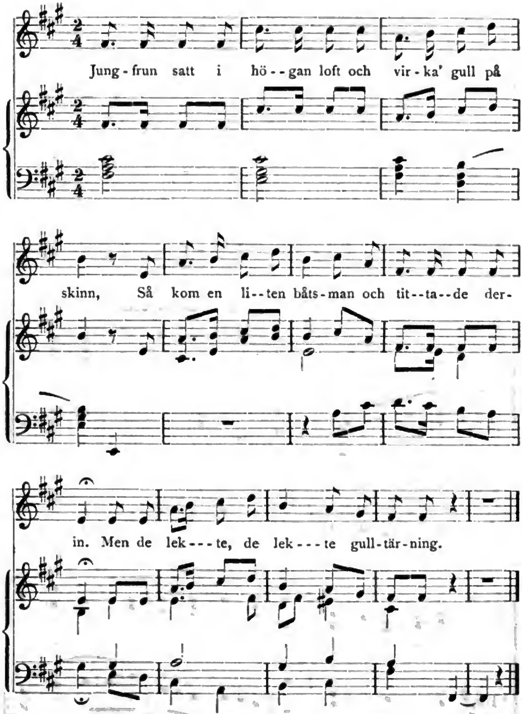

Det var den un - - ge herr Pe - - - - - - - - der, Han
gick till fo - ster-mo - dren sin; Han vil - - le hen - - ne
frå - - - - - - ga, Hvad död han skul - - - le få.

L. H.

31.
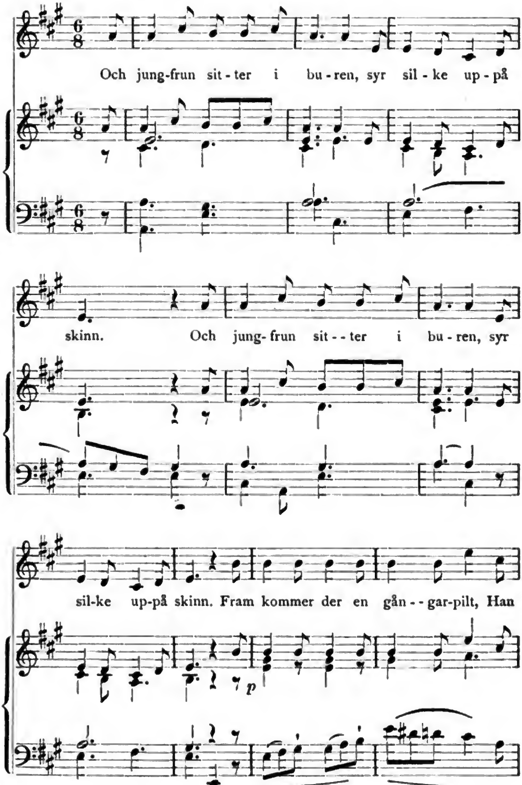
Den lille båtsmannen.
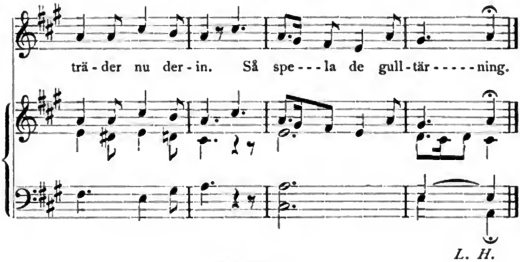
I.
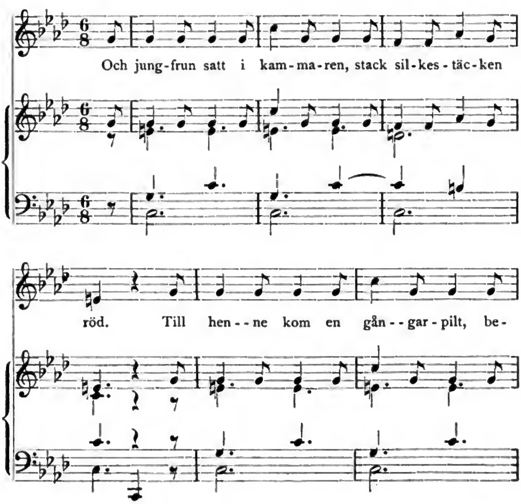

L. H.

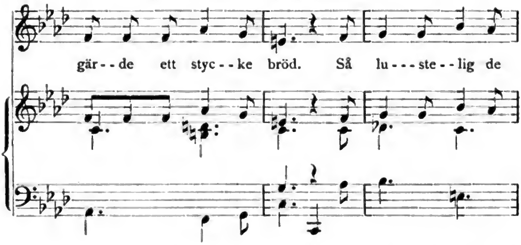
31.*
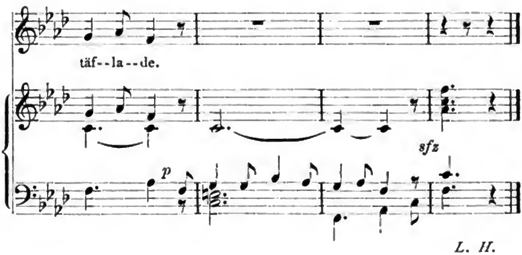

Och jung-frun sit - ter i bu - ren, syr sil - ke up - på
skinn. Och jung- frun sit - - ter i bu - ren, syr
sil-ke up-på skinn. Fram kommer der en gån - - gar-pilt, Han

trä - der nu der - in. Så spe - - - la de gull - tär - - - - - ning.
L. H.
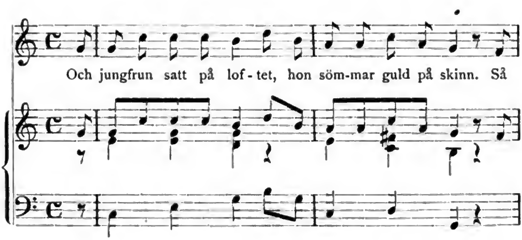
31.**
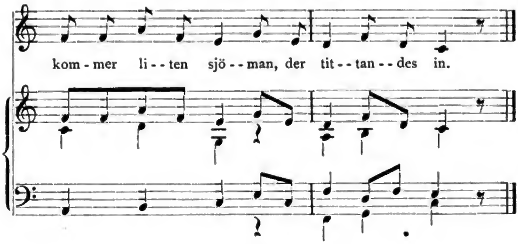

Och jung - frun satt i kam - ma - ren, stack sil - kes - täc - ken
röd. Till hen - - ne kom en gån - - gar - pilt, be -

gär--de ett styc--ke bröd. Så lu---ste--lig de

täf--la--de.
p
sfz
L. H.
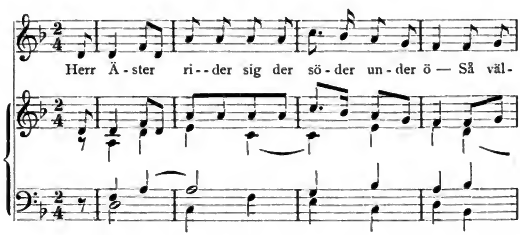
31.***
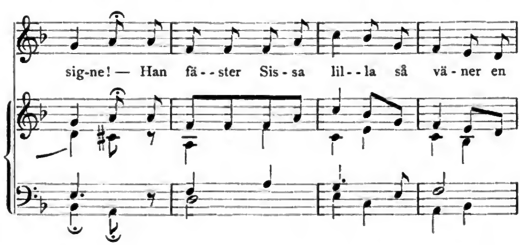

Och jungfrun satt på lof-tet, hon söm-mar guld på skinn. Så
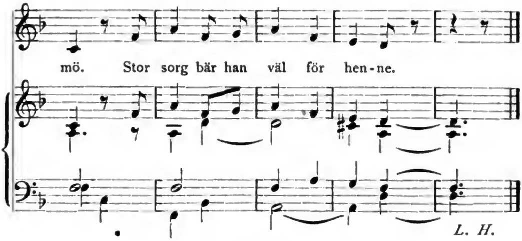

32: I.

Herr Äster och fröken Sissa.
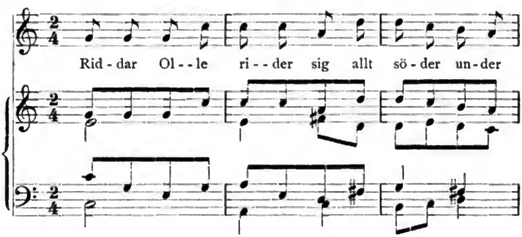

33: I. RIDDAR OLLE.
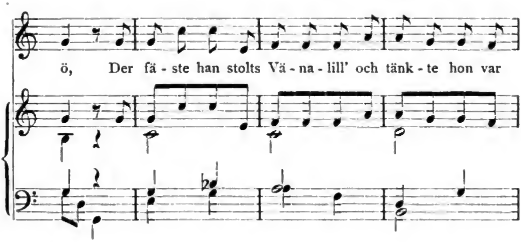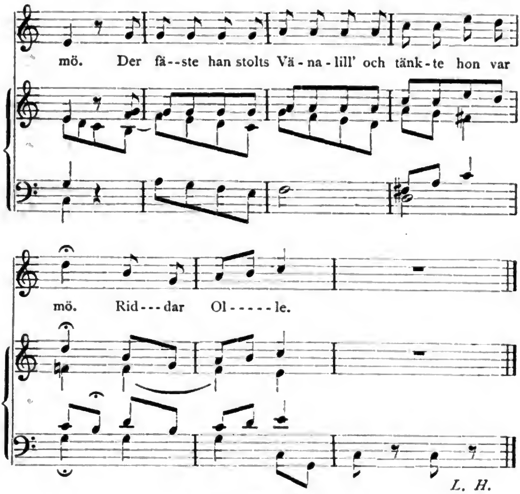

33.

Riddar Olle.

I.
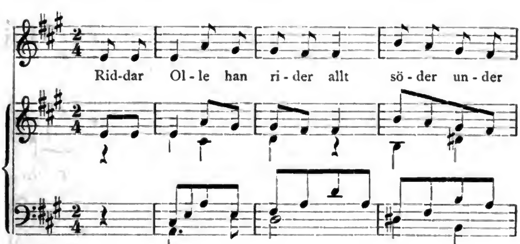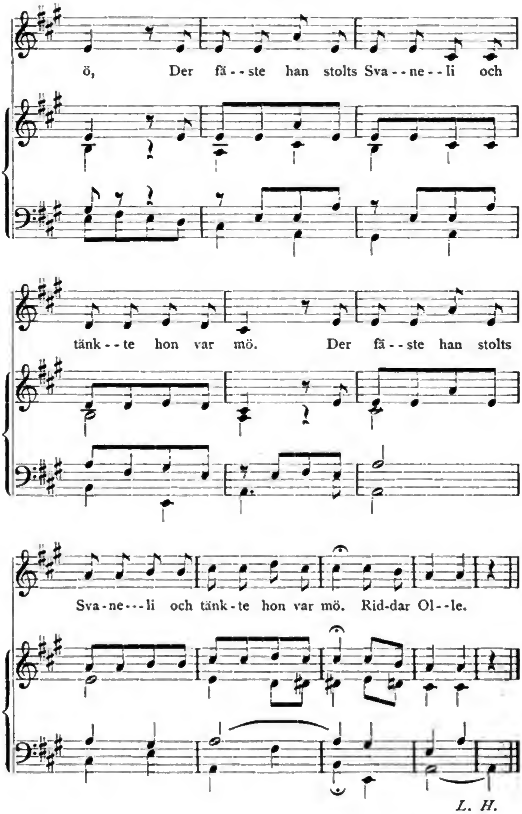

L. H.

33.

Riddar Olle.

2.
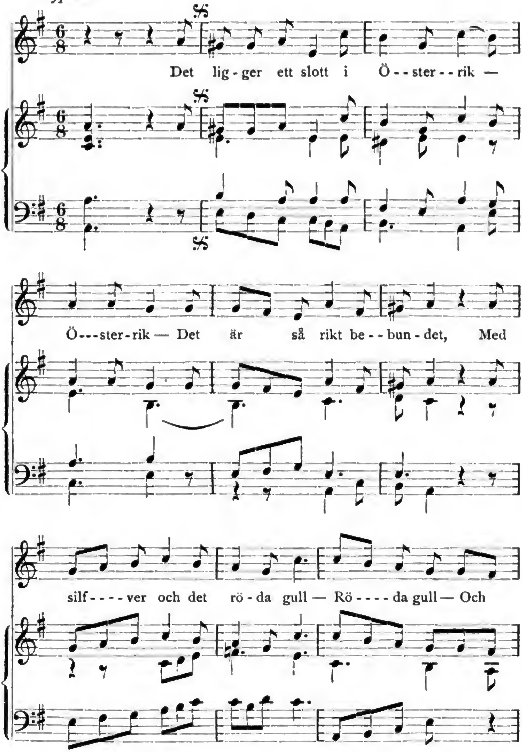

ö, Der fä - - ste han stolts Sva - - ne - - li och
tänk - - te hon var mö. Der fä - - ste han stolts
Sva - ne - - - li och tänk - te hon var mö. Rid-dar Ol - - le.
L. H.
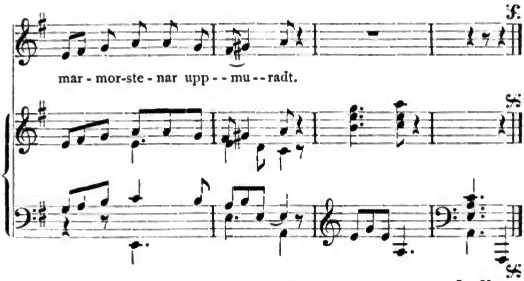
34.

Slottet i Österrik.

a.

Hypodorisk.
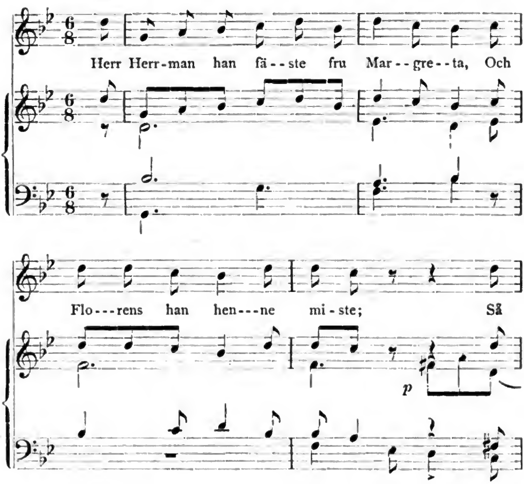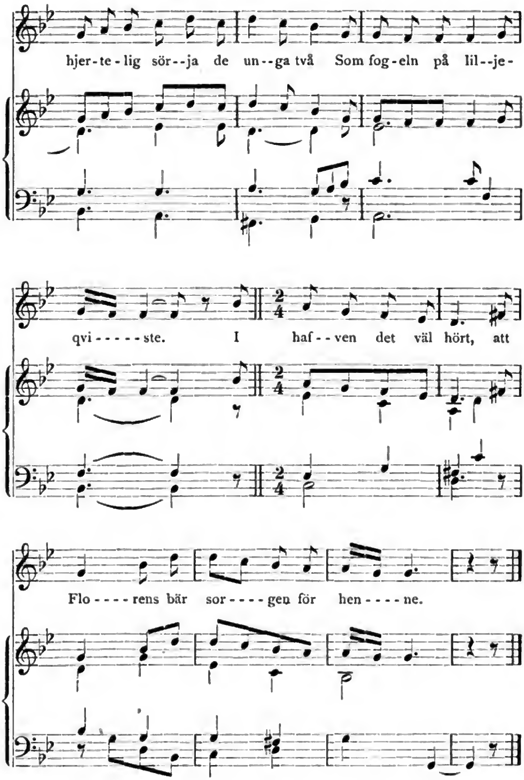

L. H.

36.

Florens och Margareta.
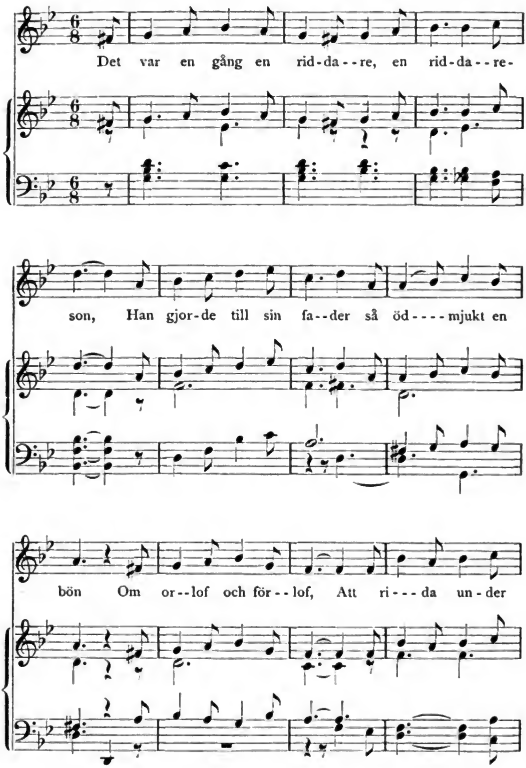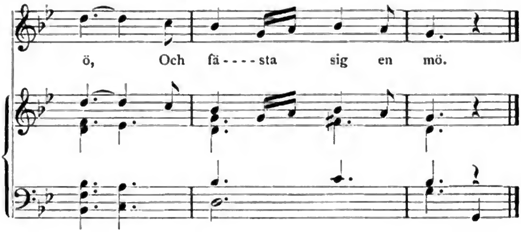

hjer-te-lig sör--ja de un--ga två Som fog-eln på lil--je-
qvi-----ste. I haf--ven det väl hört, att
Flo----rens bär sor----gen för hen----ne.

L. H.

38.
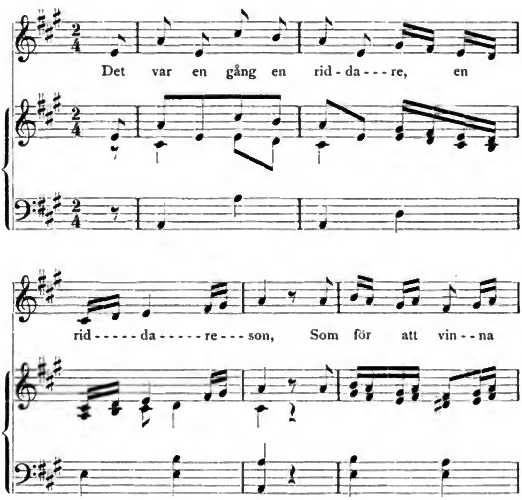
Riddaren Bryning.
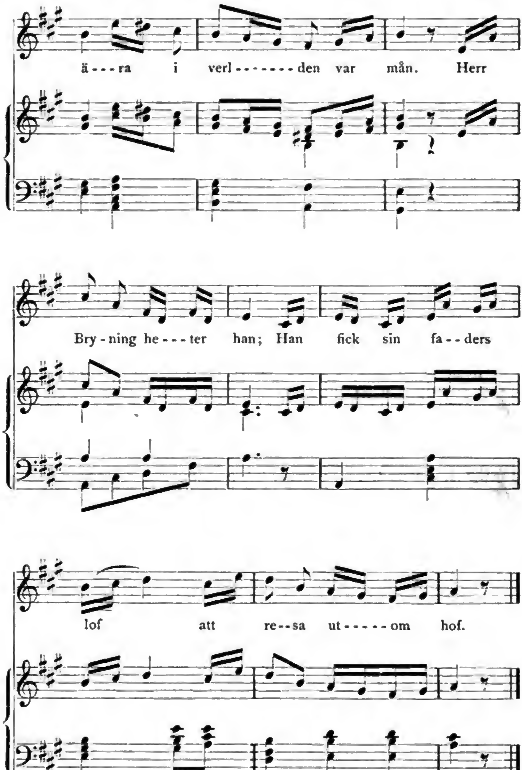

ö, Och fä - - - - sta sig en mö.

L. H.

38.*

Det var en gång en rid - da - - - re, en
rid - - - - - da - - - - - re - - - son, Som för att vin - - na
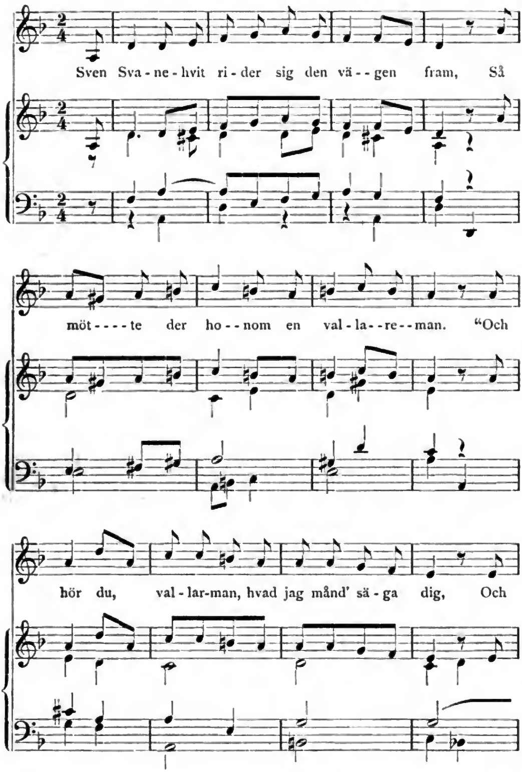
38.* RIDDAREN BRYNING.
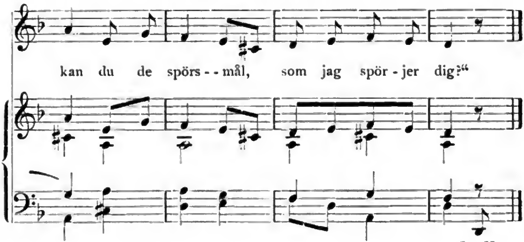

Ahlström.

39.
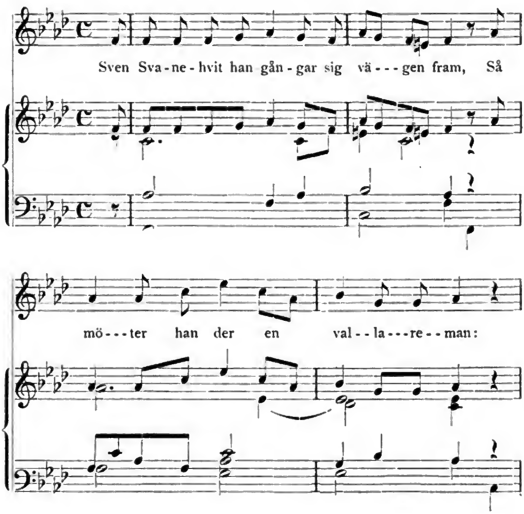
Sven Svanehvit.
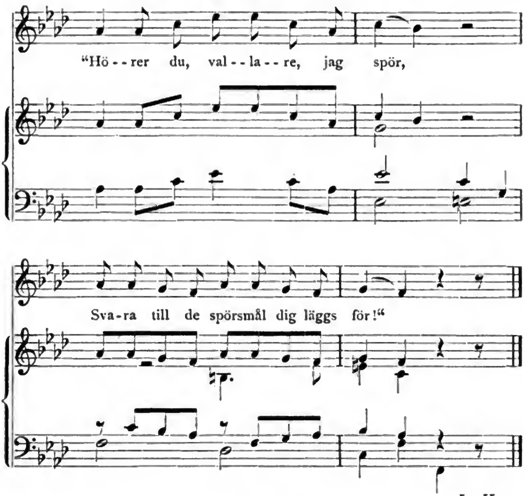

kan du de spörs - - mål, som jag spör - jer dig?“

L. H.
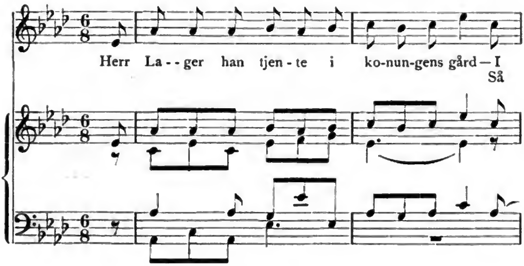
39.*

Sven Sva - ne - hvit han gån - gar sig vä - - - gen fram, Så
mö - - - ter han der en val - - la - - - re - - man:
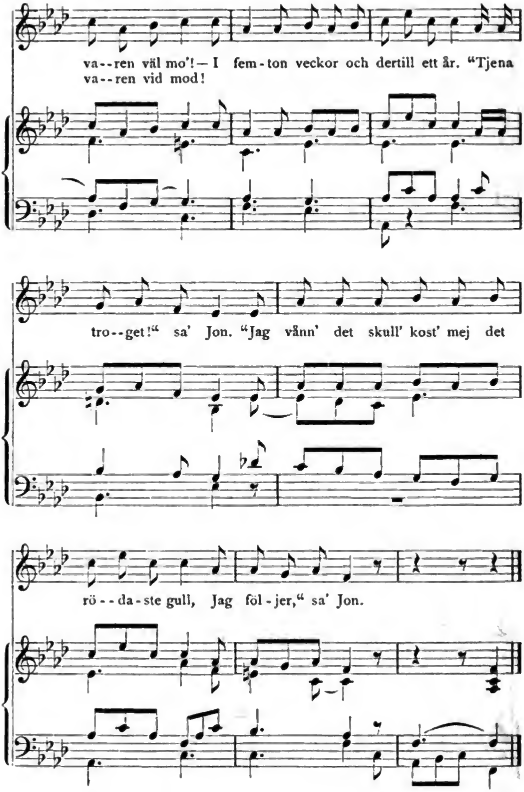

L. H.

40.
Herr Lager och Jon.
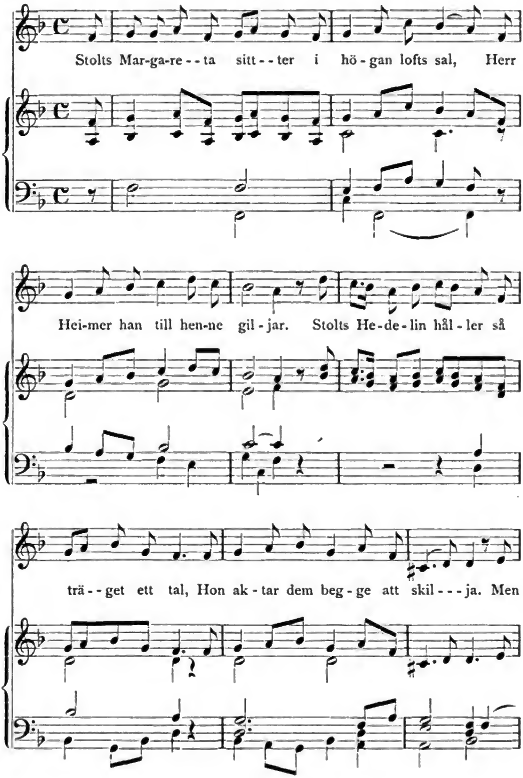

40. HERR LAGER OCH JON.

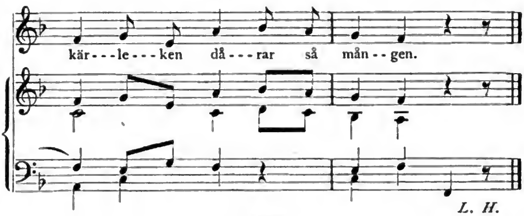

L. H.

41.

Herr Heimer och fru Margareta.
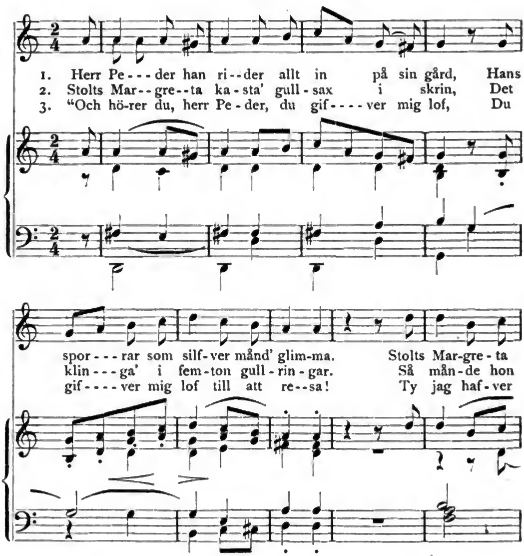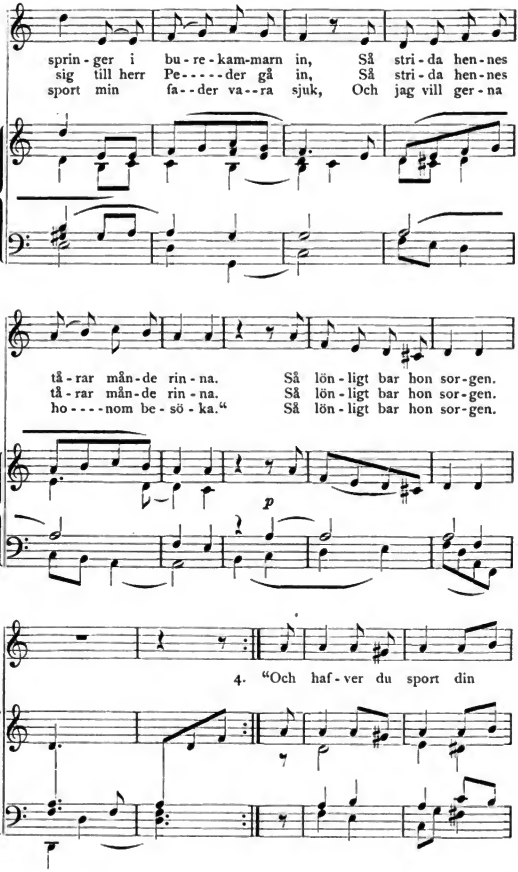

42.

Stolts Margareta.
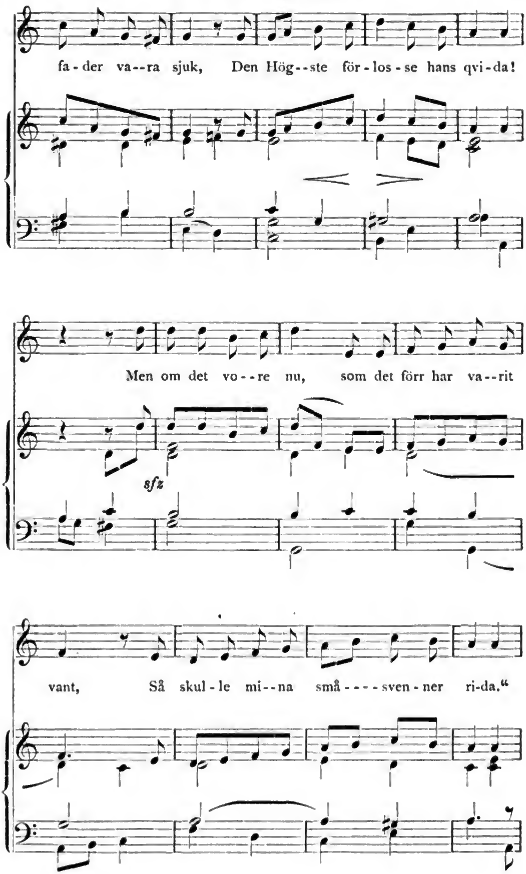
I.
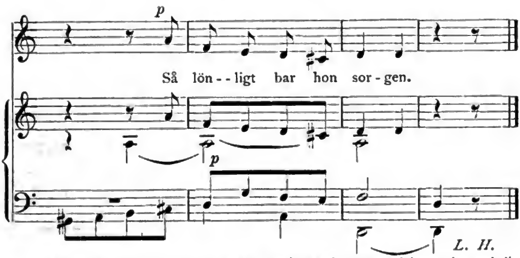

42: I. STOLTS MARGARETA.

42: I. STOLTS MARGARETA.
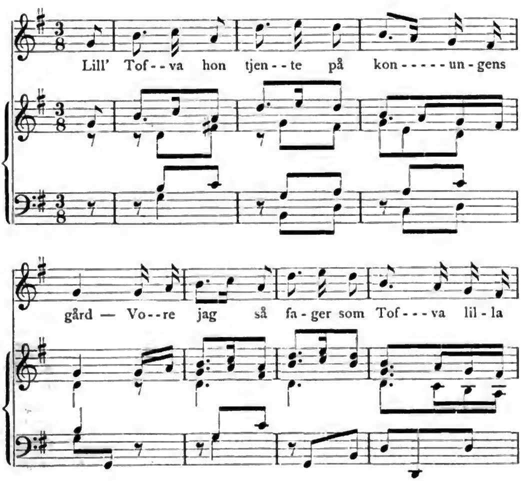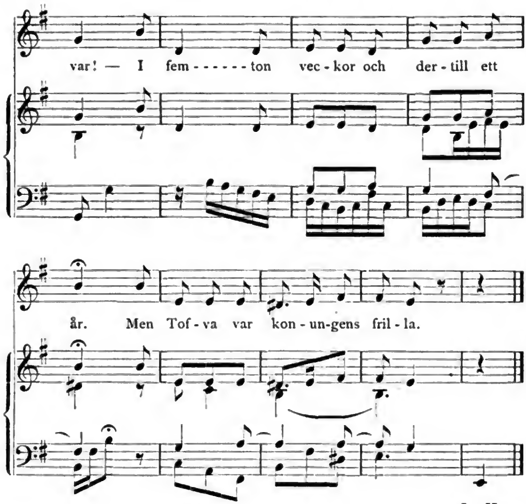

Anm. Stanzerna 5, 6, 7 och 8 sjungas till första afdelningen af denna visas melodi; stanzerna 9, 10 och 11 till melodiens andra afdelning.

43.

Tofva lilla.

I. a.
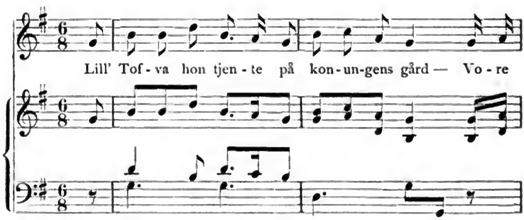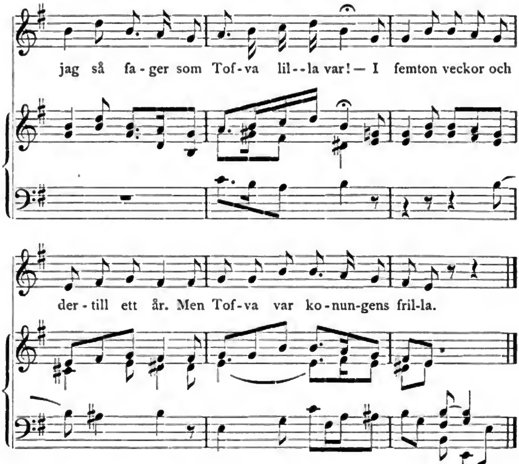

L. H.

43.

Tofva lilla.

I. b.
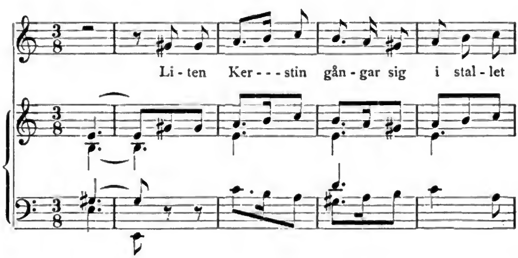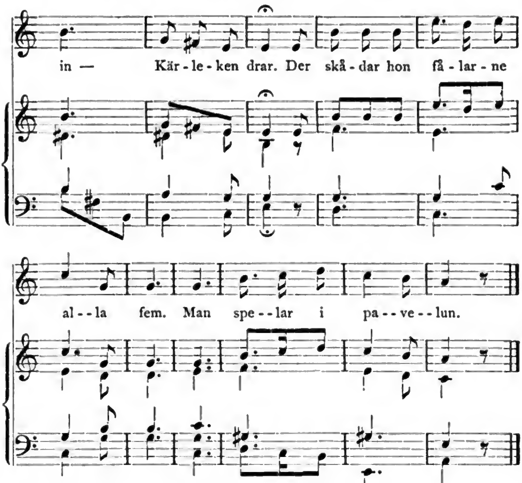

L. H.

45.

Liten Kerstin befriar sin broder.

I.
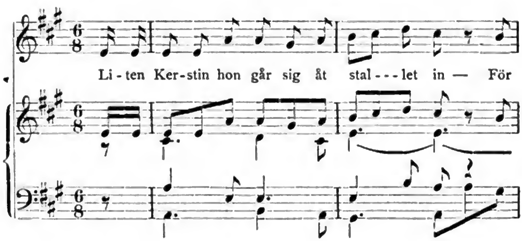

L. H.
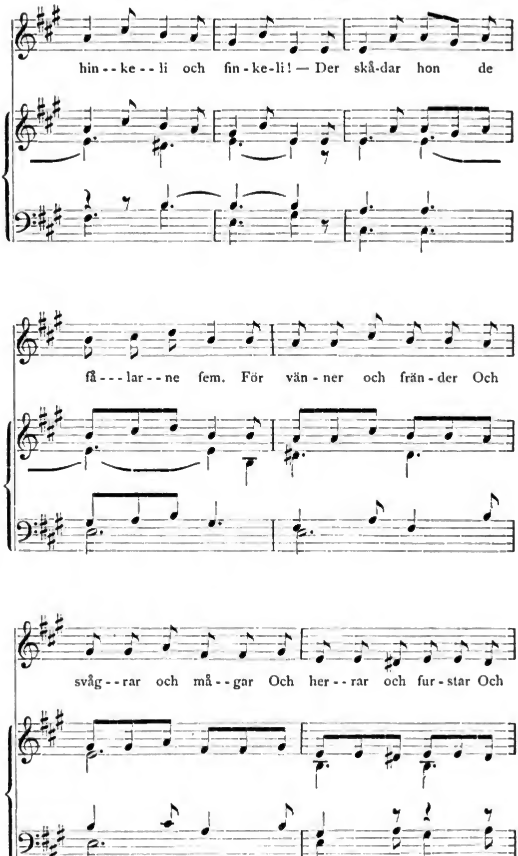
45.
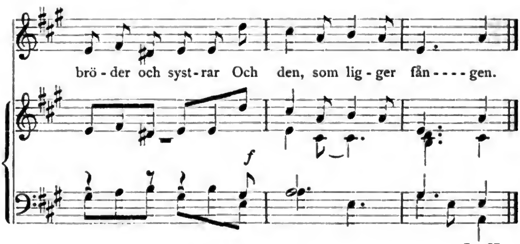
Liten Kerstin befriar sin broder.

2.

45: 2. LITEN KERSTIN BEFRIAR SIN BRODER.
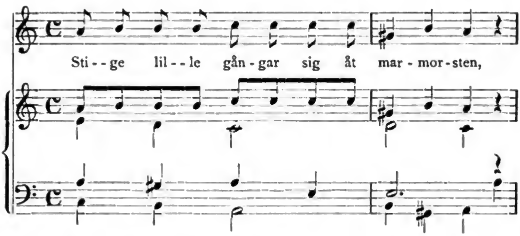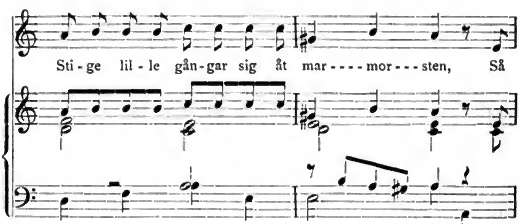

L. H.
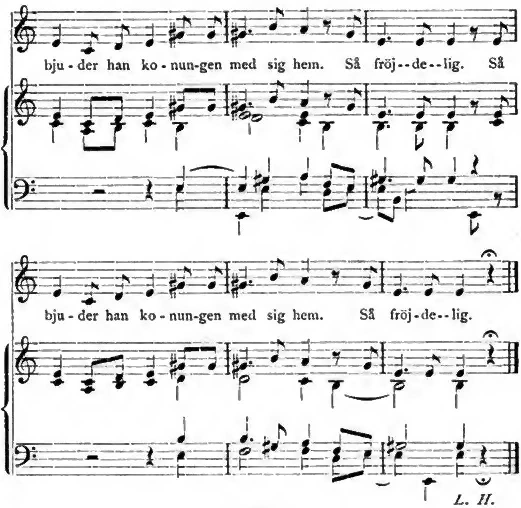
46.

Stige lilles bjudning.

a.
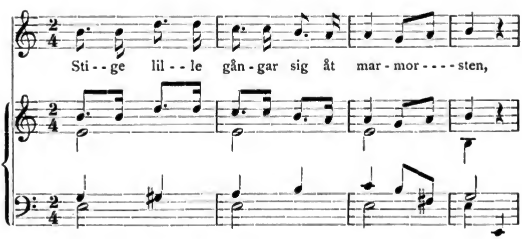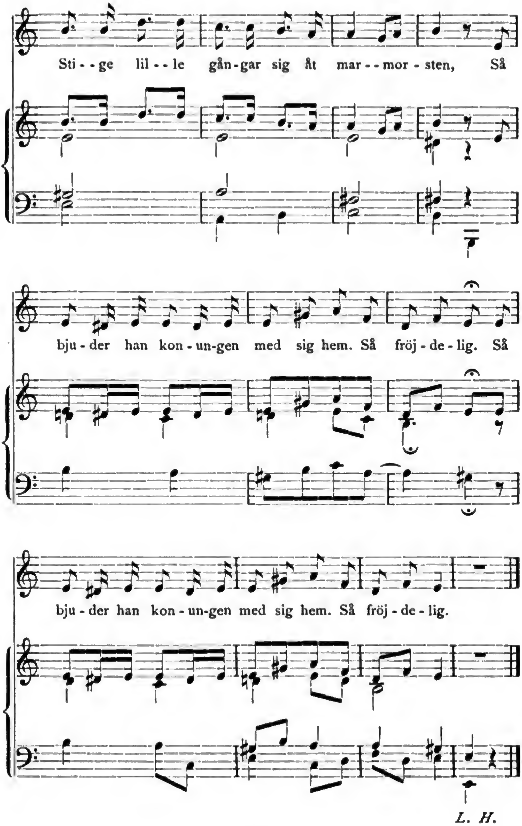

46.

Stige lilles bjudning.

b.
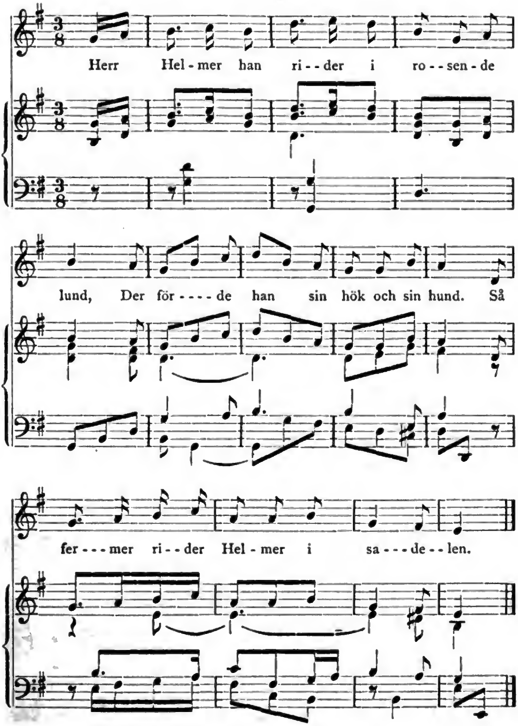

46: b. STIGE LILLES BJUDNING.

47.
Herr Helmer.
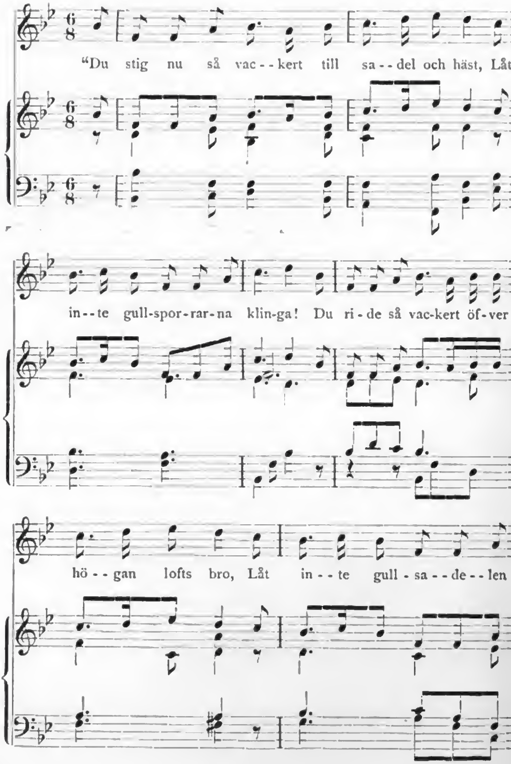
I.
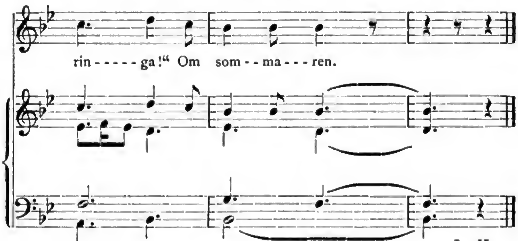

L. H.

48.

Ung Hillerström.
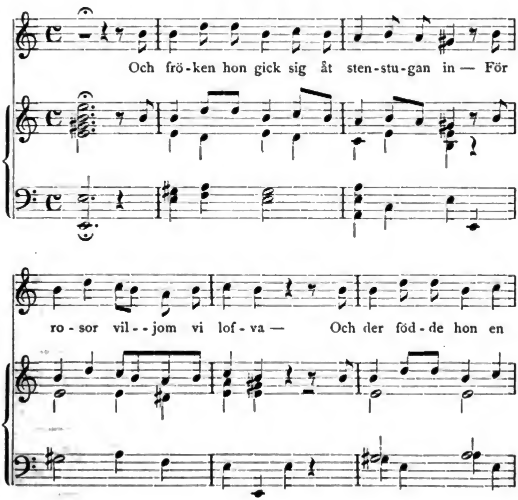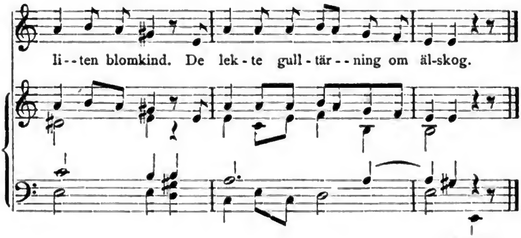

49.* CARL VÅGEMAN.

L. H.

49.*
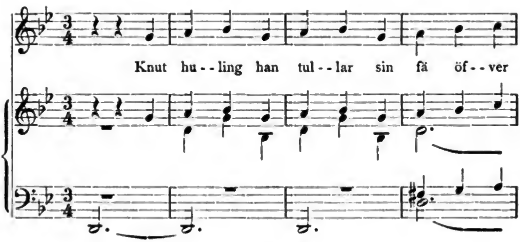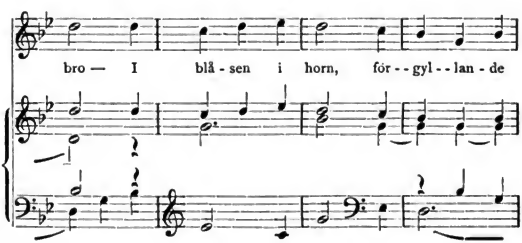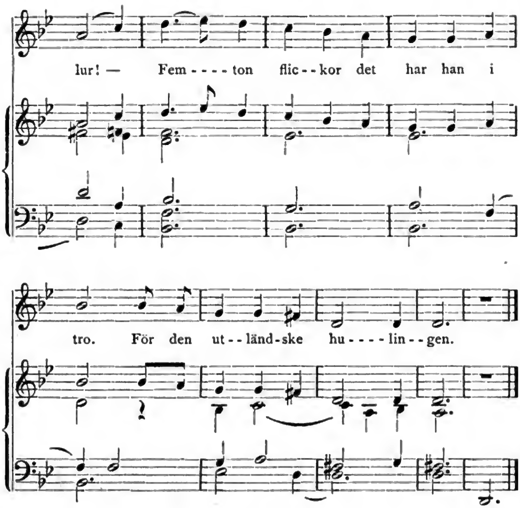

Drake.

50.

Knut hulings visa.
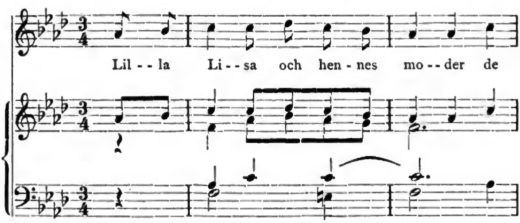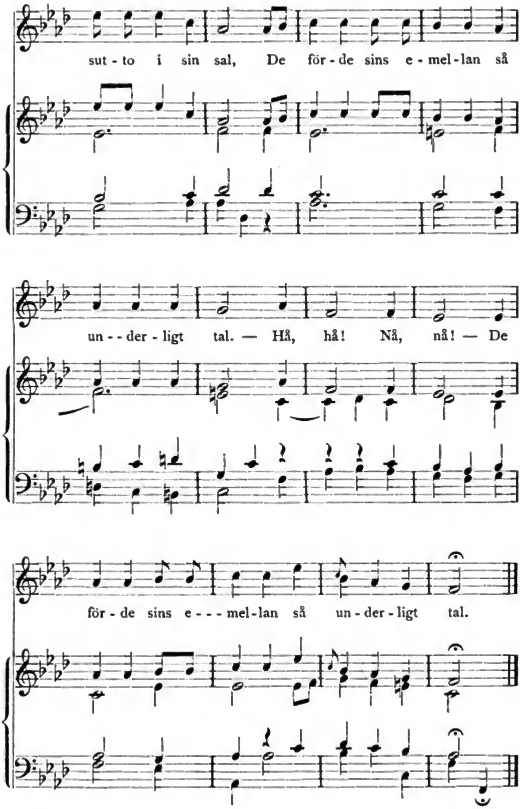

L. H.

51.

Herr Redevall.
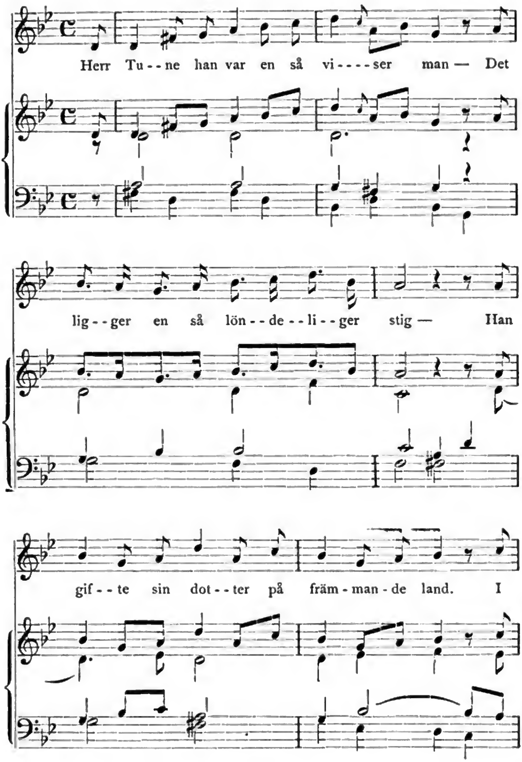

51. HERR REDEVALL.
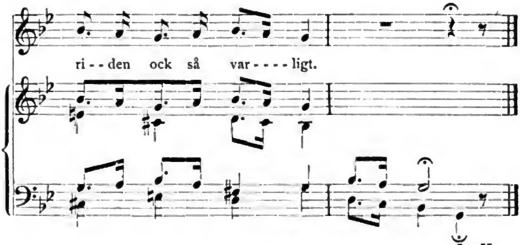

L. H.

52.

Rafnen Rune.
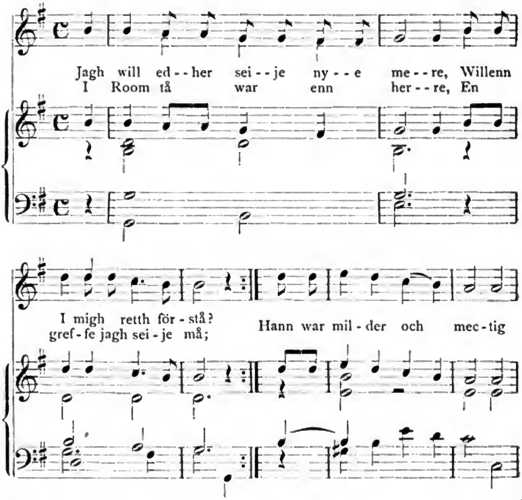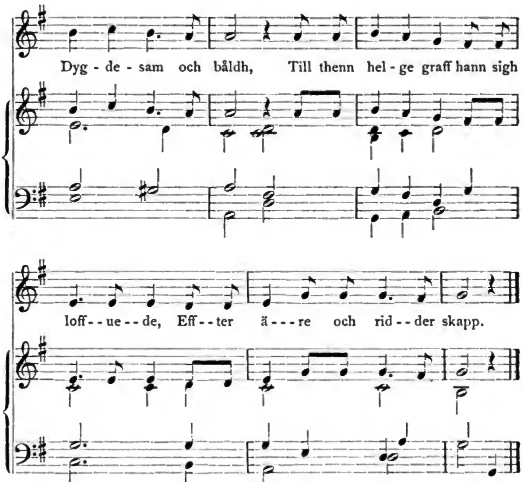

L. H.

53.

Grefven i Rom.

a.
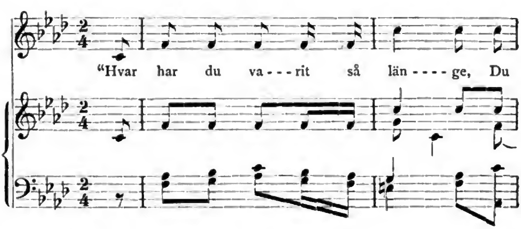

L. H.
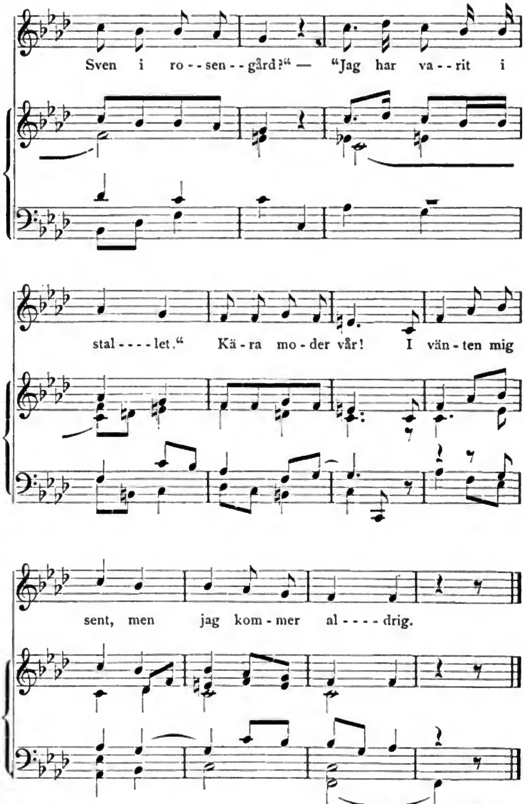
54.

Sven i rosengård.

I.

54: 1. SVEN I ROSENGÅRD.
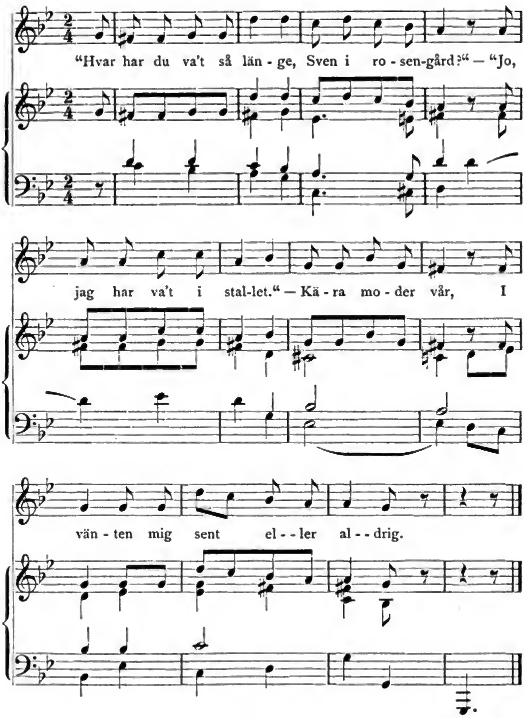

L. H.

54.

Sven i rosengård.
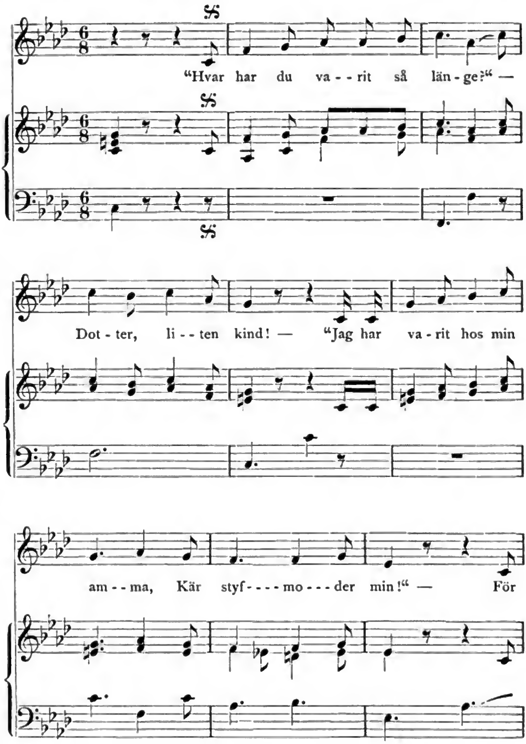
2.
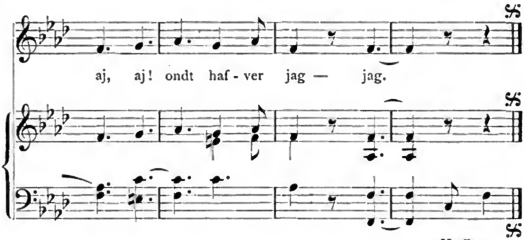

Drake.

55.
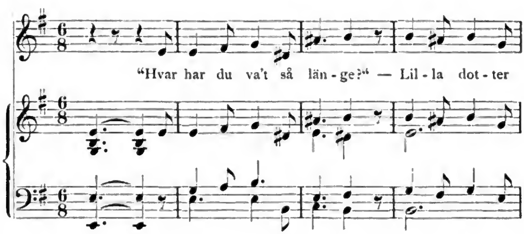
Den lillas testamente.
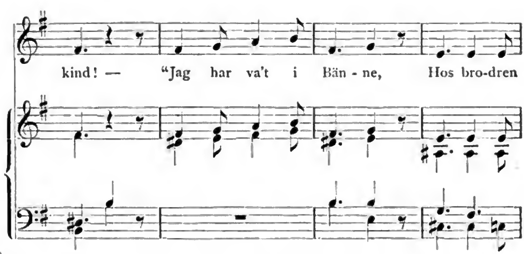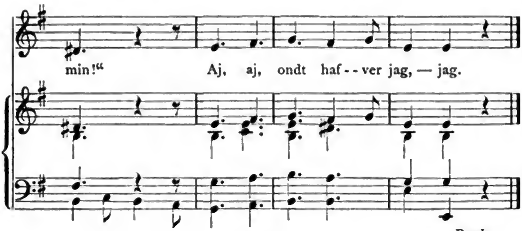

aj, aj! ondt haf - ver jag — jag.

Hæffner.

55.*

"Hvar har du va't så län - ge?" — Lil - la dot - ter

kind! — "Jag har va't i Bän - ne, Hos bro-dren
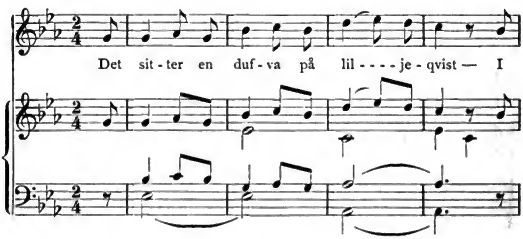

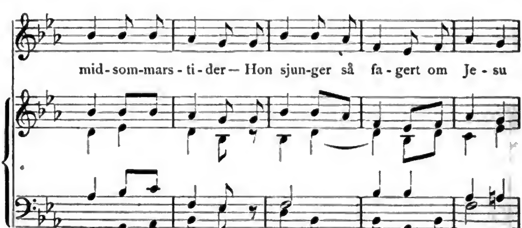
Drake.
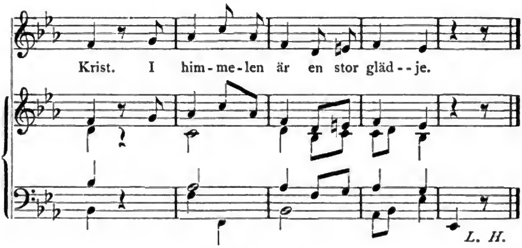
56.

Dufvans sång på liljeqvist.

I.
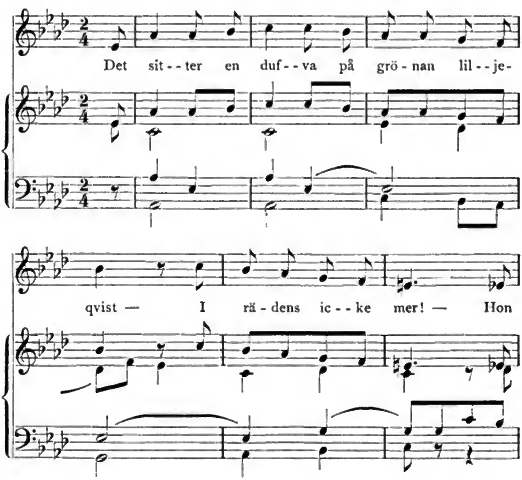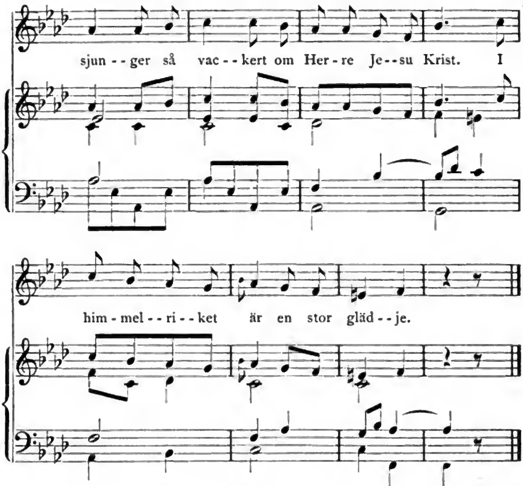

56.

Dufvans sång på liljeqvist.

2.
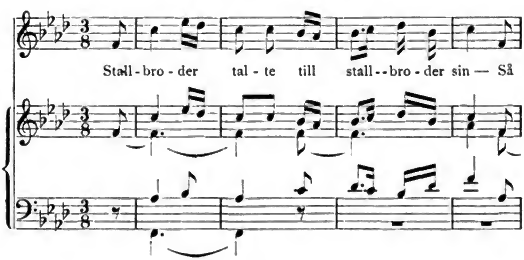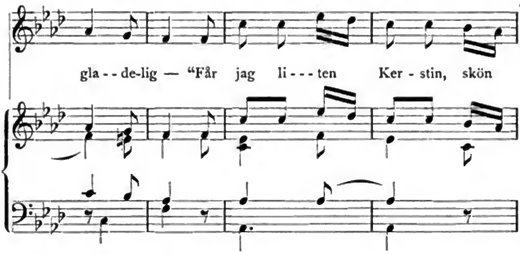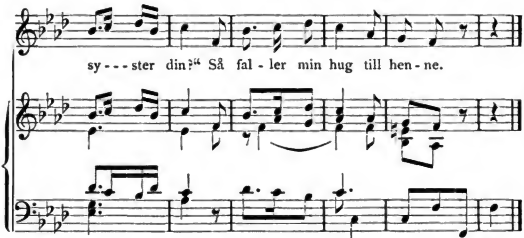

L. H.

57.

Liten Kerstins bröllop och begrafning.
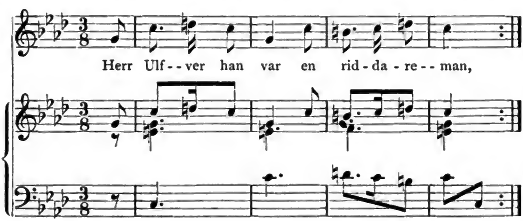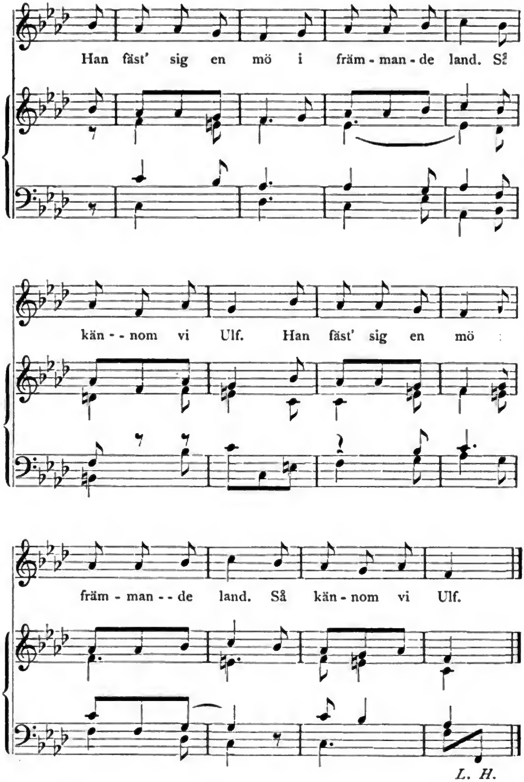

L. H.

58: I.

Herr Ulfver och fru Sölfverlind.
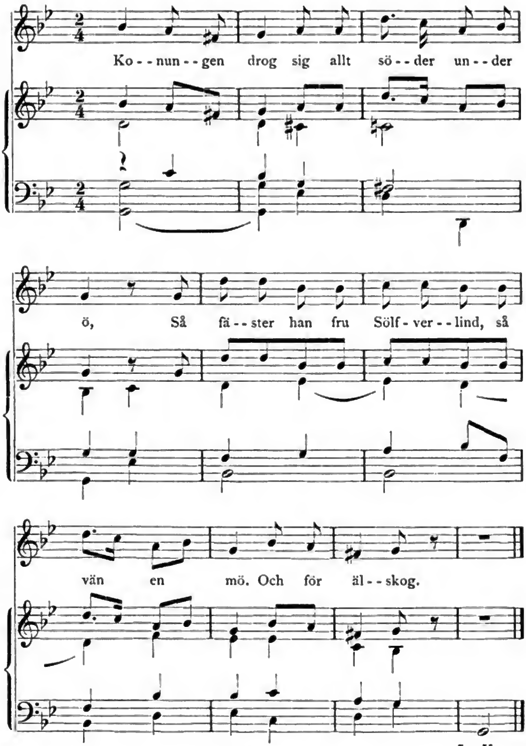

58: I. HERR ULFVER OCH FRU SÖLFVERLIND.
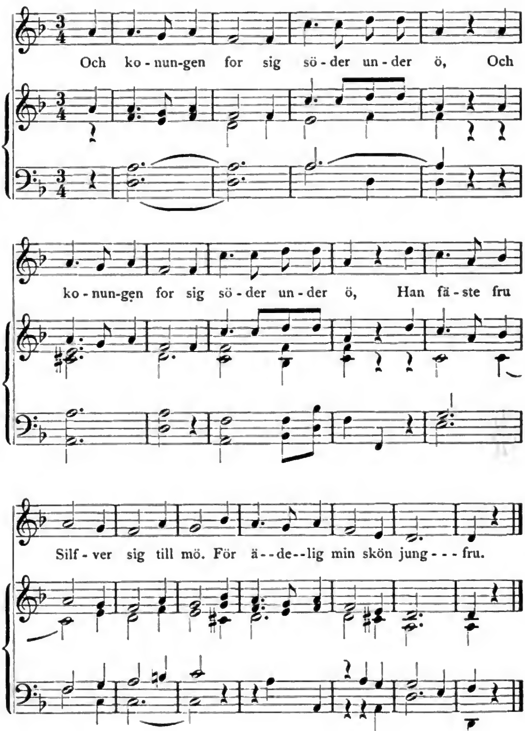

58: 2.

Stjufmodren.

L. H.

58: 2.*
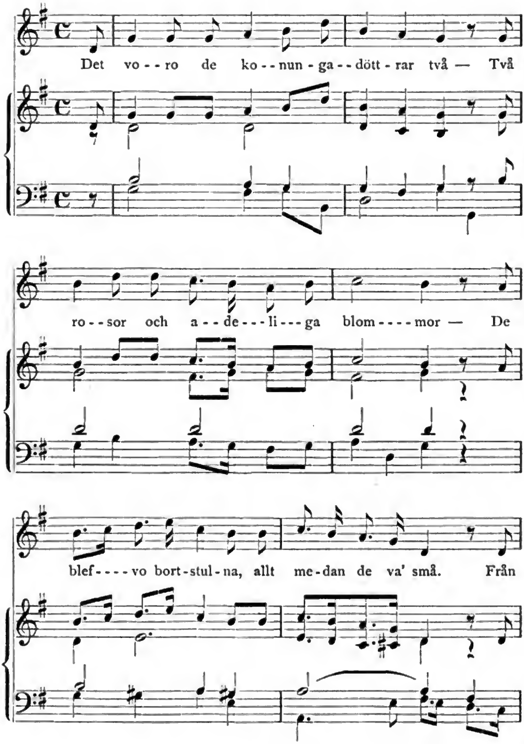

Och ko - nun-gen for sig sö - der un - der ö, Och
ko - nun-gen for sig sö - der un - der ö, Han fä - ste fru
Silf - ver sig till mö. För ä - - de - - lig min skön jung - - - fru.

L. H.

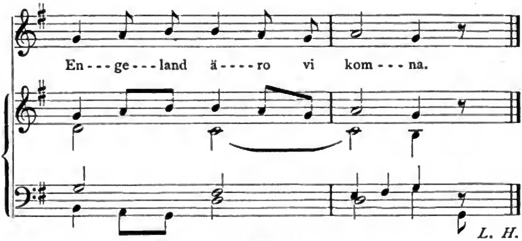
59.

De två konungsdöttrarna.

a.
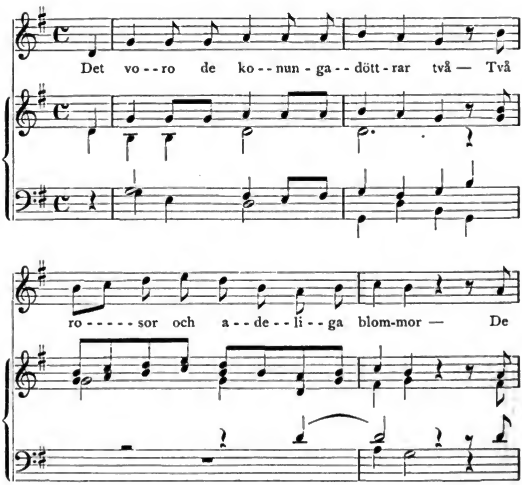

59: b. DE TVÅ KONUNGSDÖTTRARNA.
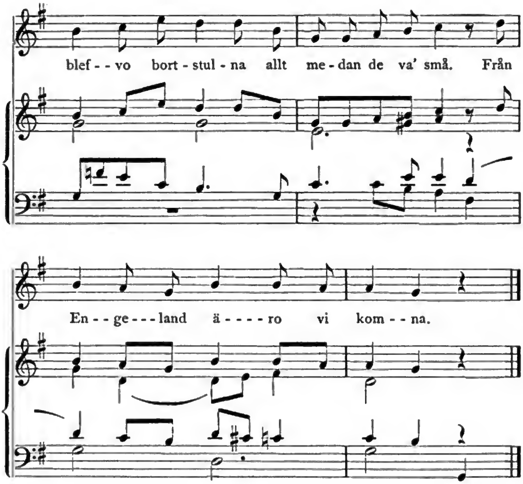

59.

De två konungsdöttrarna.

b.
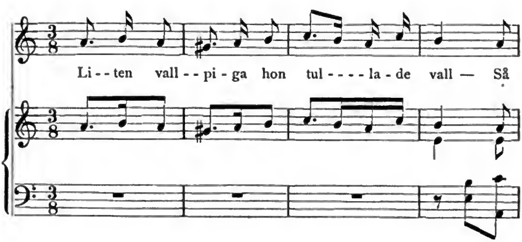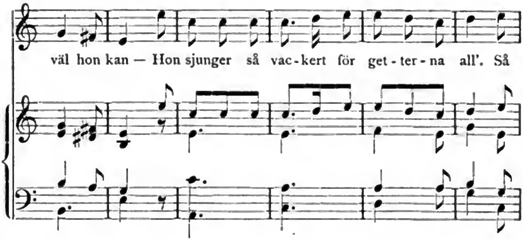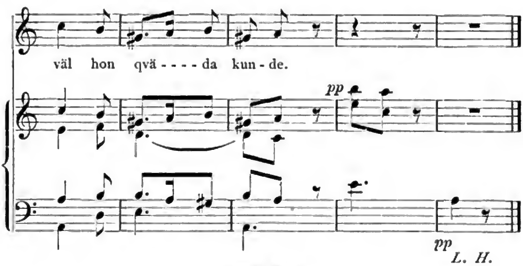

L. H.

60: I.

Liten vallpiga.
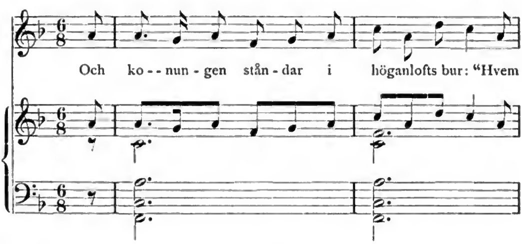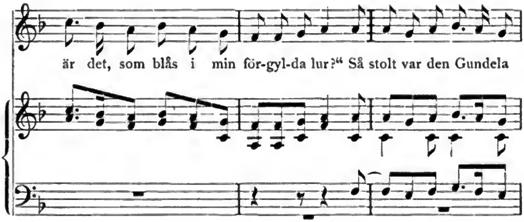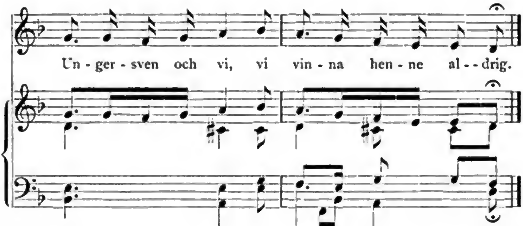

60: 2.

Stolts Gundela liten vallkulla.
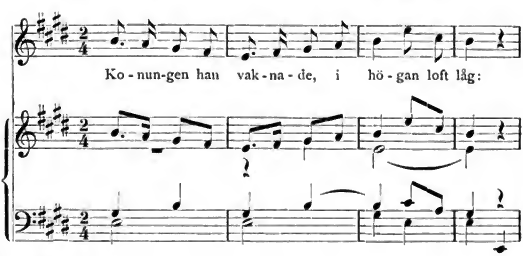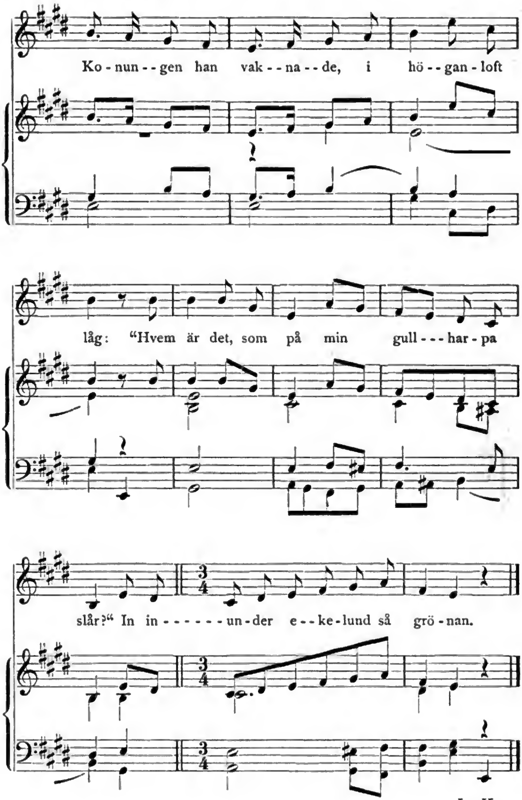

L. H.

60: 3.

Inga liten qvarnpiga.
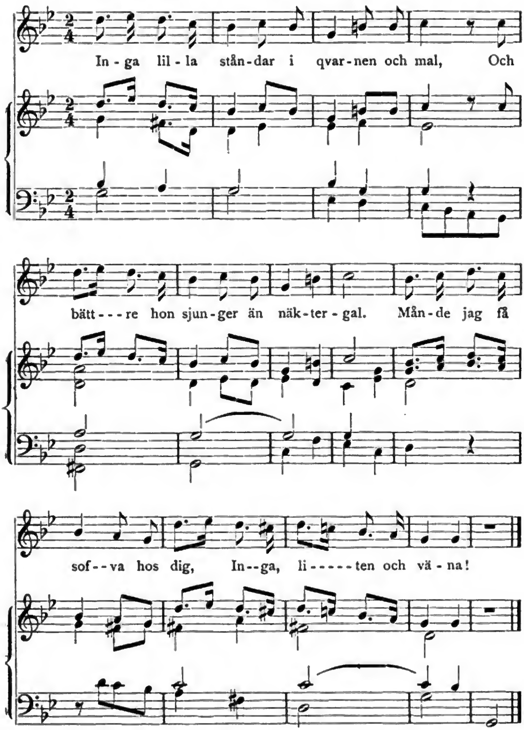

60: 3. INGA LITEN QVARNPIGA.

L. H.

60: 4.

Inga lilla.
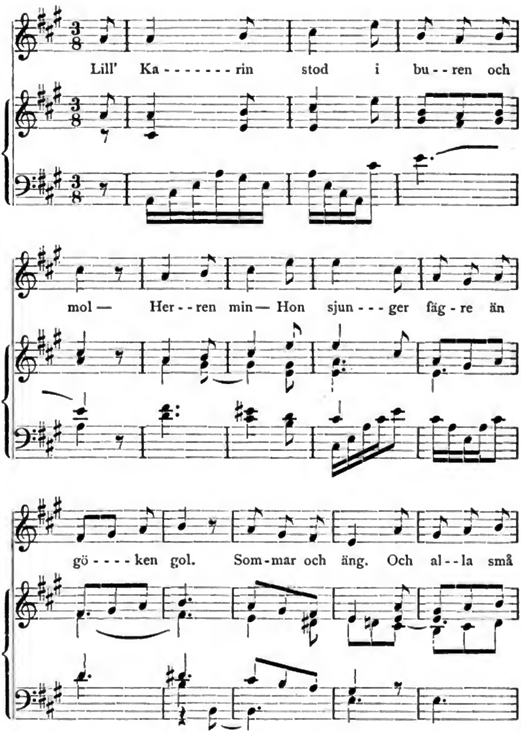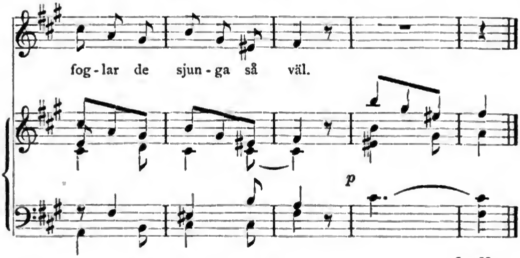

L. H.

60: 5.

Stolts Elin.

(Se anmärkningarna till 60: 5).
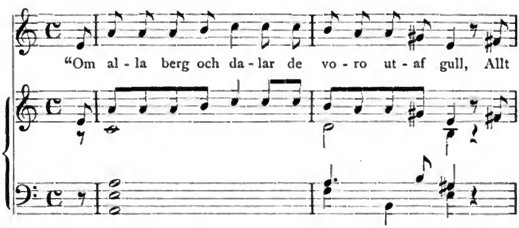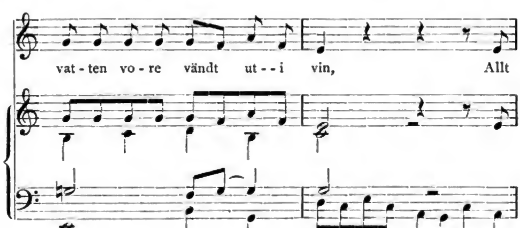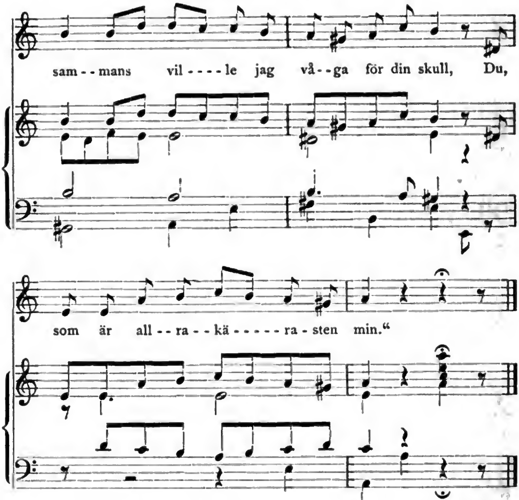

L. H.

61.

Vedergällningen.
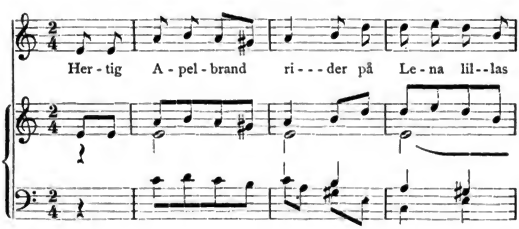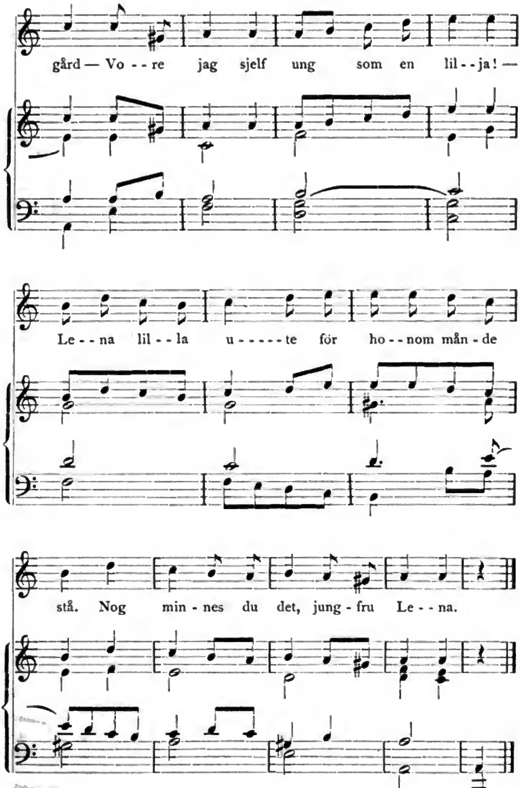

L. H.

62.

Herr Apelbrand och Lena lilla.
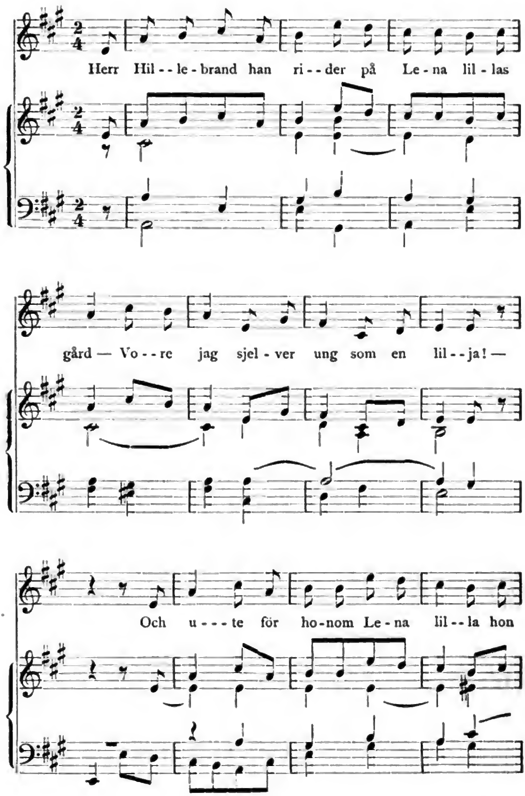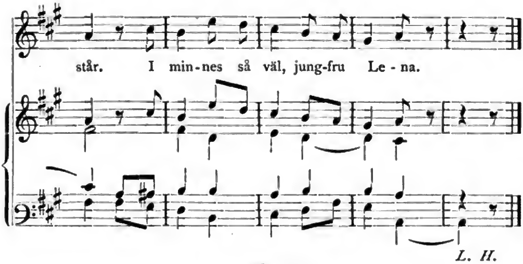

62. HERR APELBRAND OCH LENA LILLA.

L. H.

62.*
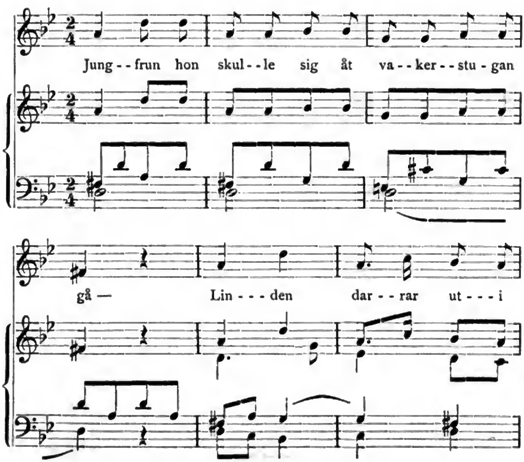

Herr Hil - - le - brand han ri - - der på Le - na lil - las
gård — Vo - - re jag sjel - ver ung som en lil - - ja! —
Och u - - - te för ho - nom Le - na lil - - la hon
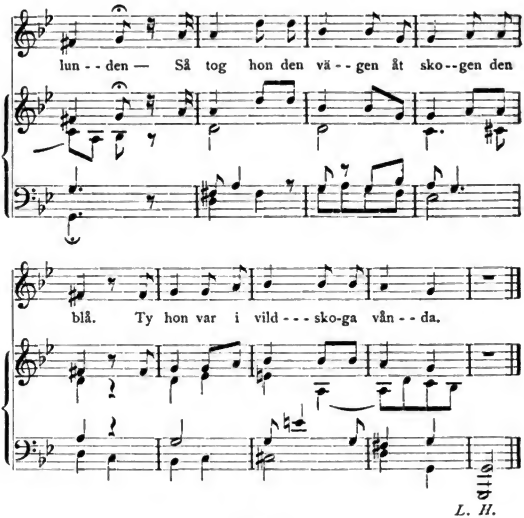

63.

Jungfrun i blå skogen.

a.

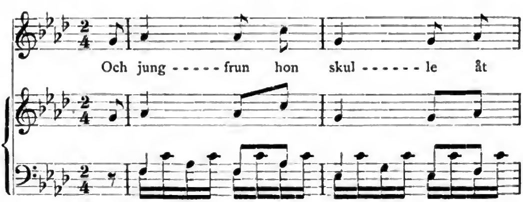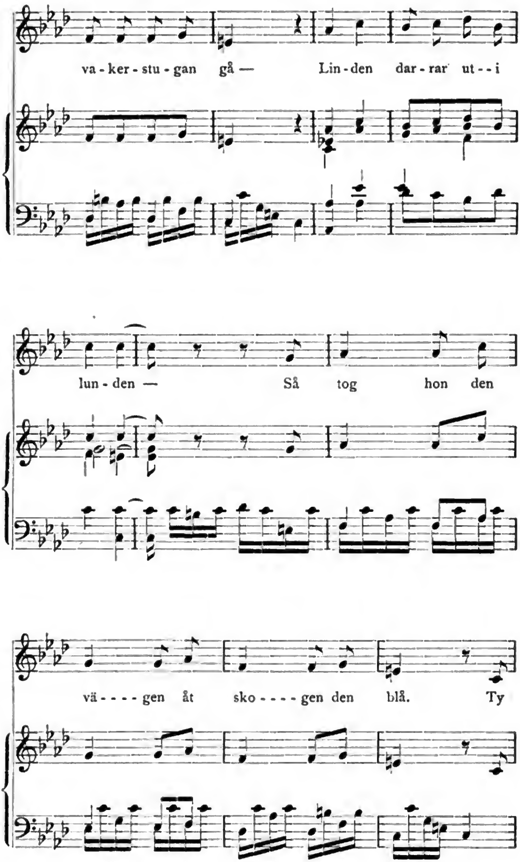

63.
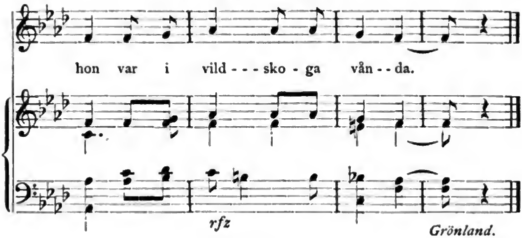
Jungfrun i blå skogen.

b.

63: b. JUNGFRUN I BLÅ SKOGEN.
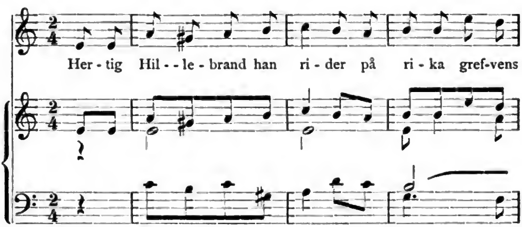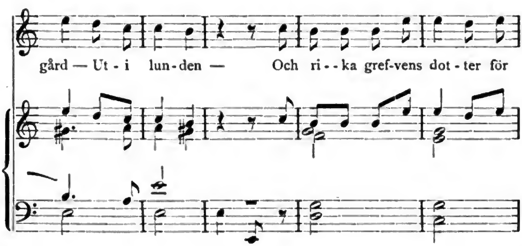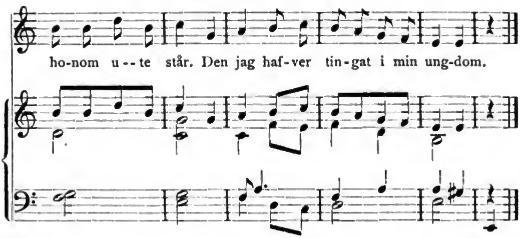

Grönland.

64.

De sju gullbergen.
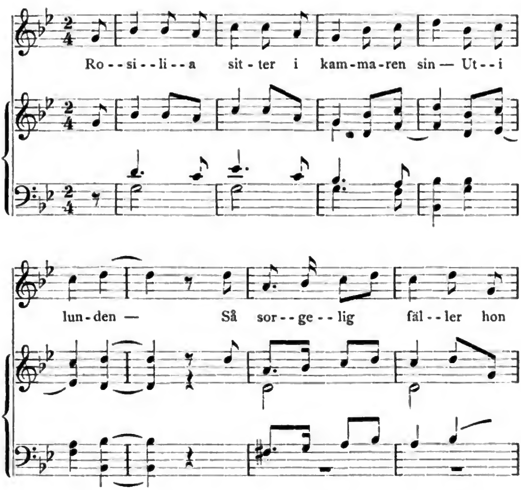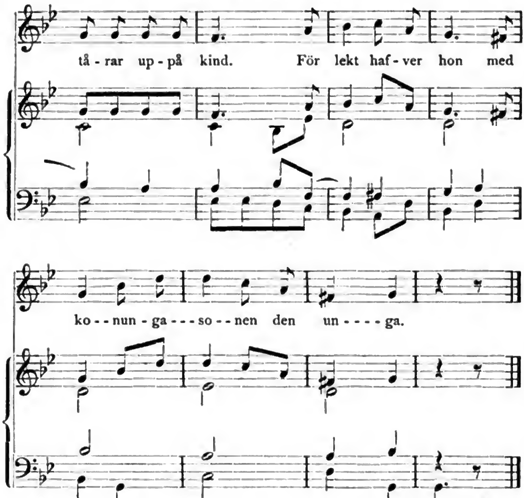

L. H.

65.

Rosilias sorg.
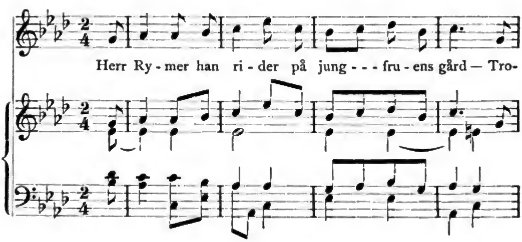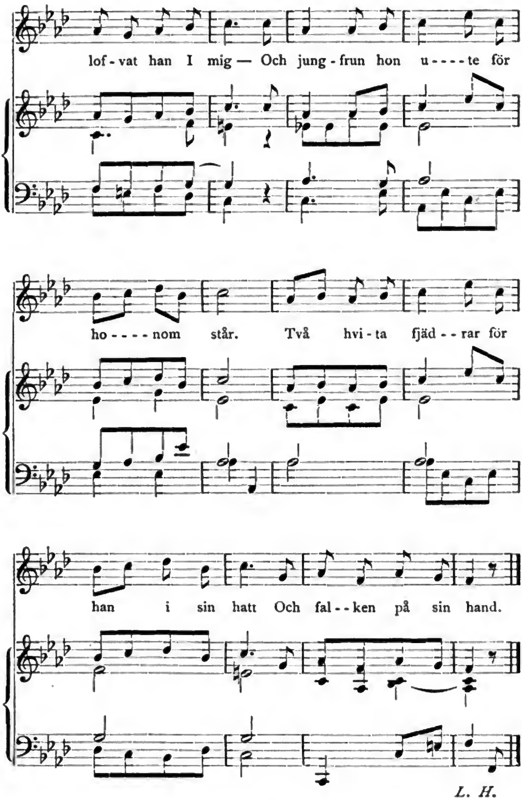

L. H.

66.

Röfvaren Rymer.
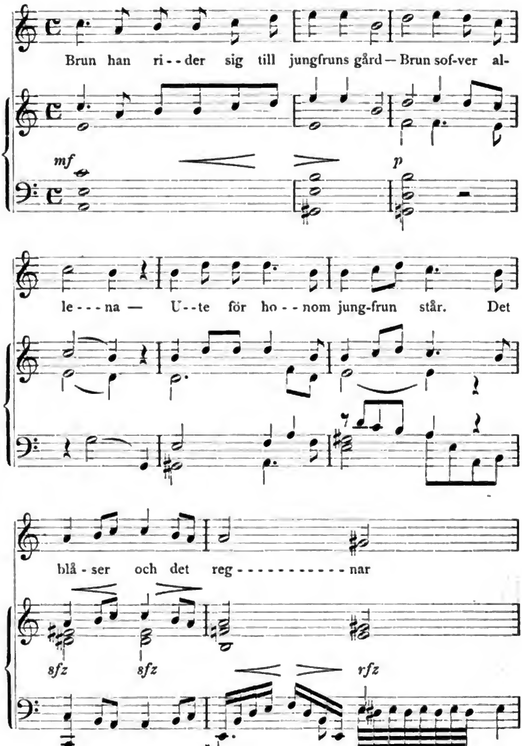

66. RÖFVAREN RYMER.
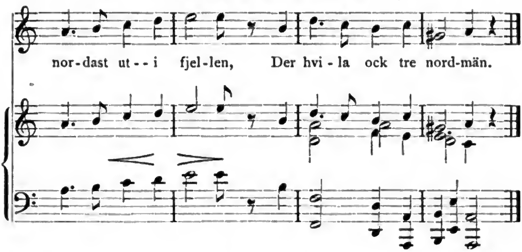

67.

Röfvaren Brun.
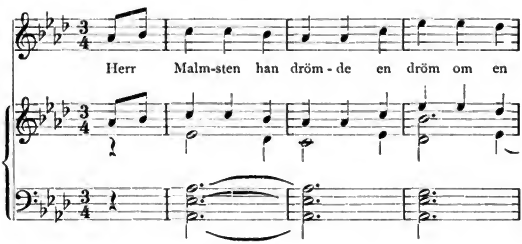

* De dubbelt tecknade noterna i basstämman kunna för ombytes skull efter behag användas.
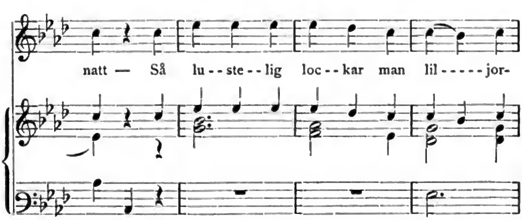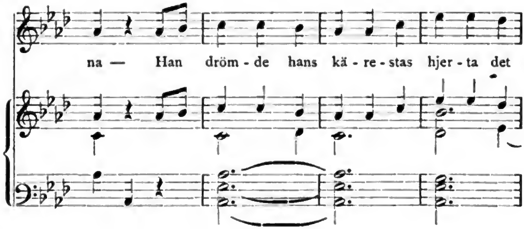

L. H.
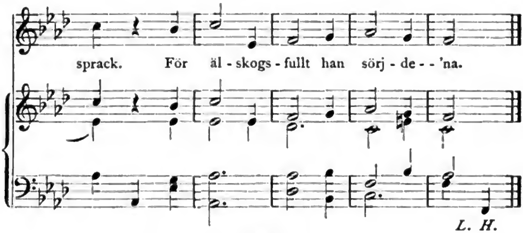
69.

Herr Malmstens dröm.
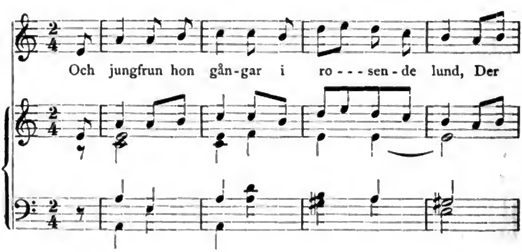

na — Han dröm - de hans kä - re - stas hjer - ta det
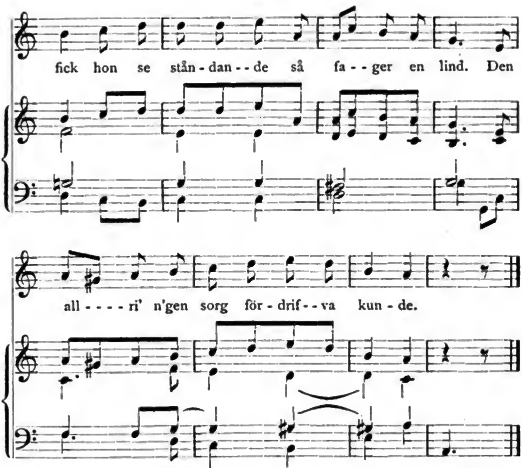

sprack. För äl - skogs - fullt han sörj - de - - 'na.
L. H.

71.

Linden.

I.

Och jungfrun hon gån-gar i ro - - - sen - de lund, Der
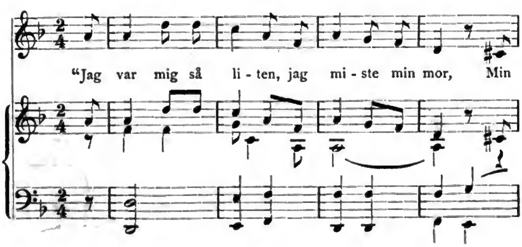

L. H.
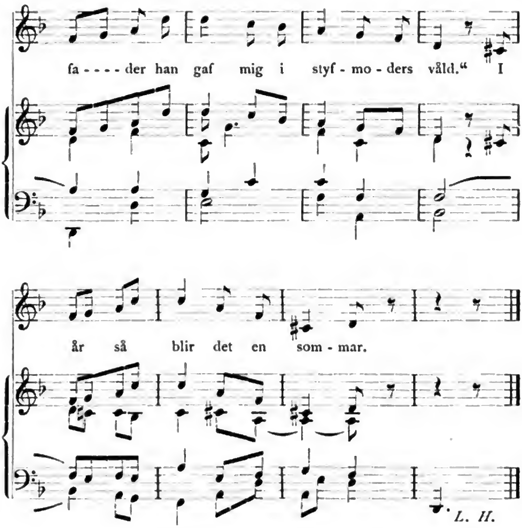
71.

Linden.
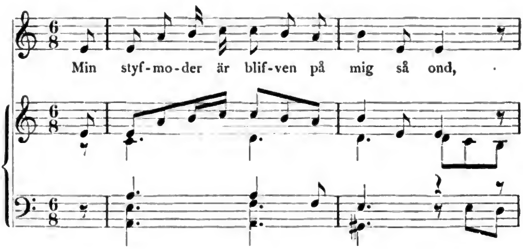
2.
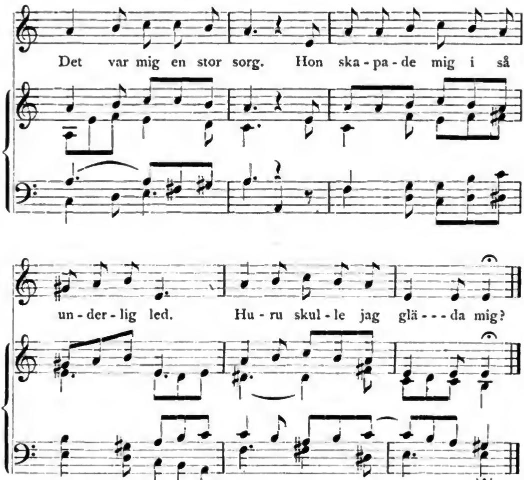

9

fa - - - - der han gaf mig i styf - mo - ders våld." I
år så blir det en som - mar.
L. H.

71: 2.*

Min styf-mo-der är blif-ven på mig så ond,

72: I. LINDORMEN.
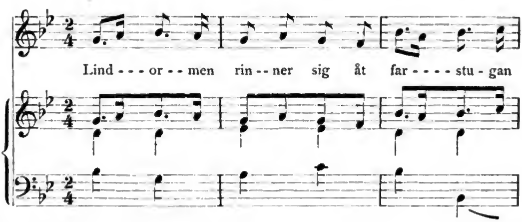

L. H.
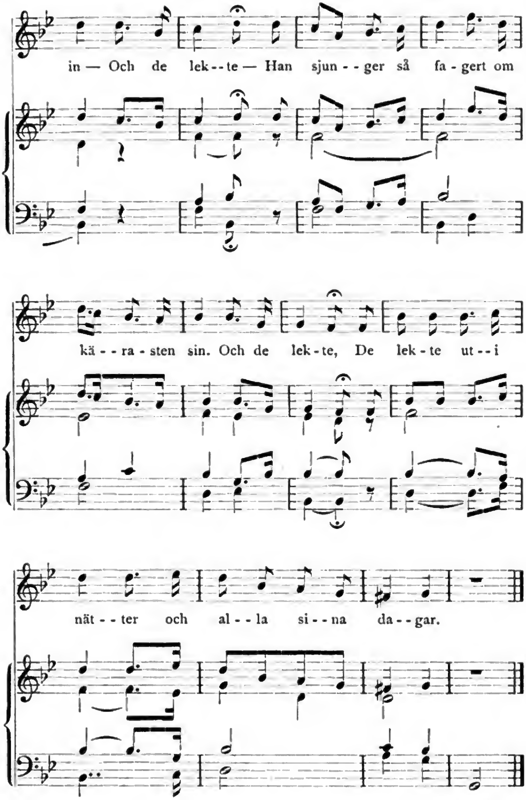
72.

Lindormen.

I.

72: 1. LINDORMEN.
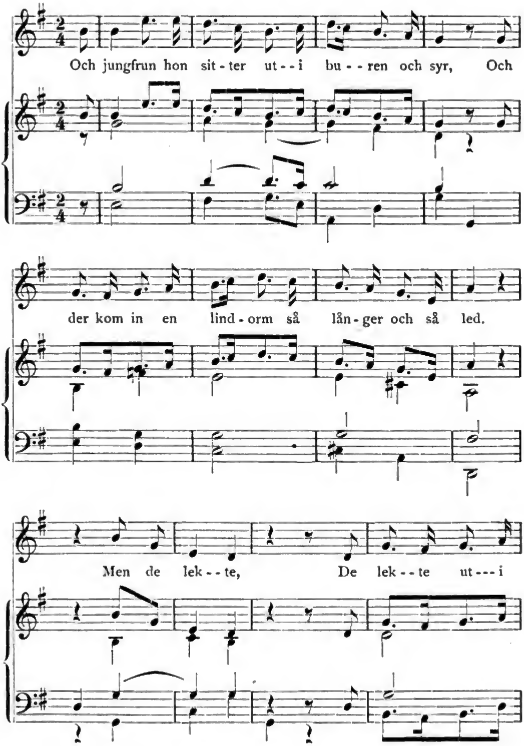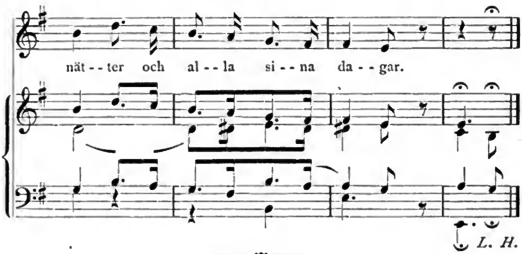

L. H.

72.

Lindormen.

2.
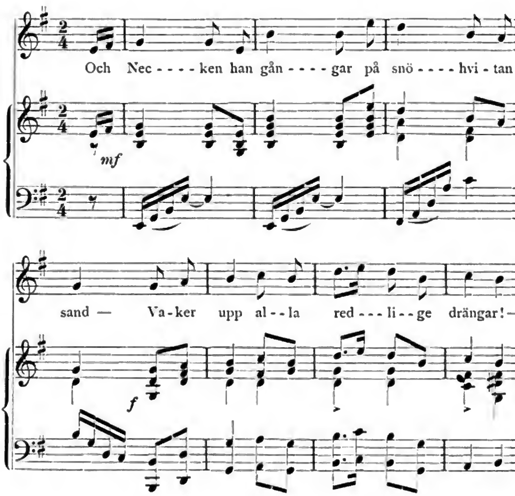

nät - - ter och al - - la si - - na da - - gar.
L. H.
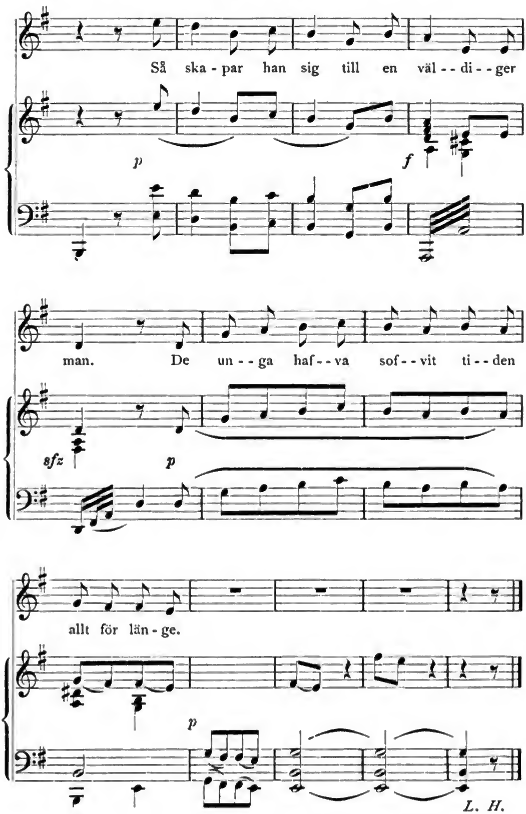
73.

Necken.

I.
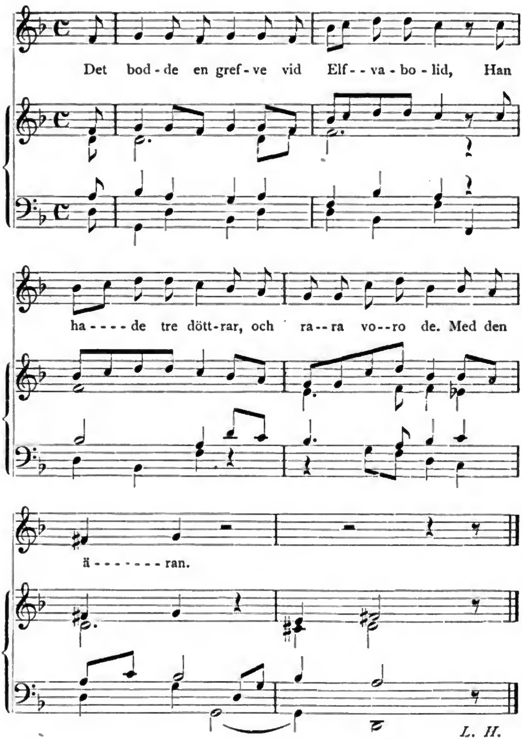

Och Nec - - - - ken han gån - - - - gar på snö - - - - hvi - tan
mf
sand — Va - ker upp al - - la red - - - li - - ge drängar! —
f

73: 1. NECKEN.

Så ska - par han sig till en väl - - di - - ger
man. De un - - ga haf - - va sof - - vit ti - - den
allt för län - ge.
p
f
sfz
p
p
L. H.

74.
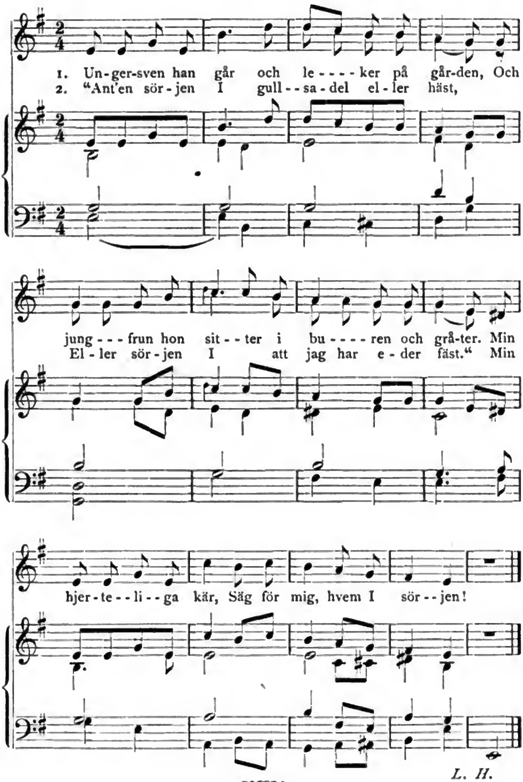
Grefvens döttrar vid Elfvabolid.

75.

Harpans kraft.

1.
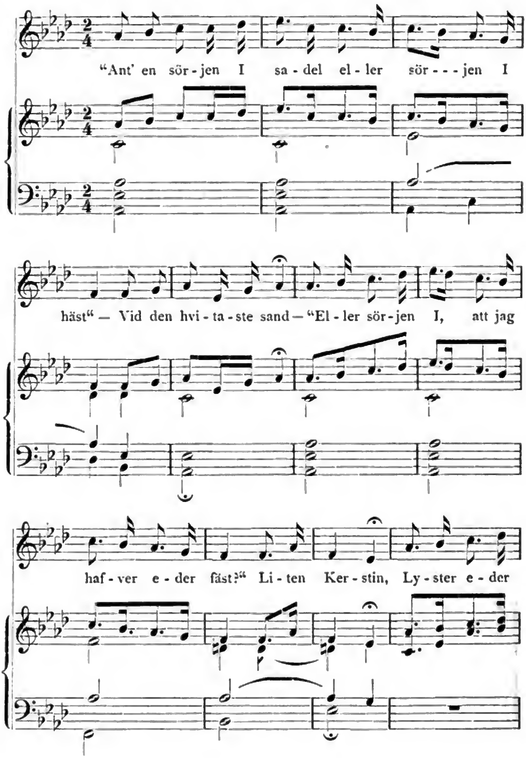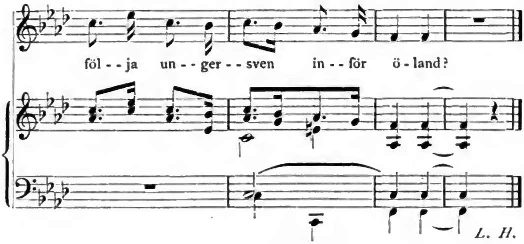

L. H.

75.

Harpans kraft.

2.
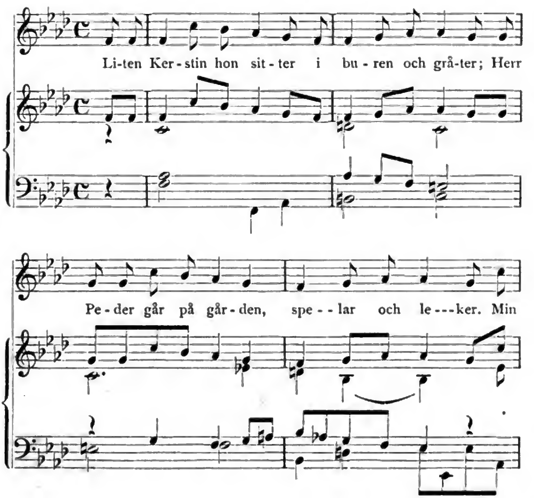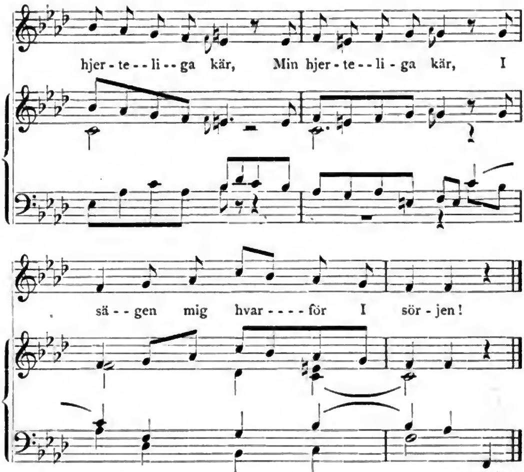

75.

Harpans kraft.

3.
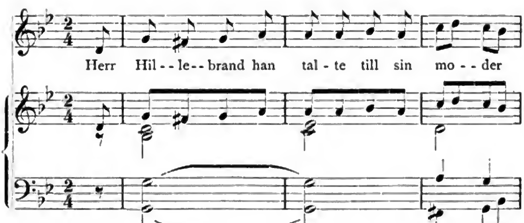

L. H.
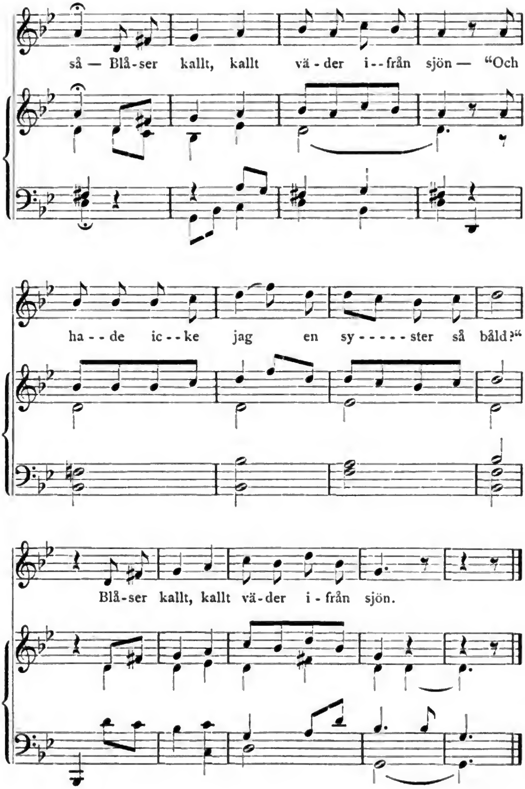
77.

Hafsfrun.

2.
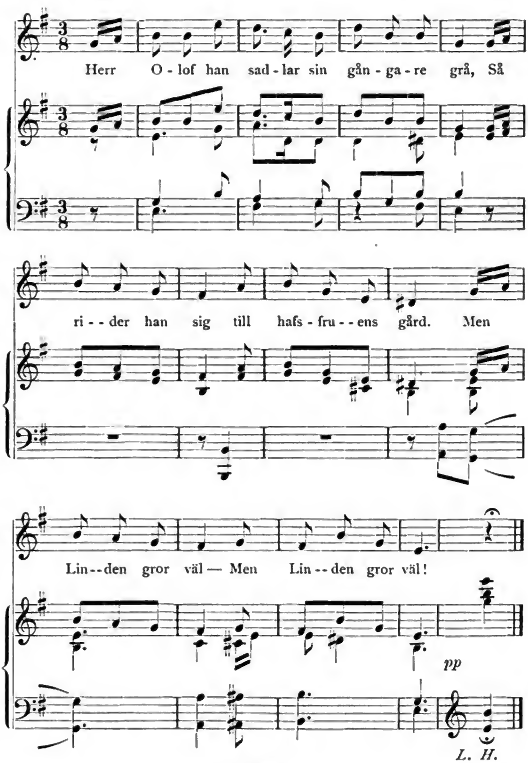

77: 2. HAFSFRUN.

L. H.

78.
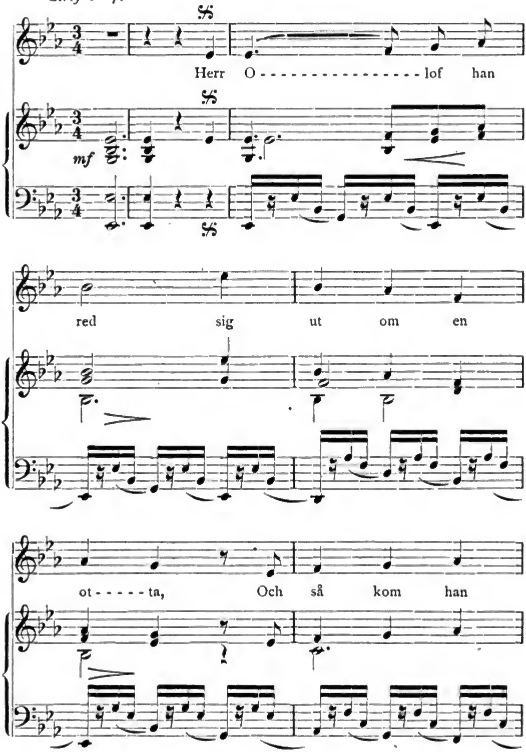
Herr Olof.

Herr O - lof han sad - lar sin gån - ga - re grå, Så
ri - - der han sig till hafs - fru - - ens gård. Men
Lin - - den gror väl — Men Lin - - den gror väl!
pp
L. H.
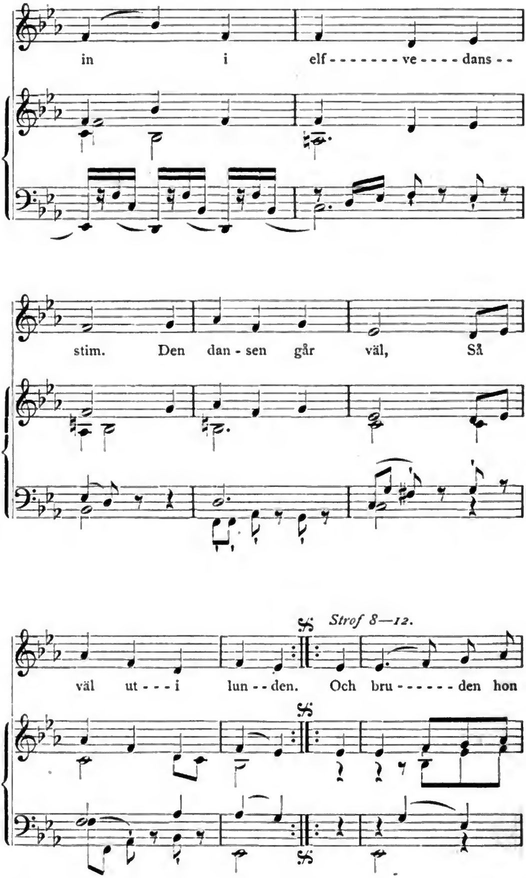
79.

Herr Olof i elfvornas dans.
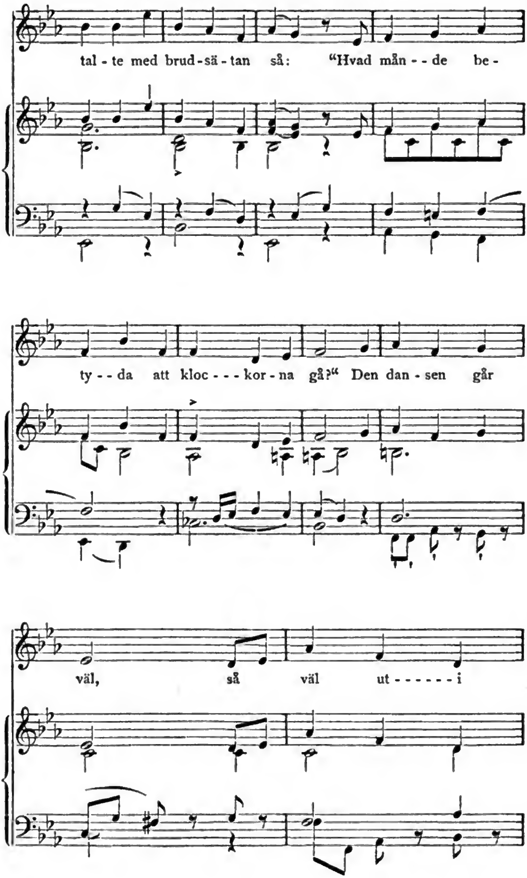
Strof 1—7.
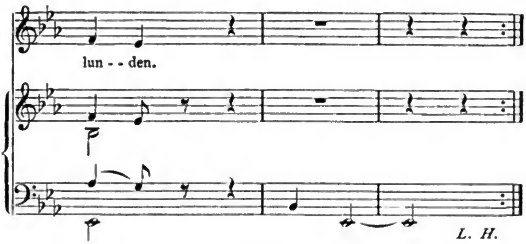

79. HERR OLOF I ELFVORNAS DANS.

79. HERR OLOF I ELFVORNAS DANS.

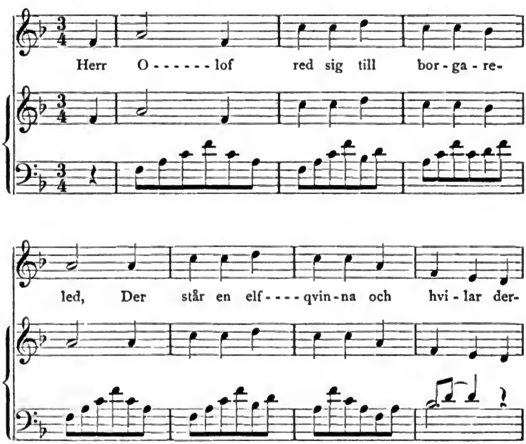
10
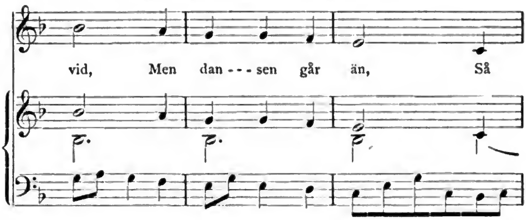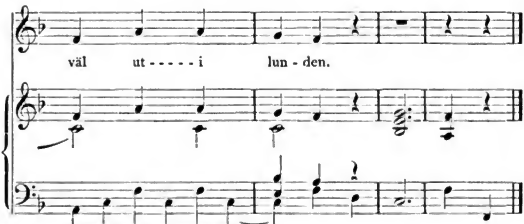

80.

Elfqvinnan och herr Olof.

I.
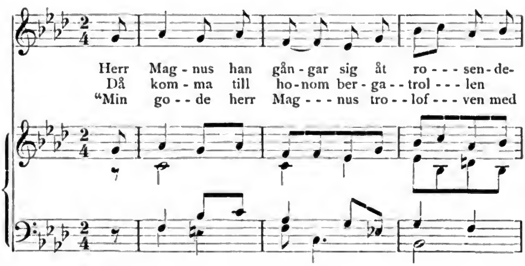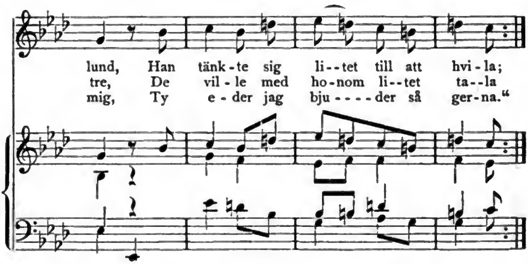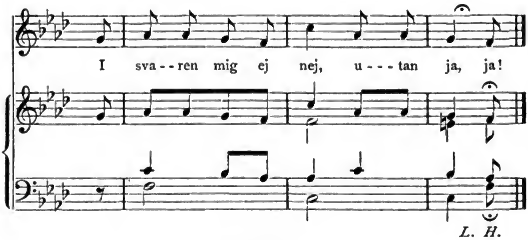

L. H.

82.*

Hertig Magnus och elfvorna.
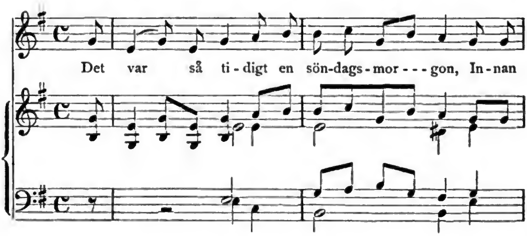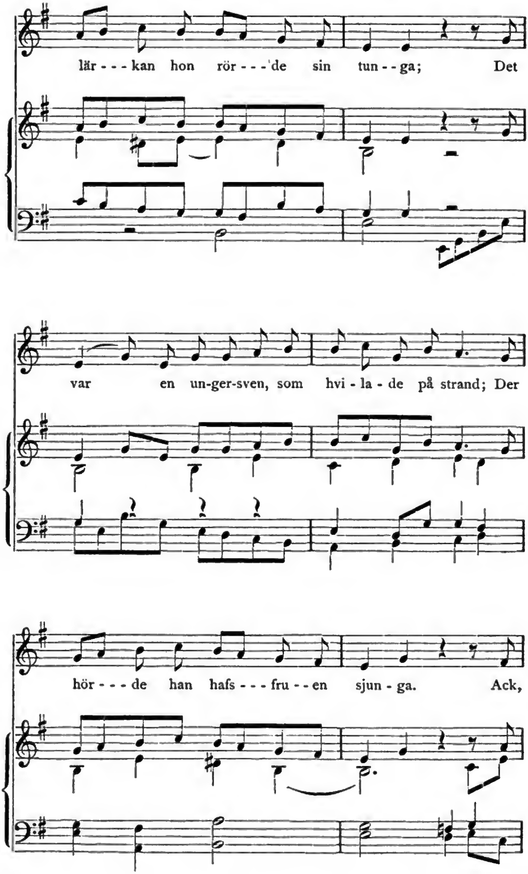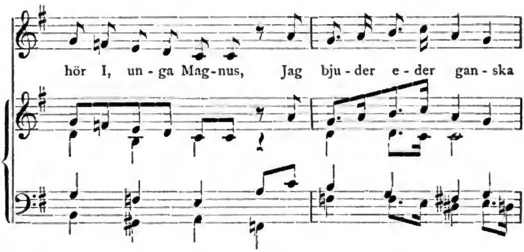

83: 1.
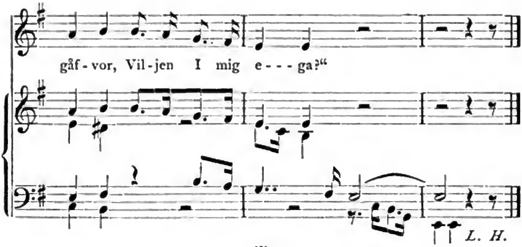
Hertig Magnus och hafstrollet.

83: I. HERR MAGNUS OCH HAFSTROLLET.

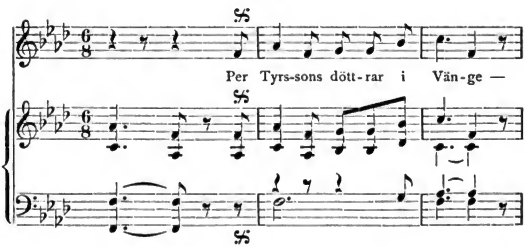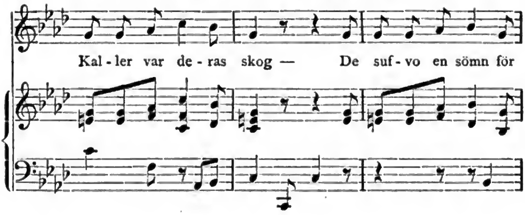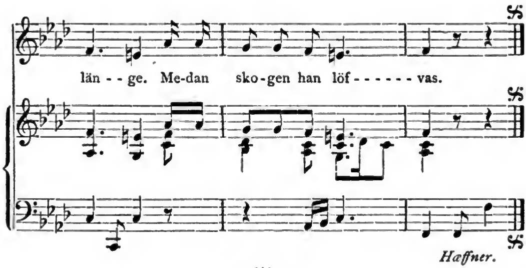

84.

Per Tyrssons döttrar i Vänge.

I. a.
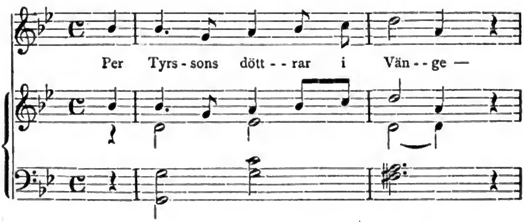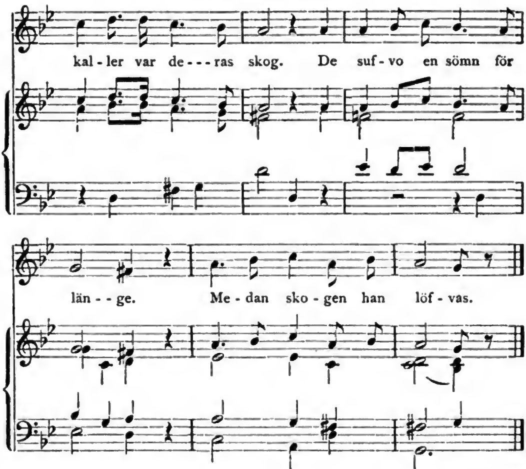

84.

Per Tyrssons döttrar i Vänge.

1. b.
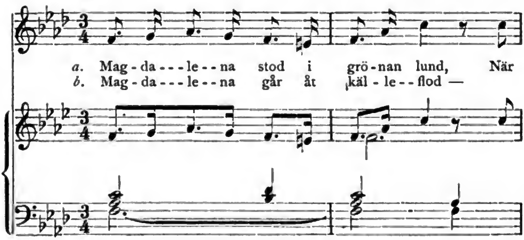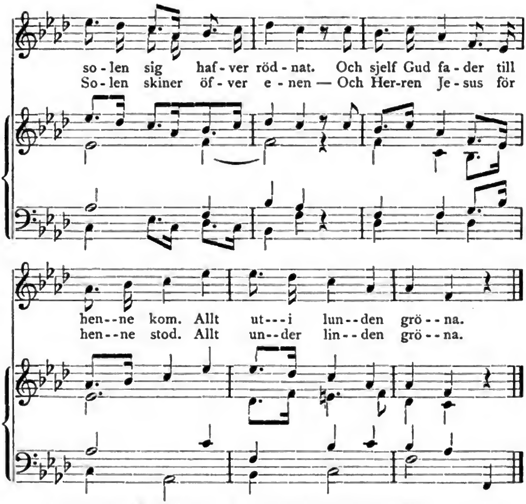

L. H.

85.

Magdalena.

a.
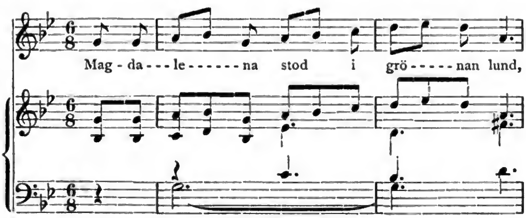

a. Orden hos Arwidsson. *b.* Orden hos Geijer och Afzelius.
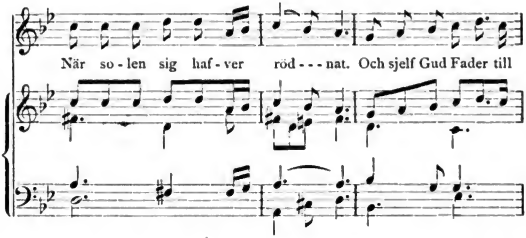
L. H.
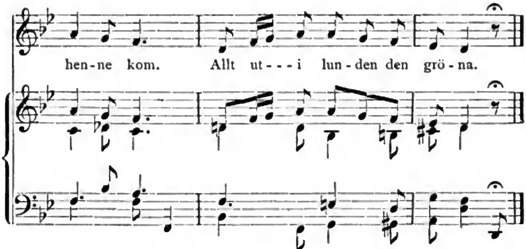
85.

Magdalena.

b.
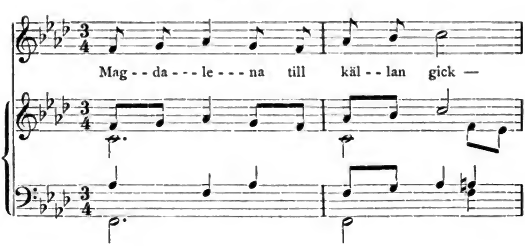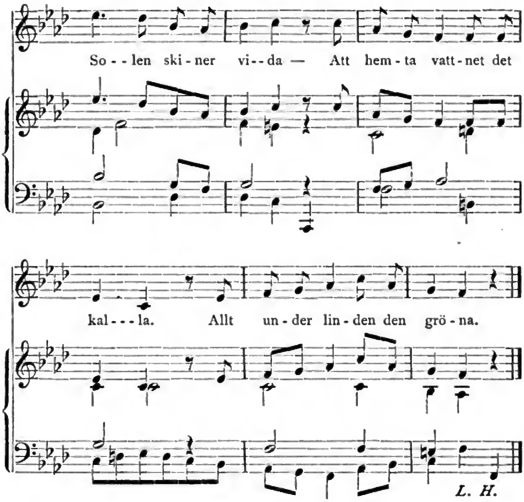

L. H.

85.*
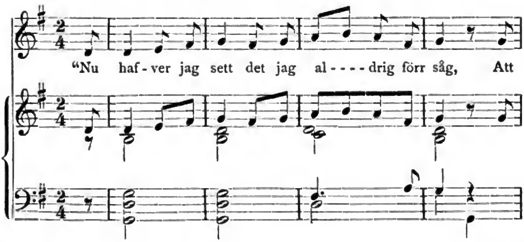
Magdalena.
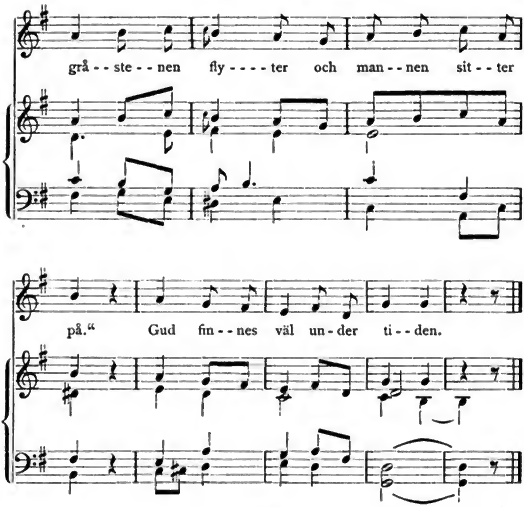

86.

Underbar syn.
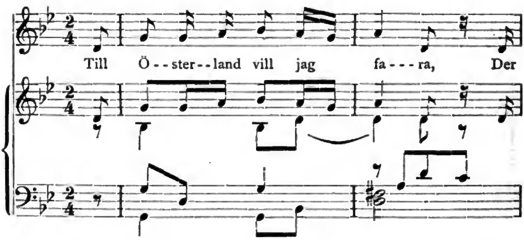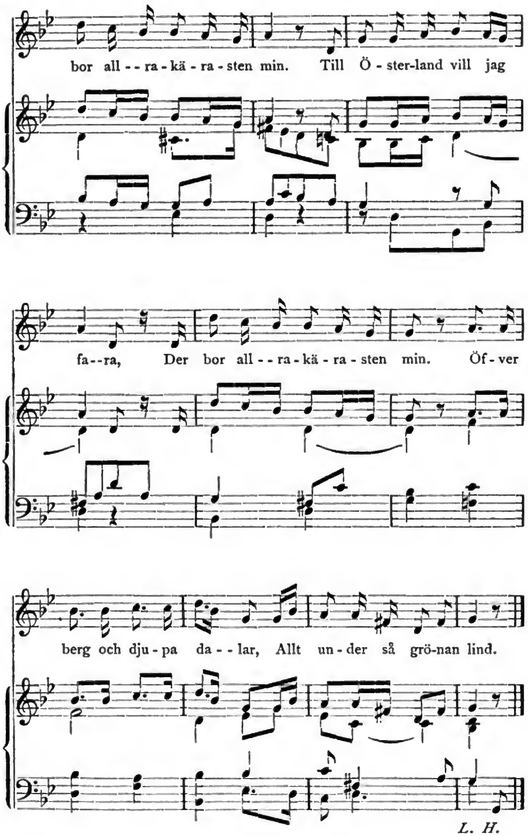

L. H.

87.

Resan till Österlandet.
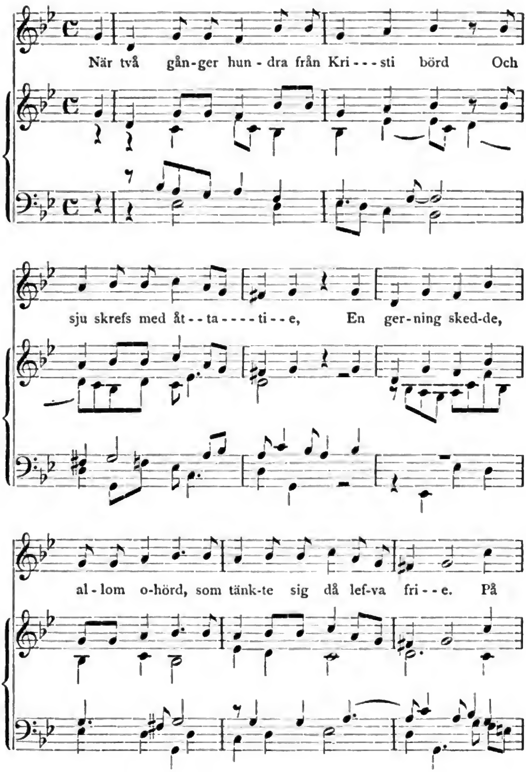

87. RESAN TILL ÖSTERLANDET.
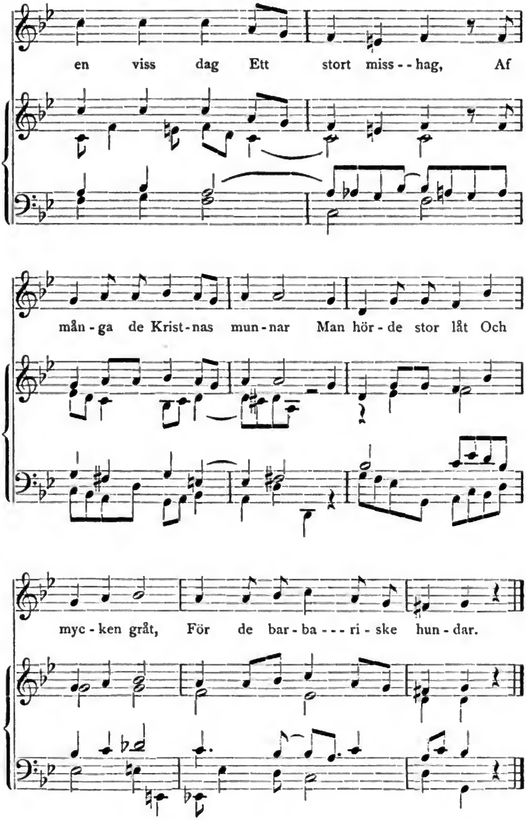

88.

Den sköna Dorotea.
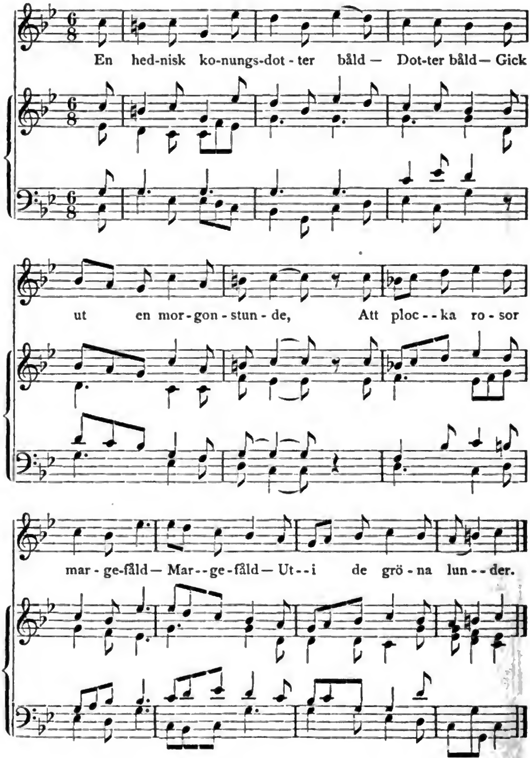

88. DEN SKÖNA DOROTEA.

L. H.

89.

Den hedniska konungadottern i blomstergården.
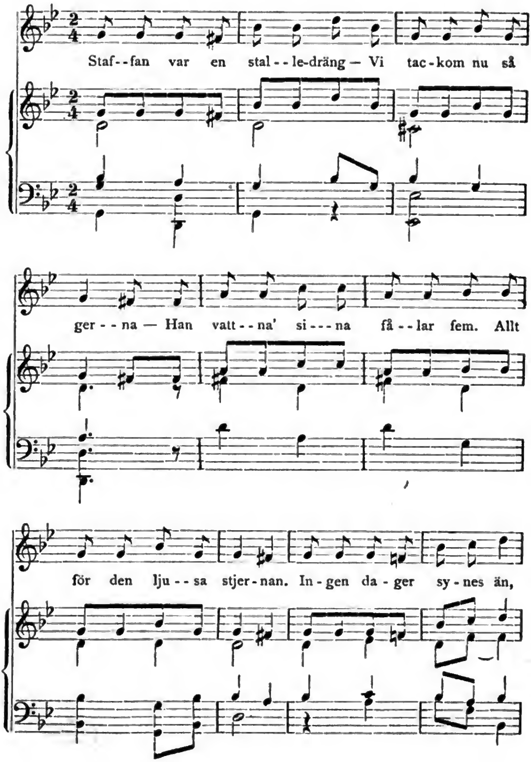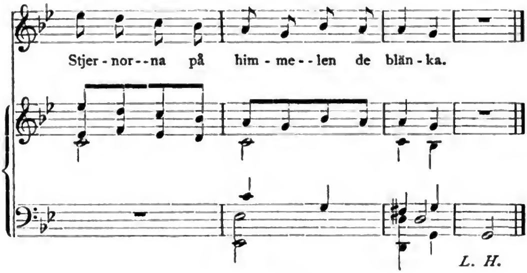

L. H.

91.
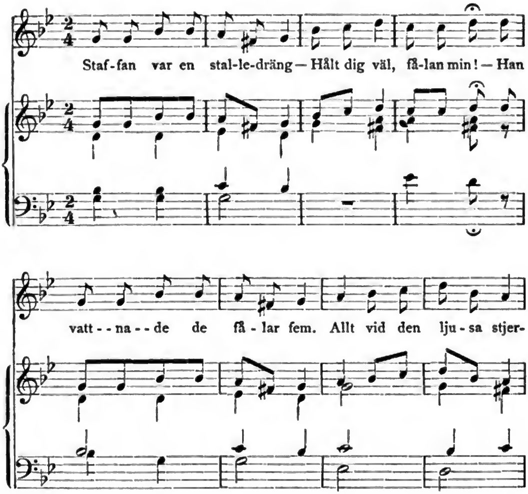
Sankt Staffans visa.
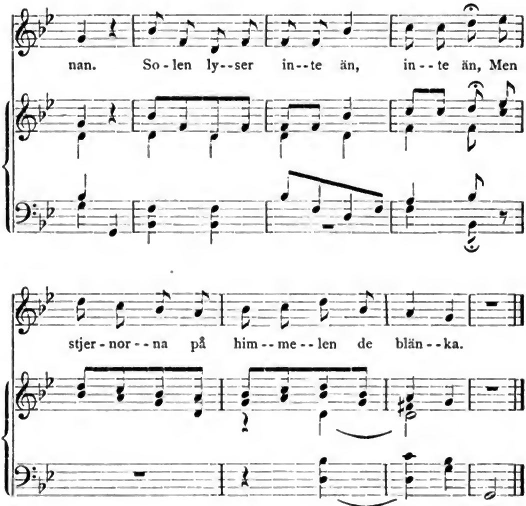
I.

Stjer - nor - - na på him - me - - len de blän - ka.
L. H.
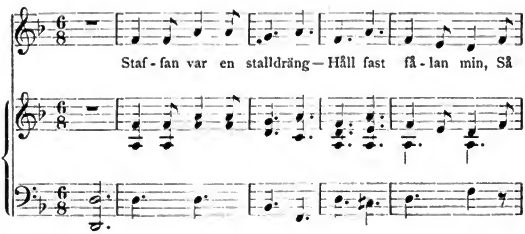
91: 2.*
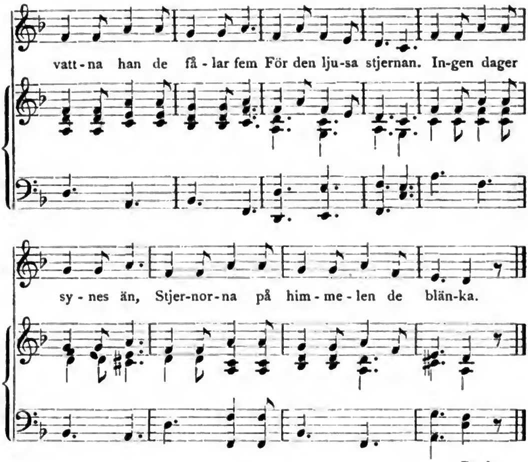

Staf-fan var en stal-le-dräng — Hålt dig väl, få-lan min! — Han
vatt - - na - - de de få - lar fem. Allt vid den lju - sa stjer-

nan. So - len ly - - ser in - - te än, in - - te än, Men
stjer - nor - - na på him - - me - - len de blän - - ka.

L. H.

91: 2.**
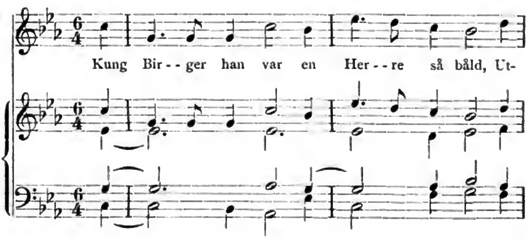

Staf - fan var en stalldräng — Håll fast få - lan min, Så
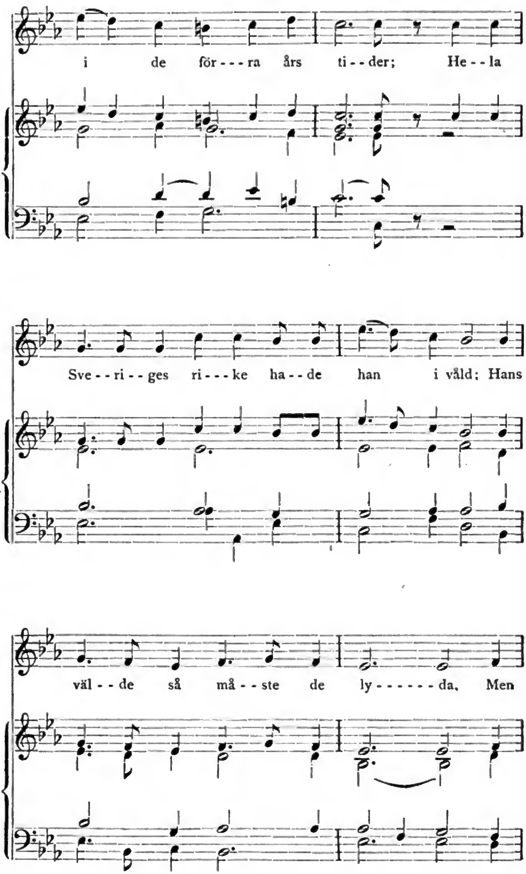

Drake.
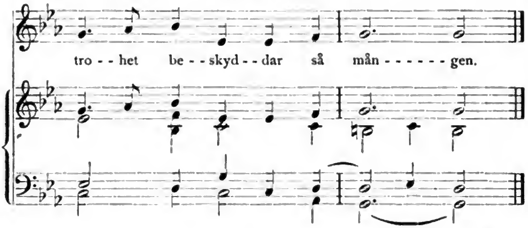
93.

Konung Birger och hans bröder eller Brunkes förräderi.

93. KONUNG BIRGER OCH HANS BRÖDER ELLER BRUNKES FÖRRÄDERI.
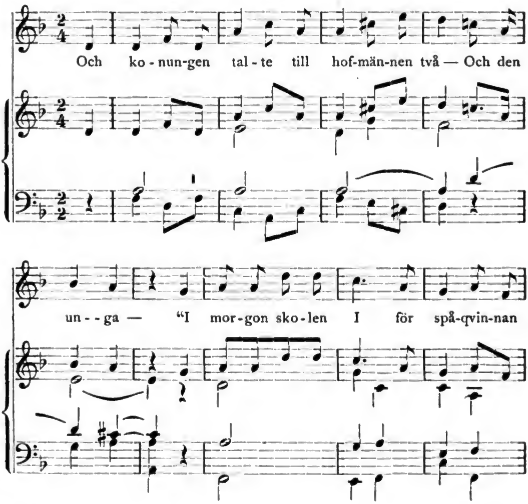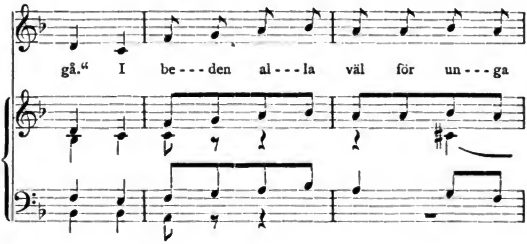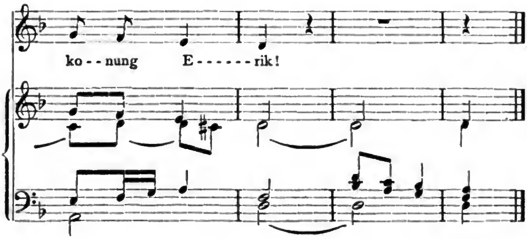

L. H.

94.

Konung Erik och spåqvinnan.

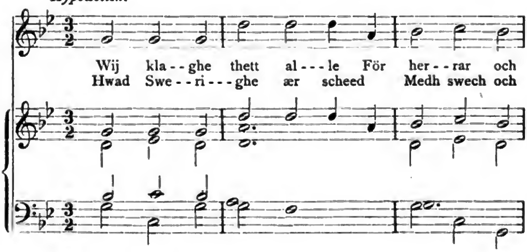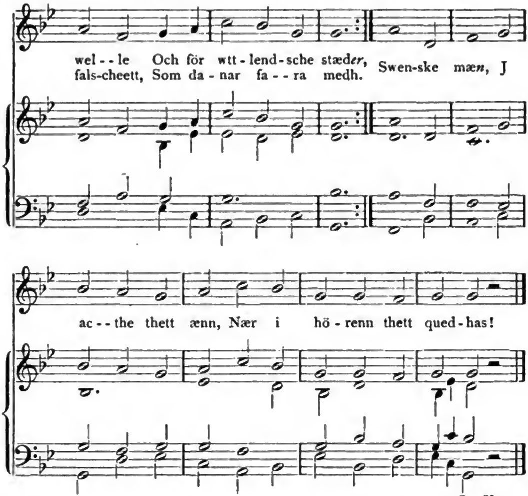

L. H.

96.

Gotlandsvisan.
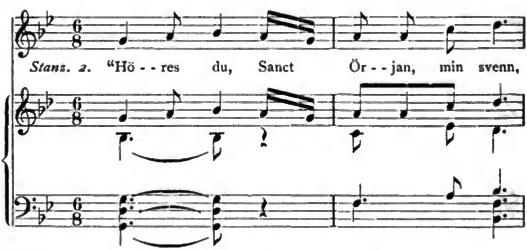
Hypoæolisk.
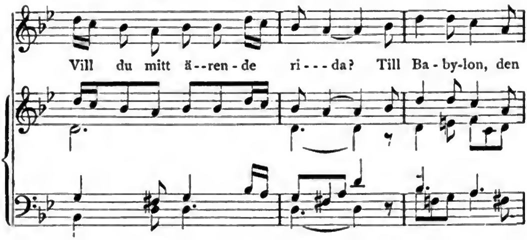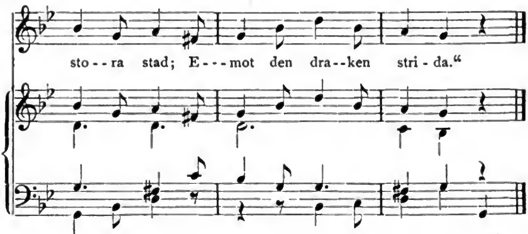

L. H.

99.
Riddaren Sankt Göran.
a.
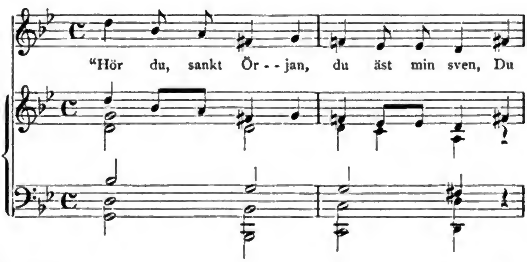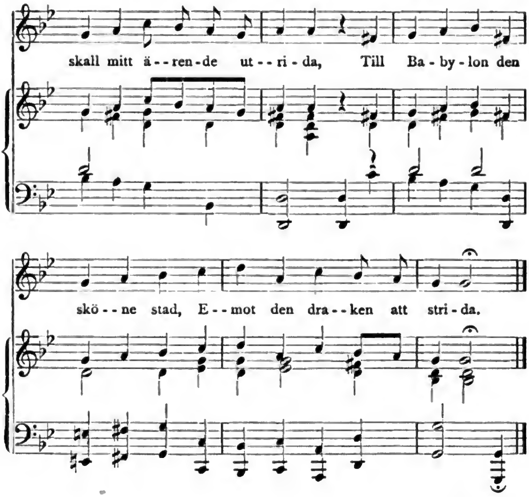

L. H.

99.

Riddaren Sankt Göran.

b.
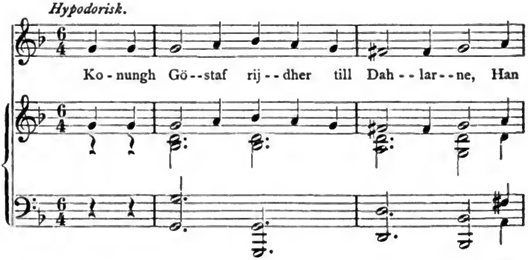

L. H.

101.
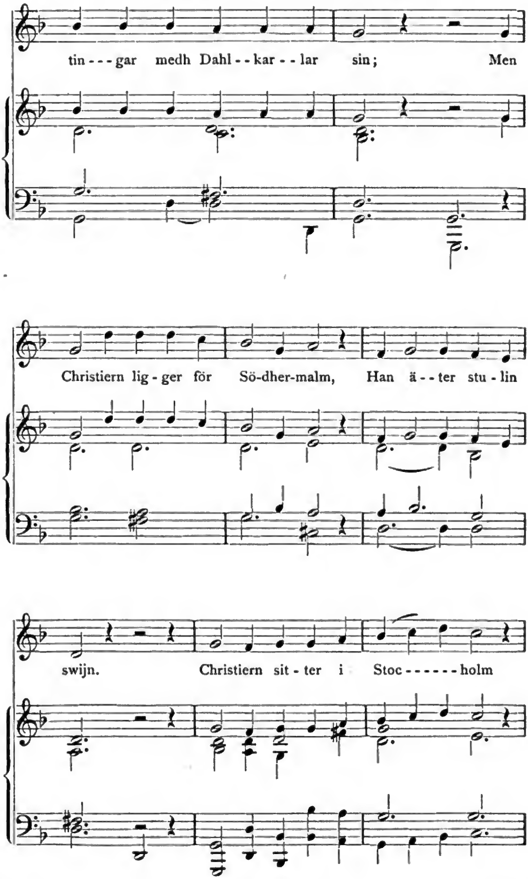
Konung Gustaf I och dalkarlarne.
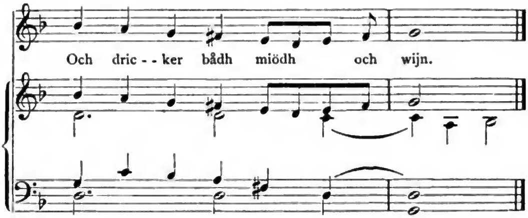
I.

Hypodorisk.

101: I. KONUNG GUSTAF I OCH DALKARLARNE.
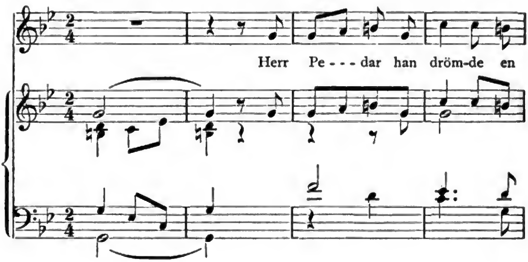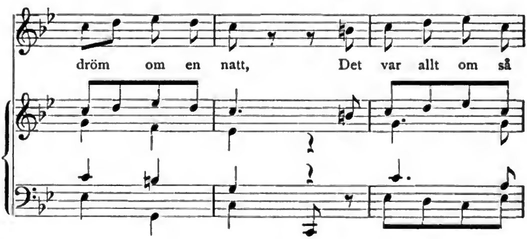

L. H.
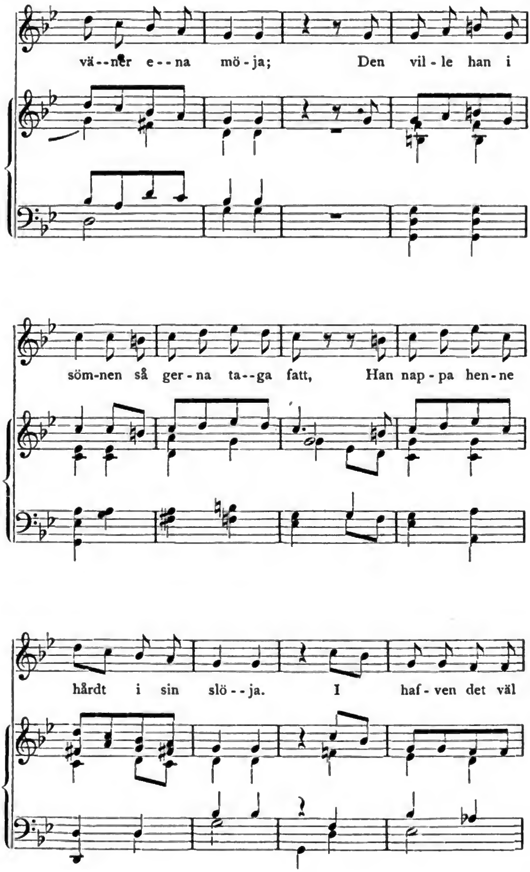
103.
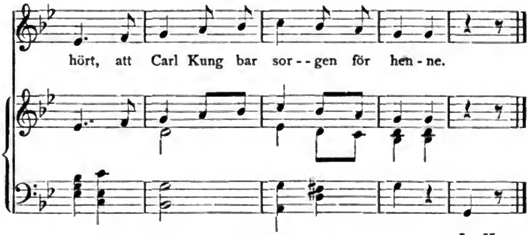
Konungen och herr Peder.

103. KONUNGEN OCH HERR PEDER.
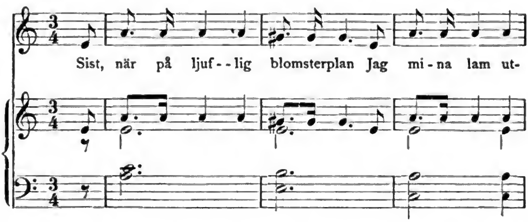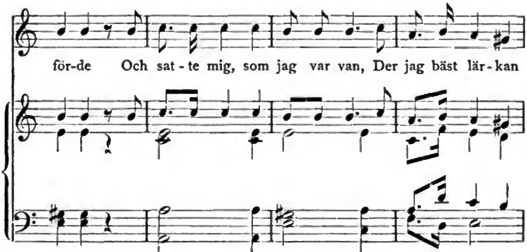

L. H.
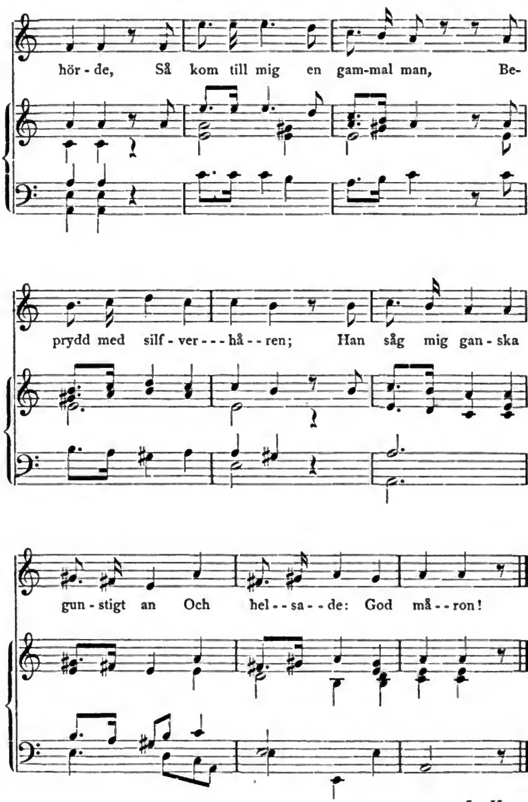
104.

Malkolm Sinclair.
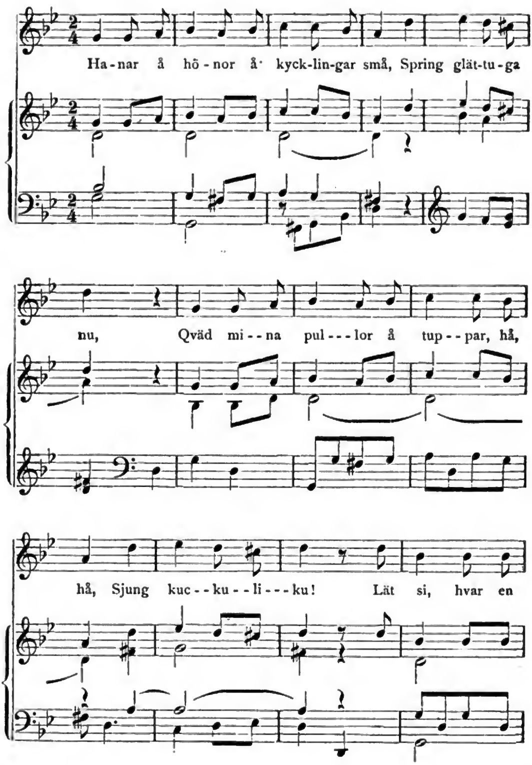

104. MALCOLM SINCLAIR.
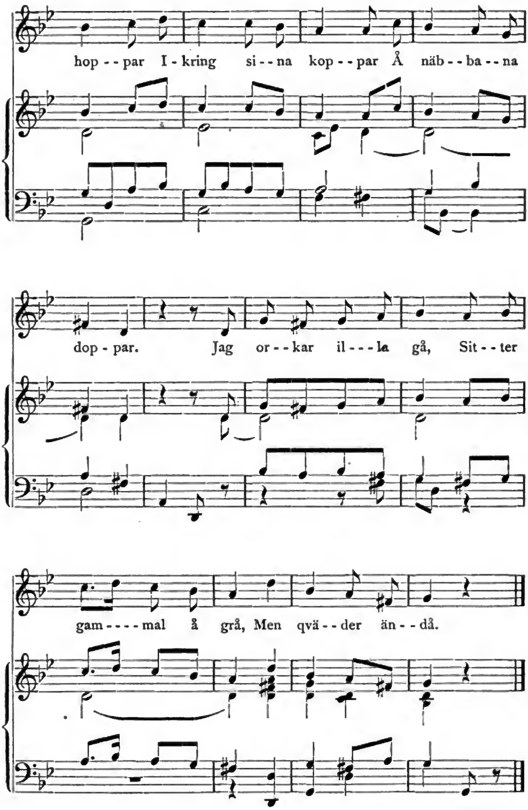

L. H.

105.

Hönsgummans visa.
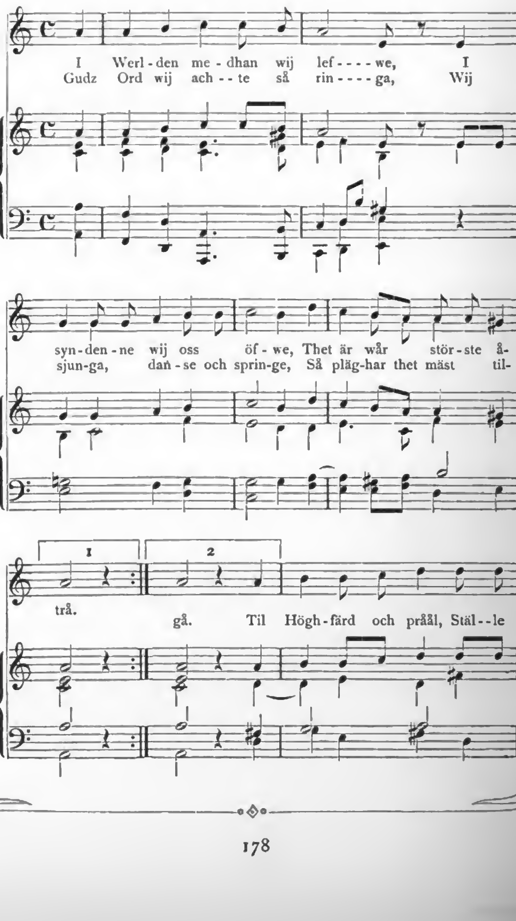

105. HÖNSGUMMANS VISA.
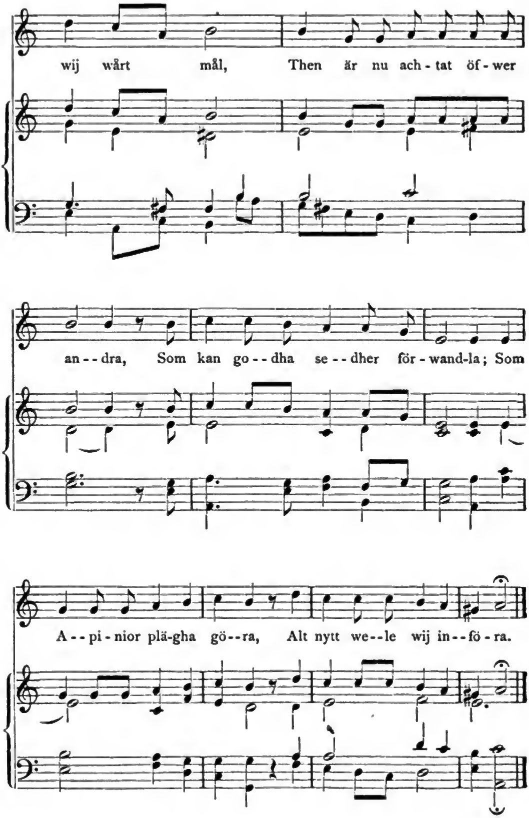

L. H.

106.

Stenen i grönan dal.

106. STENEN I GRÖNAN DAL.
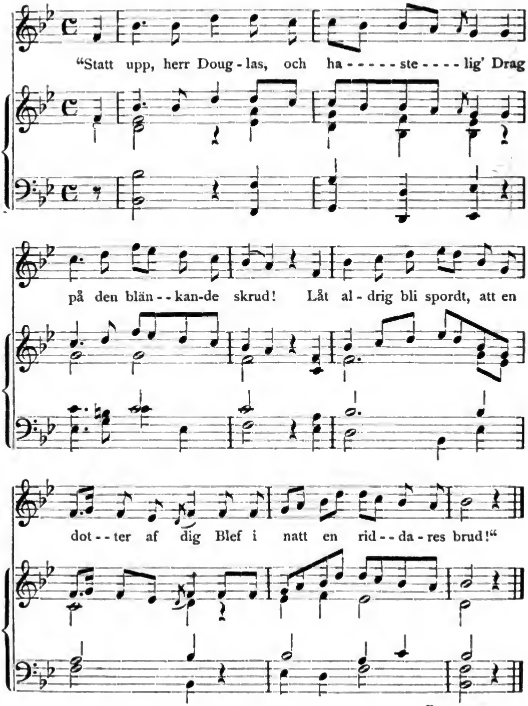

L. H.

BILAGOR.

2: 3.

Lord Douglas' sorgspel.

(Se textanmärkningarna sid. 7.)
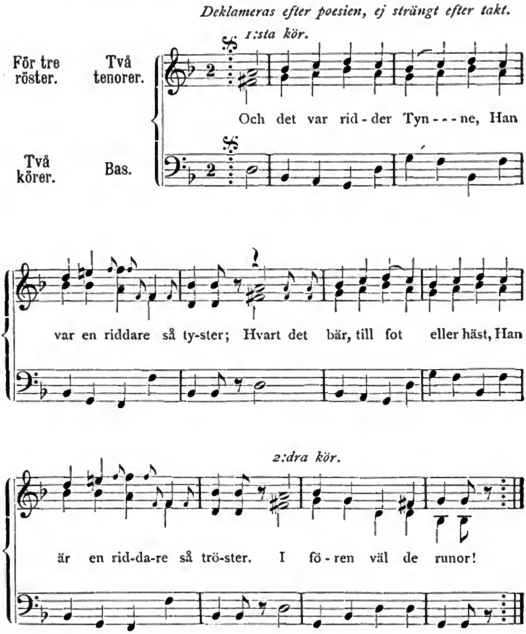

Berggreen.

7: a, b.
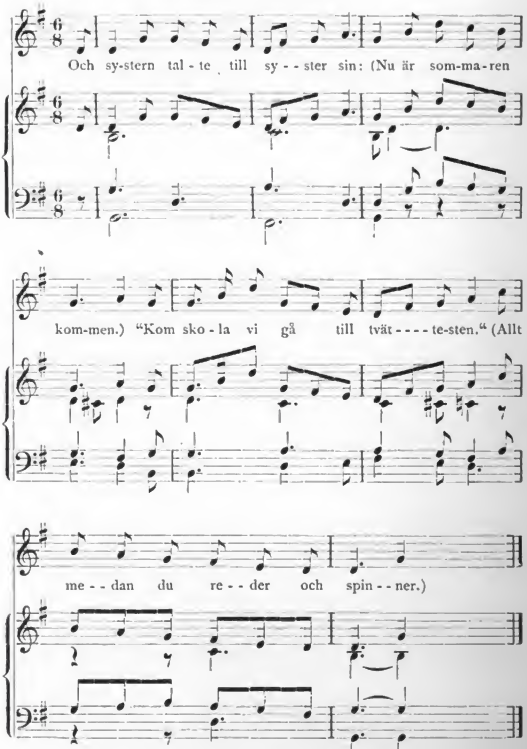
Riddaren Tynne.

Kapellmästaren Hæffners uppteckning, med hans sättning för två körer.)

16: 3.
De två systrarna.
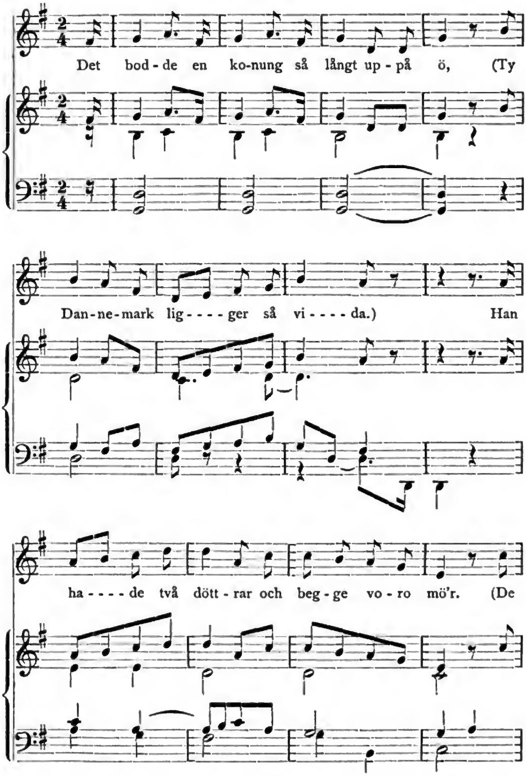
(Se textanmärkningarna sid. 75.)
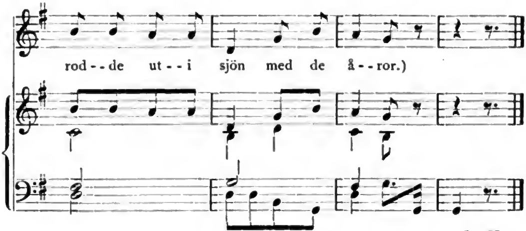

L. H.

16: 4.
De två systrarna.

(Se textanmärkningarna sid. 76.)
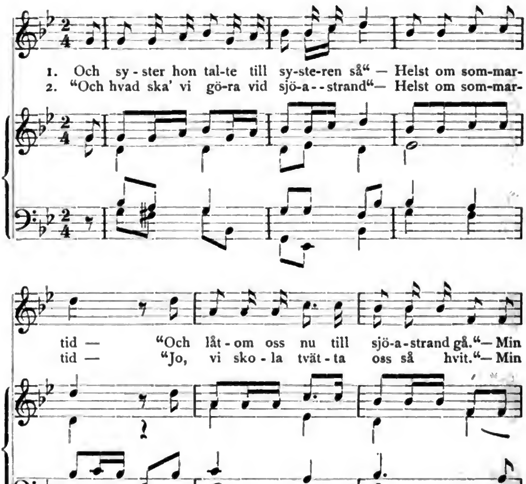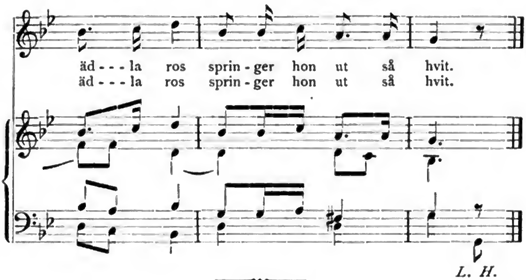

L. H.

16.*
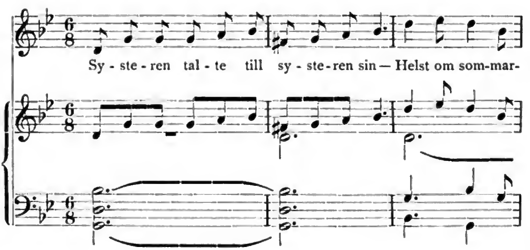
De två systrarna.
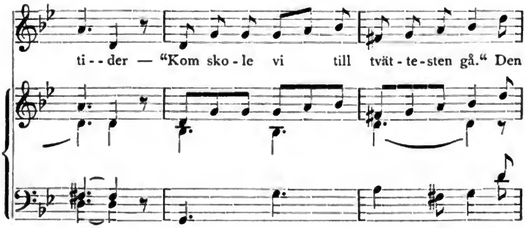

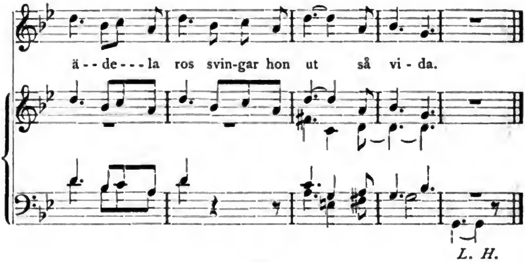

16.**

De två systrarna.
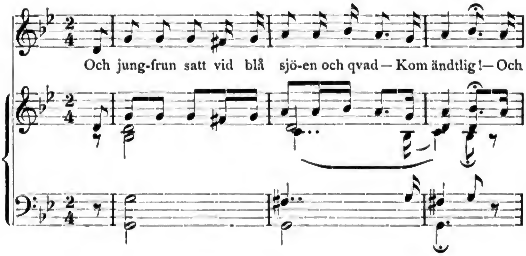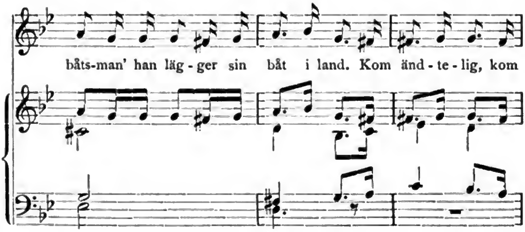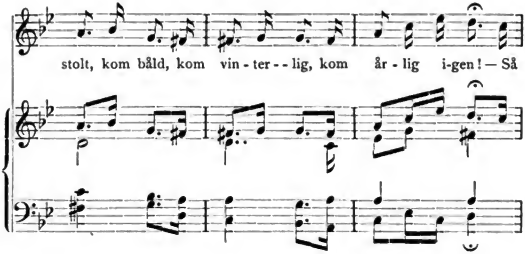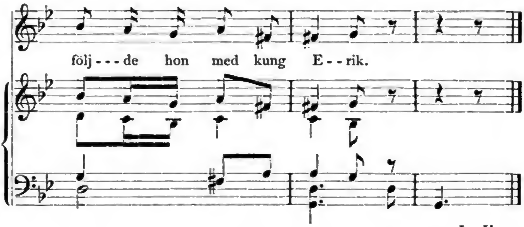

17: I.*

Jungfruköp.
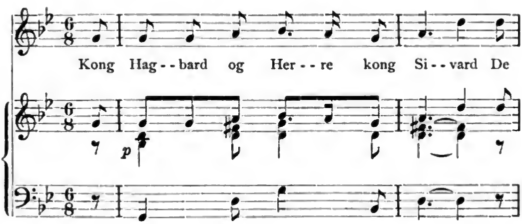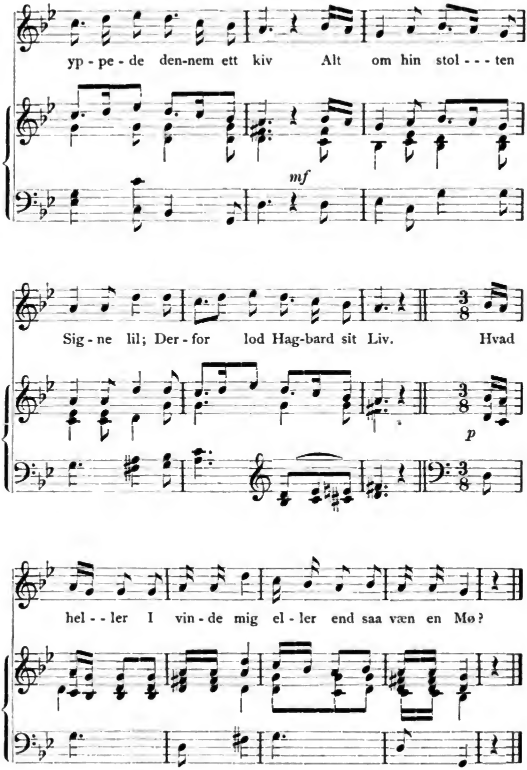

L. H.

22.*

Habor og Signild.

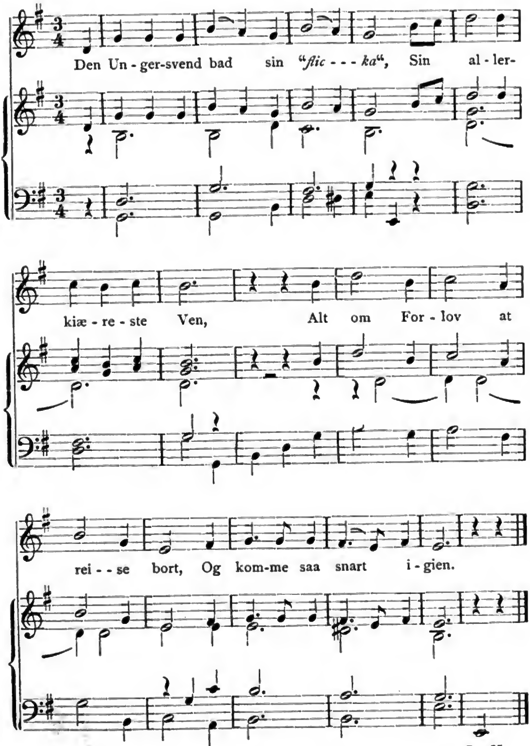

yp - pe - de den-nem ett kiv Alt om hin stol - - - ten
mf
Sig - ne lil; Der - for lod Hag-bard sit Liv. Hvad
p
hel - - ler I vin - de mig el - ler end saa væn en Mø?

Berggreen.

25: 3.
Oväntad bröllopsgäst.
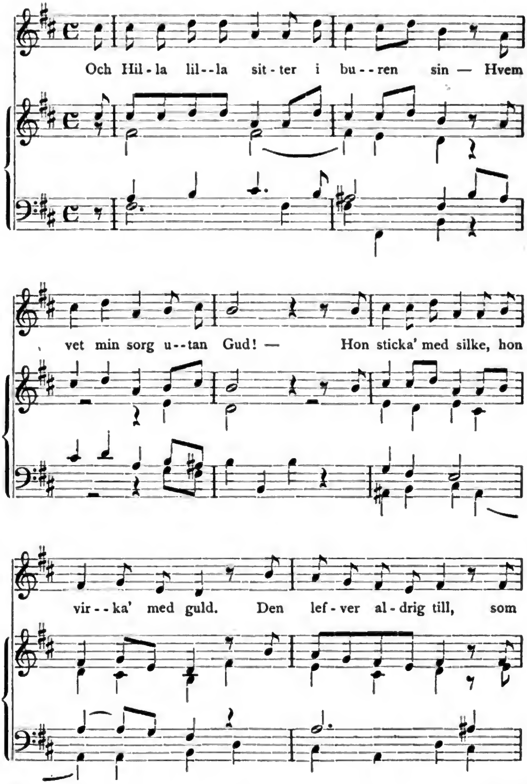
(Se textanmärkningarna sid. 137.)
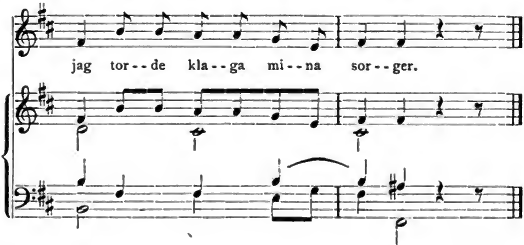

L. H.

26.*

Stolts Hilla.
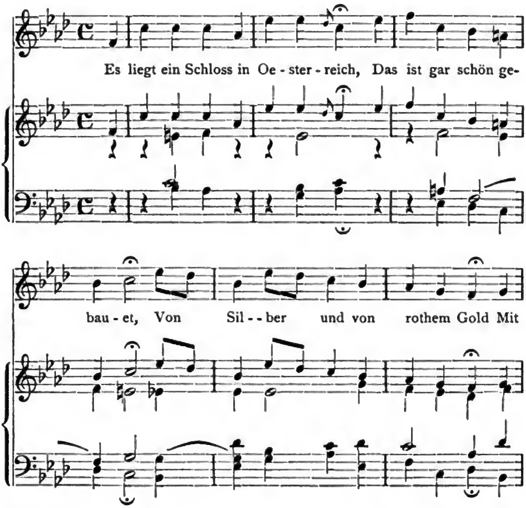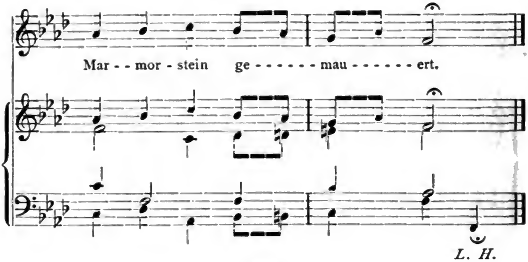

L. H.

34: b.
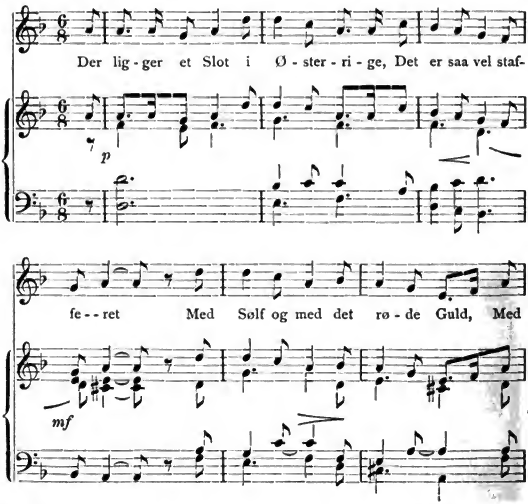
Der unschuldige Tod des jungen Knaben.
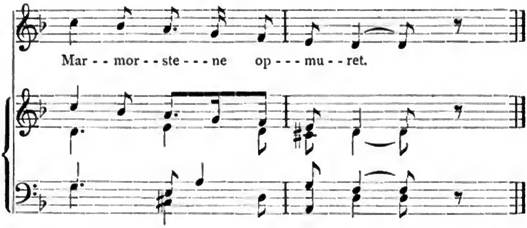

34: c.

Slottet i Østerrig.
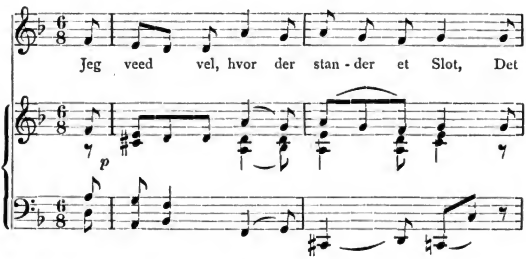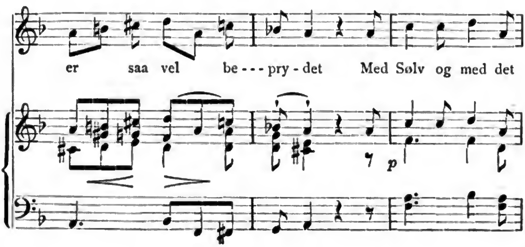

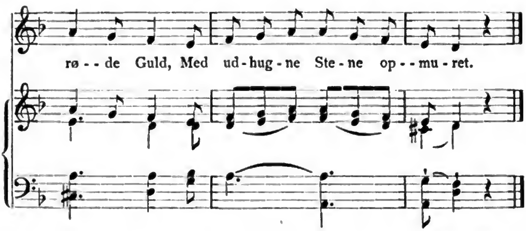
Berggreen.

35.*

Nattergalen.
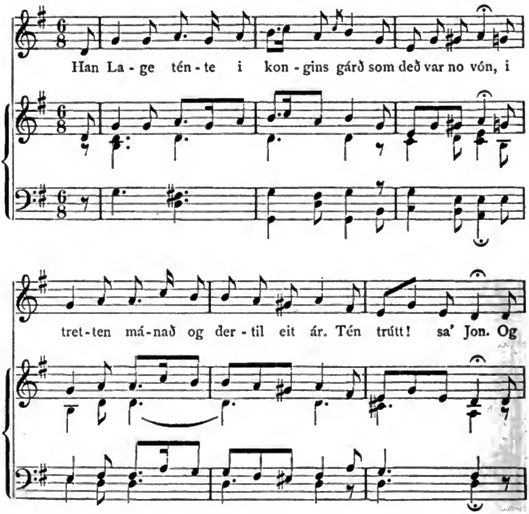

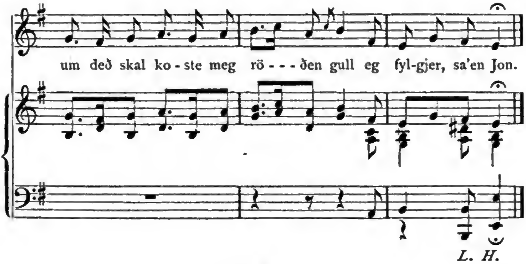

Berggreen.

40.*
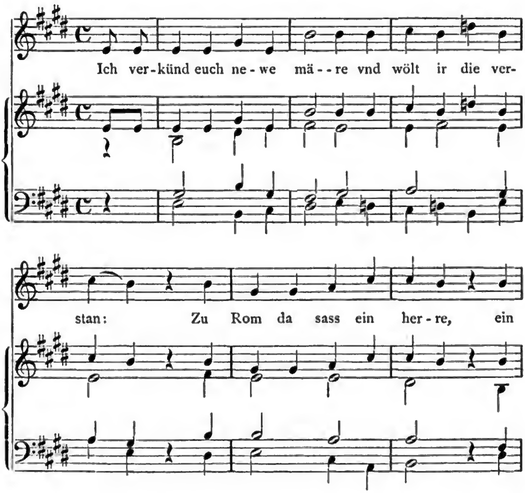
Han Lage og han Jon.
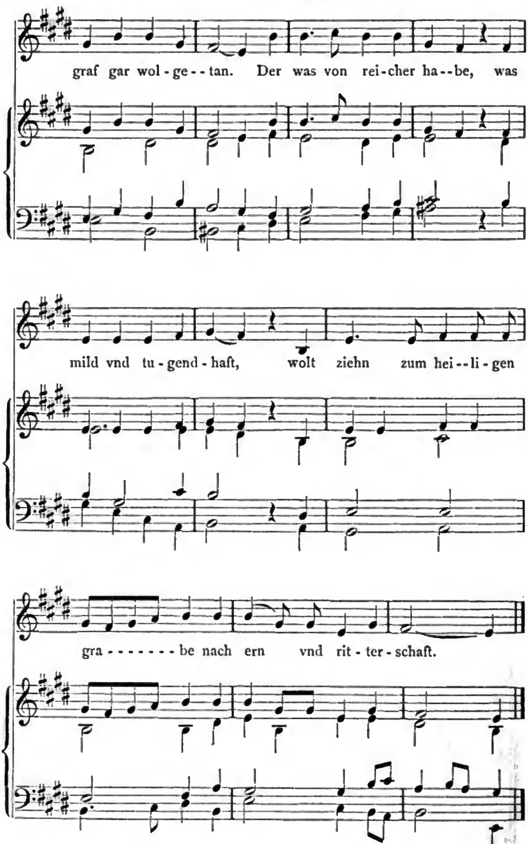

53: b.

Der Graf von Rom oder der Graf im Pfluge.
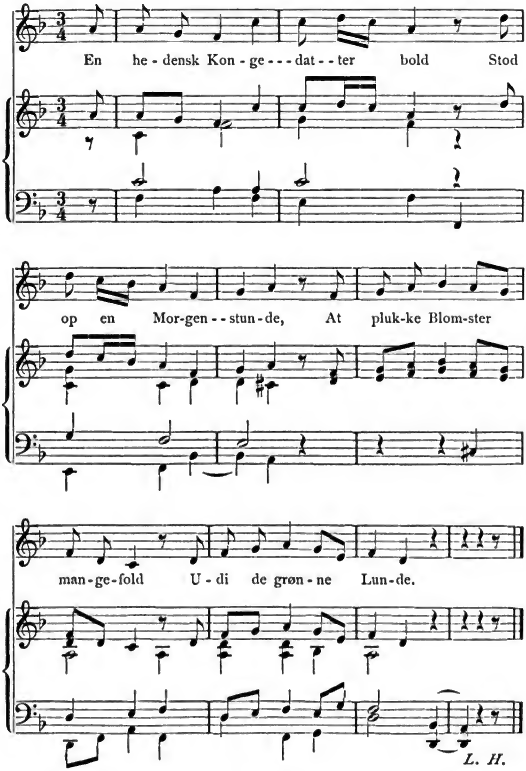

BILAGOR. **53: b.** DER GRAF VON ROM.

Lindeman.
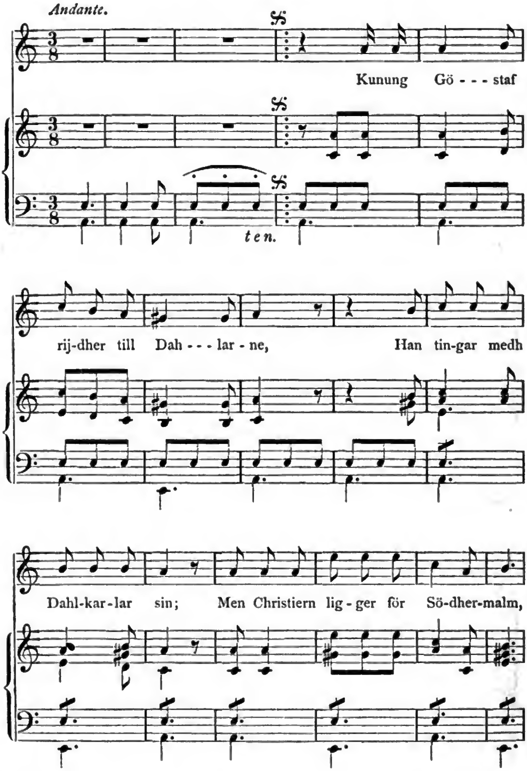
89.*
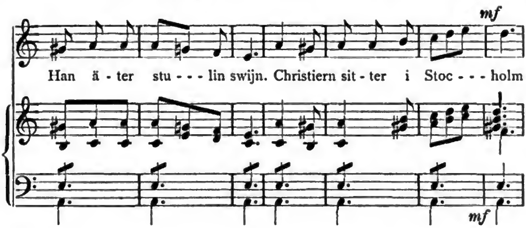
Den hedenske Kongedatter i Blomsterhaven.
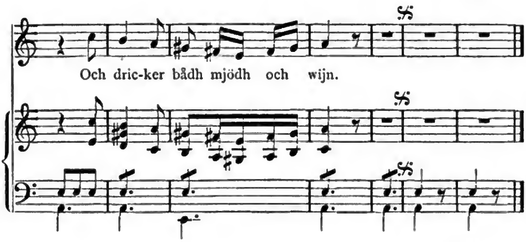

101. bis.

Konung Gustaf I och dalkarlarne.
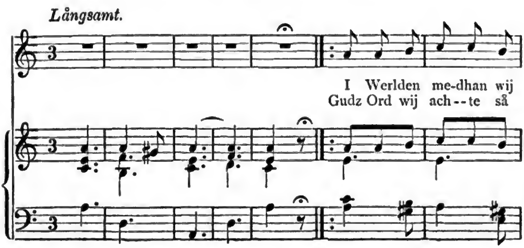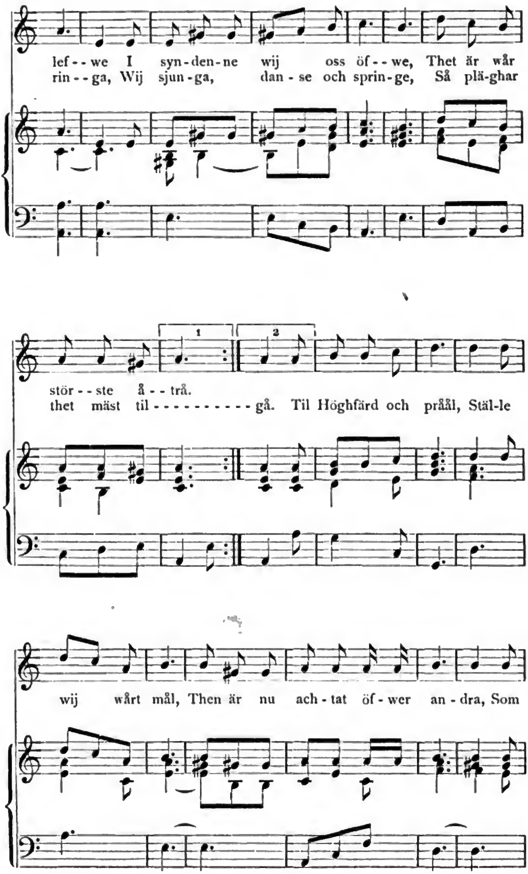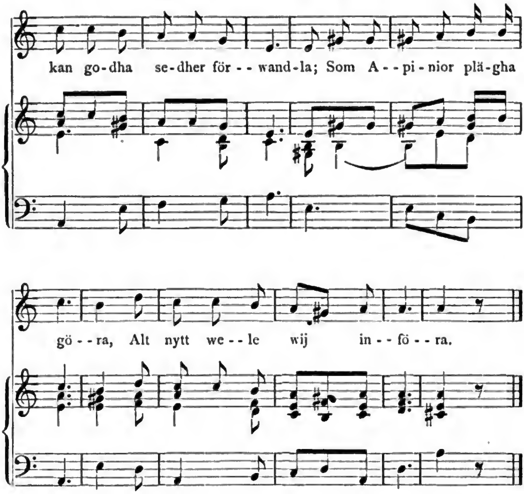

Hæffner.

106. bis.

Stenen i grönan dal.

lef - - we I syn - den - ne wij oss öf - - we, Thet är wår
rin - - ga, Wij sjun - ga, dan - se och sprin - ge, Så plä-ghar
1
2
stör - - ste å - - trå.
thet mäst til - - - - - - - - - - gå. Til Höghfärd och pråål, Stäl-le
wij wårt mål, Then är nu ach - tat öf - wer an - dra, Som

kan go-dha se-dher för - - wand-la; Som A - - pi - nior plä-gha
gö - - ra, Alt nytt we - - le wij in - - fö - - ra.

Hæffner.

ANMÄRKNINGAR TILL MELODIERNA.

De melodier, hvilkas ord afvika från textens, äro betecknade med en eller flere stjernor; de, som ega gemensamma ord, äro betecknade med en bokstaf.

I öfrigt hänvisas till hvad i textanmärkningarna rörande melodierna meddelas.

1: 2. GRÖNLAND, sid. 23.
1: *. ARWIDSSON, 2: n. 142. Östergötland.

2: 2. GRÖNLAND, sid. 33.
2: 3. BERGGREEN, *Engelske, Skotske og Irske Folke-Sange*. Skotland. Se *Bilagor*.

4: b. GRÖNLAND, sid. 2.

5.* DYBECK, *Svenska folkmelodier*, n. 8. Södermanland.

6: 2. GRÖNLAND, sid. 24. Var. se DYBECK, *Svenska Visor*, h. 2: n. 9.

7: 1. a. »Melodien, sådan den af allmogen i Vestergötland sjunges.» HÆFFNER.
7: 1. b. Satt för två körer af HÆFFNER, som här vidtagit åtskilliga afvikelser från den föregående uppteckningen. Se *Bilagor*.

8: 3. GRÖNLAND, sid. 24.

14: 2. Den af G.-A. anmärkta och uppteckningen bifogade melodien är antagligen den samma som näst föregående.

16: 1. Var. se DYBECK, *Runa* 1874, n. 41.
16: 3. GRÖNLAND, sid. 28. Se *Bilagor*.
16: 4. GRÖNLAND, sid. 28. Se *Bilagor*.
16.* DYBECK, *Svenska Folkmelodier*, n. 19. Hidinge socken i Nerike. Se *Bilagor*.
16.** L. HÖIJER. Östergötland. Se *Bilagor*.

17: 1.* DYBECK, *Runa* 1872, sid. 81. Norra Dalsland. Se *Bilagor*.

18: b. GRÖNLAND, sid. 12.

19: 1. Var. se COUSSEMAKER, *Chants populaires des Flamands de France*, n. 54.
19: 3. GRÖNLAND, sid. 24.

21: 1. HÆFFNER och GRÖNLAND hafva sänkt 7:de taktens 2:dra melodinot. Enligt utg:s åsigt kan den ursprungliga tonen här icke hafva varit någon annan än ciss. Tonarten är rent dorisk, och vill såsom sådan icke veta af någon *liten* sext. Att här göra en för tonarten så främmande utvikning, behöfves dessutom icke. Oegentligheten har förmodligen tillkommit genom osäkerhet hos föresångaren.
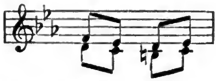
22. GRÖNLAND, sid. 10.

22.* BERGGREEN, *Danske Folke-Sange,* n. 11. Se *Bilagor.* Var. se LINDEMAN, *Fjeldmelodier* n. 50.

23: b. HOLMBERG. Dragsmarksdalen i Bohus län. Melodien är æolisk.

23: c. DYBECK, *Svenska Folkmelodier,* n. 4. Kosteröarna i Bohus län. Var. se LINDEMAN, *Fjeldmelodier* n. 25.

24. Hårdheten i harmonien undvikes, om i takterna 8, 9, 12 och 13 återställningstecknen borttagas, samt om senare hälften af takt. 10 och 14 får följande utseende:

25: 2. DYBECK, *Runa* 1842, h. 1: n. 3. Harbo socken i Vestmanland. Var. se MARIA FRYKHOLM, n. 7. *Udvalgte Danske Viser,* 5: sid. LXXXVI.

25: 3. BARFOD, *Brage og Idun.* Se *Bilagor.* Var. se DYBECK, *Runa,* 1842, h. 2: n. 9.

26.* ARWIDSSON, 2: n. 107. Östergötland. Se *Bilagor.*

30.* ARWIDSSON, 2: n. 67. Östergötland.

30.** ARWIDSSON, 2: n. 67, var. Östergötland.

31.* GRÖNLAND, sid. 15.

31.** GRÖNLAND, sid. 15.

31.*** DJURKLOU, *Ur Nerikes Folkspråk och Folklif,* Musikbilaga n. 1. Nerike.

33: 2. GRÖNLAND, sid. 16.

34: a. En skiljaktig uppteckning hos DYBECK, *Runa* 1872, sid. 82. Var. se AHLSTRÖM, n. 210 och 241.

34: b. GRÄTER, *Idunna und Hermode,* 1:ster Jahrgang, Beylage, H. 22. HÆFFNER. Se *Bilagor.*

34: c. BERGGREEN, *Norske Folke-Sange.* Se *Bilagor.* Enligt LINDEMAN, som upptecknat melodien i Gol i Hallingdal, skall i 6:te takten tecknet 𝄐 vara' åsatt. Den obetydliga ändring af harmonien, som blifvit gjord i takt. 3 i basen, är obehöflig, enär originalets felfria behandling icke gaf anledning till en sådan rättelse här.

Originalet:

35.* BERGGREEN, *Danske Folke-Sange.* Fyen. Se *Bilagor.*

38.* AHLSTRÖM, n. 88. Närs socken på Gotland.

39.* DYBECK, *Runa* 1871, sid. 67. Vårdinge socken i Södermanland.

40. Melodien är hemtad ur en i utg:s ego befintlig, af prof. E. DRAKE egenhändigt skrifven samling af svenska folkvisor.

40.* LANDSTAD, n. 93. Se *Bilagor*.
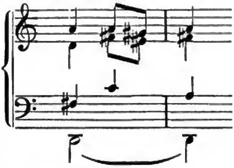
42: 1. I textens 7:de stanz förekomma följande två tillagda versrader:

Men jag hafver sofvit hos min lilla buresven,
Och mig till så liten en fromma.

Till dessa rader må sjungas samma melodinoter, som förekomma öfver de två närmast föregående versraderna:

Och väl står det till med unga mannen min,
Och väl står det till uti Roma.

Takterna 1 och 2 blifva mera välklingande sålunda:

43: 1. b. GRÖNLAND, sid. 19.

46: b. GRÖNLAND, sid. 21.

49.* DRAKE'*ska samlingen*. Se Anmärkningar, n. 40. Var. se ARWIDSSON, 1: n. 58, *Pehr Wattenman*.

53: a. Denna melodi uppgifves i skillingstrycken sjungas som n. 355 i svenska psalmboken af år 1695, der det hänvisas till n. 412.

53: b. BÖHME, n. 7. Se *Bilagor*. »Efter mångårigt sökande», säger BÖHME, »fann jag denna melodi hos MICH. PRÆTORIUS, *Musæ Sioniæ*, 7 (1609): n. 178, med öfverskrift: *Im Thon, Vom Graffen zu Rom*, till orden: »An Gott hats nie gemangelt.»

54: 2. ARWIDSSON, 2: n. 87, A och B. Småland och Östergötland.

55.* ARWIDSSON, 2: n. 88. Östergötland.

56: 1. Var. se LINDEMAN, *Fjeldmelodier*, n. 26.

56: 2. GRÖNLAND, sid. 28. Var. se *Westergötlands Fornminnesförenings Tidskrift*, I, h. 1: sid. 73.

58: 2. GRÖNLAND, sid. 29. Jfr ARWIDSSON, 2: n. 90, B.

58: 2.* DYBECK, *Svenska folkmelodier*, n. 38. Gotland.

59: a. Var. se DYBECK, *Runa* 1842, h. 2: n. 8.

59: b. GRÖNLAND, sid. 30.

60: 2. AHLSTRÖM, n. 149.

60: 4. Var. se ARWIDSSON, 2: n. 62.
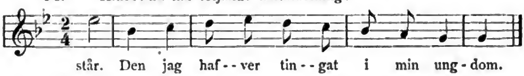
60: 5. Orden till en del olika med textens, men lika med HÆFFNERS uppteckning.

61. Var. se DYBECK, *Svenska Folkmelodier*, n. 10. — MARIA FRYKHOLM, n. 14. — NYERUP, *Udvalg* I, n. 16: A—C.
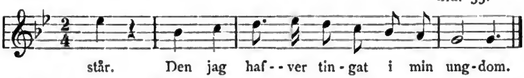
62.* ARWIDSSON, 1: n. 31. Östergötland.

63: a. Var. se ARWIDSSON, 2: n. 140.
63: b. GRÖNLAND, sid. 32.

64. HÆFFNER har följande taktindelning:

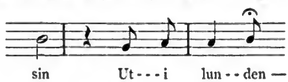

GRÖNLAND deremot denna: Sid. 33.

Det tillfälliga inträdet af $^3/_4$ och nästföljande $^4/_4$ takt icke antydt.

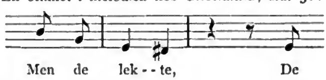
65. HÆFFNER har följande rytmiska indelning:

Var. se ARWIDSSON, 1: n. 54, B.

71: 2.* ARWIDSSON, 2: n. 138, B. Östergötland.
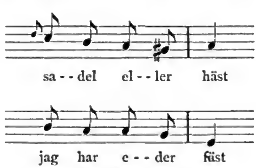
72: 2. En olikhet i melodien hos GRÖNLAND, sid. 36:

Var. se ARWIDSSON, 2: n. 139 och 139: B.

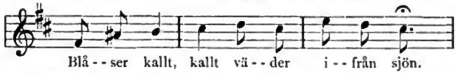
73: 1. GRÖNLAND, sid. 36.

75: 1. Vid stanz. 2 ega hos HÆFFNER takt. 3, 4, 7 och 8 i melodien följande utseende:

Var. se ARWIDSSON, 2: n. 149, A och B. — AFZELIUS, *Afsked af Svenska Folksharpan*, n. 6.

77: 2. HÆFFNER och BERGGREEN hafva följande rytmiska indelning:

Var. se ARWIDSSON, 2: n. 150, A och B. — *Westergötlands Fornminnesförenings Tidskrift*, h. 1, sid. 78.

79: Jfr LINDEMAN, *Fjeldmelodier* n. 49. Var. se *Udvalgte Danske Viser*, 5: sid. XXIX och XXX.

82.* *Westergötlands Fornminnesförenings Tidskrift, Folkvisor* n. 2. Kindefalla i Kåkinds härad af Skaraborgs län.

84: 1. a. Var. se ARWIDSSON, 2: n. 166.

85: a. ARWIDSSON, 1: n. 60. Östergötland.
85: b. ARWIDSSON, 1: n. 60 variant. Östergötland.
85.* AXELSON, Vesterdalarne.
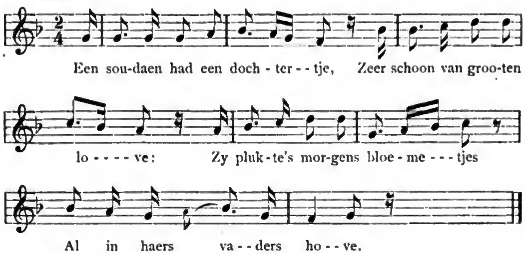
87. AHLSTRÖM, n. 168. Melodien företer till någon del likhet med n. 210 i 1695 års psalmbok.

88. *Svenska psalmboken* af år 1695, n. 262. *G.-A.*

89. AHLSTRÖM, n. 76. Vestergötland.
89.* NYERUP, 1: n. 10. Se *Bilagor*. Omtagningarna af 1:sta och 3:dje versradernas slutord i den svenska texten saknas i den danska. Hos COUSSEMAKER, *Chants populaires des Flamands de France*, n. 55, ses nedanstående melodi, om hvilken författaren, sid. 200, yttrar: »C'est aussi une de celles dont le caractère s'éloigne de la tonalité moderne; la phrase musicale du premier vers et celle du dernier semblent avoir du rapport avec une des phrases mélodiques d'une litanie de la Vierge».

Het soudaens-Dochtertje.

Andante.

91: 2.* *Filikromen*, 9:de samlingen.

91: 2** DRAKE'*ska samlingen.* Se *Anm.* n. 40. Var. se *Westergötlands Fornminnesförenings Tidskrift, Folkvisor* n. 4.

92. »Sjunges med obetydlig förändring efter n. 7.» HÆFFNER.

93. »Efter en psalmmelodi i svenska koralboken, n. 214.» HÆFFNER. Under samma nummer igenfinnes denna melodi i svenska psalmboken af år 1695 (1739 års upplaga).

96. »Efter ett gammalt manuskript.» HÆFFNER.
HÆFFNERS uppteckning af melodien har blifvit jemförd med handskriften *En Vijsebook*, sid. 48, der visan har till öfverskrift: *Gottland wijsa her fore schriffuit.*

98. »Sjunges som n. 96.» HÆFFNER.

99: a. Den troligen äldsta, hittills icke offentliggjorda uppteckningen af melodien till denna visas inledningsstanz — visserligen helt fragmentarisk, men icke saknande historiskt intresse — påträffade utg. i HYLTÉN-CAVALLII OCH STEPHENS' handskrifna samlingar på Kongl. Biblioteket. Å ett, synbarligen från den inre sidan af någon perm afrifvet, gulnadt, af klister nedsöladt blad är nedanstående notskriftfragment upptecknadt:

Sjelfva visan, hvilkens melodi är från Småland, och skrifven på ett särskildt blad med vanlig notskrift, äfvenledes till finnandes i nyss nämda samling, börjar med orden:
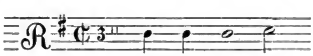
Höres du Sanct Örjan.

99: b. DYBECK, *Runa* 1875. sid. 32. Kolmorden, Krokeks socken, Östergötland.

101: 1. Den från HÆFFNER i några fall afvikande uppteckningen är hemtad från handskriften *Mythiska Sånger och Folkvisor.* Början har följande utseende:
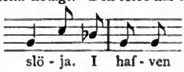

Den stora bokstafven på notplanets början är en uncialbokstaf, betecknande första bokstafven i ordet *konung.* Hos HÆFFNER börjar manuskriptet sålunda:
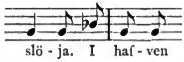

HÆFFNERS arrangering af melodien med harmoni se *Bilagor,* n. 101, bis.

103. Såsom det synes hos BERGGREEN, hafva här hviloställen blifvit i melodien anbringade vid 2:dra och 4:de versradernas slut. Omqvädet kommer derigenom att framträda mera betydelsefullt. Hvarken HÆFFNER eller GRÖNLAND hafva aktat detta nödigt. Den förre har melodien tecknad sålunda:

Den senare (sid. 11) så:

Den af BERGGREEN upptagna norska visans ord begynna så: »Der boer en Jomfru i dette Land». Möjan, eller jungfrun — i norska texten: »skjøn Halden» — är en personifiering af Fredrikshalds fästning. BERGGREEN anser icke osannolikt, att melodien är komponerad af någon norsk matros.
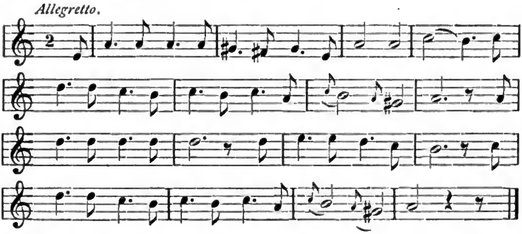
104. Samma melodi finnes hos ARWIDSSON, 3: sid. 279, till orden:

Jag gick mig ut en morgonstund,

och angifves der vara upptecknad i Östergötland. Hos ERK, sid. 106, finnes en melodi till *Das Mädchen und die Hasel,* som eger mycken likhet med vår; den går i dur, och består af 8 takter. Närmare underrättelse än att hon förskrifver sig från Schlesien, uppgifves icke. AHLSTRÖM säger, att melodien »lärer vara komponerad af LULLY», men angifver icke något stöd för denna uppgift. I CAPELLE'S *La Clé du caveau* är införd en melodi, med hvilkens första hälft vår melodi företer en påfallande likhet. Den igenfinnes under n. 22, och uppgifves, sid. 245, vara komponerad af Abbé DE MANGENOT, till orden:
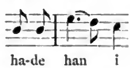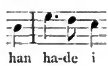
Bacchus, cher Gregoire.

Melodien följer här:

106. »Efter ett manuscript i kongl. Bibliotheket i Stockholm». HÆFFNER. HÆFFNERS behandling af denna melodi är införd i *Bilagorna,* n. 106: bis.

Rättelser:

Sid. 13		*står:* Riddaren Tynne. (7. 1.)	*läs:* Riddaren Tynne. (7. 1: a.)
» 32, femte notplanet,		» 	»
» 62 och 63		» Vä-na-lill'	» Vä-na lill'
» 110		» höganlofts	» högan lofts
» 114		» 60: 5).	» 60: 5.)
» 147		» rosende-	» rosende
» 154. Det under ordningsnumret 85.* stående ordet **Magdalena,** bör utgå.			
» 163,		*står:* min,	*läs:* min!
» 174, första textraden,		» vattna	» vattna'
» » sista textraden,		» han	» Han
» » » bokstafven,		» v.	» w.
» 165		» tider;	» tider,
» »		» rike	» Rike
» »		» 	»
» »		» lyda.	» lyda:
» » Bokstafven v utbytes mot w			
» 167. Öfver 1:sta noten i takt 3 på 1:sta notplanet skall tecknet 𝄐 anbringas.			
» 176, 2:dra textraden,		*står:* Quäd	*läs:* Quäd,
» 181		» 7: a, b.	» 7: 1. b.

Register till musiken.